

Output 2.1.5

Презентація і просування інновацій

ЗАКОН ПРО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНУ ВЛАСНІСТЬ

SUCSID міжуніверситетські Start-Up центри для створення і просування студентських інновацій

530349-TEMPUS-1-2012-1-FR-TEMPUS-JPHES

Назва курсу

Дескриптори

Назва курсу:	Закон про інтелектуальну власність
Код курсової одиниці	M-IDP-IP
Університет розробник курсу:	ХНУБА, КДУ, БНТУ, БДУ, ХНУМГ, АЕНМ, ТНТУ, ХНЕУ
Тип курсової одиниці	Факультативний (на вибір)
Рівень	Магістр
Кількість кредитів	3 кредити (75-90 годин роботи студентів)
Режим навчання	Дистанційне навчання
Попередня підготовка та базові знання	Потрібні базові знання економіки. Курс особливо корисний для студентів економічних факультетів, а також інших спеціалізацій.

Результати навчання

Успішне завершення модуля гарантує:

- (а) знання і розуміння основних елементів права інтелектуальної власності, правових взаємовідносин між поняттями, цінностями, принципами і правилами щодо інтелектуальної власності;
- (б) знання і розуміння більш широкої правової бази ІС різних країн;
- (с) розуміння ролі об'єктів промислової власності в успішному просуванні продукту на ринок;
- (д) придбання навичок правової охорони товарних знаків, захисту в рамках загального права і етапів реєстрації;
- (е) розуміння і теоретичні знання основних положень авторського права, патентів та застосування цифрового підпису в правовому спорі;
- (ф) навички отримання, аналізу та передачі правової інформації та питань.

Зміст курсу

Курс, що складається з 3 кредитів (модулів) припускає навантаження для студентів у розмірі 75-90 годин.

Ця сума ділиться наступним чином: на кожен годину безпосереднього контакту з викладачем (лекція, семінар) припадає 10 годин самостійної роботи студента. Відповідно, весь курс навчання передбачає 7-9 годин прямого (або опосередкованого в разі дистанційного навчання) контакту зі студентом.

Час, що залишився припускає самостійну роботу студента (читання, виконання формують і підсумкових завдань, підготовка презентацій тощо)

Курсова одиниця 1: Введення в закон про інтелектуальну власність

- Типи та об'єкти інтелектуальної власності
- Обґрунтування права інтелектуальної власності
- Джерела права інтелектуальної власності

Практична діяльність: вивчення законодавчих документів в галузі ІВ

Курсова одиниця 2: Поняття торгової марки

- Теоретичні особливості товарних знаків
- Міжнародні товарні знаки і реєстрація
- Поняття про товарні знаки в Республіці Молдова

Практичне заняття: торговий знак як засіб підвищення конкурентоспроможності

Курсова одиниця 3: Міжнародна система захисту об'єктів промислової власності

- Міжнародна система захисту об'єктів промислової власності
- Засоби захисту об'єктів промислової власності

Семінар: Визначте способи захисту прав на об'єкти промислової власності

Курсова одиниця 4: Порухення прав інтелектуальної власності

- Поняття про порушення права ІВ
- Протидія порушенню права ІВ

Самостійна робота. Читання додаткових матеріалів

Курсова одиниця 5: Загальне право про захист ТМ

- Торгові марки (ТМ): загальні аспекти захисту прав ТМ
- Патенти та патентне право

Семінар: європейське та національне патентне законодавство (BY, MD, UA) - загальні символи і основні відмінності

Курсова одиниця 6: Авторство і володіння авторським правом

- Основні поняття і положення про авторське право
- Вимоги захисту та категорії робіт, які підлягають захисту
- Творчі роботи та інші об'єкти, які не захищені авторським правом
- Об'єкти, що підлягають захисту авторським правом

Практичне заняття: Захист і термін дії авторського права

Курсова одиниця 7. Патенти. Введення.

- Основні поняття і принципи прав промислової власності
- Правова охорона винаходів, корисних моделей, промислових зразків
- Процедура отримання патенту на винахід, корисну модель, промисловий зразок
- Види патентних документів, зміст патентних документів
- Міжнародна патентна класифікація

Практичне заняття: Комерціалізація об'єктів патентного права

Курсова одиниця 8: Правове регулювання електронного цифрового підпису

- Цифровий підпис та її концепція і правовий статус
- Діяльність центру сертифікації

Список рекомендованої та обов'язкової літератури

1. Brainbrige D. Intellectual Property, 8th edition, 2010
2. Understanding Industrial Property [Electronic resource] Available from: http://www.wipo.int/export/sites/www/freepublications/en/intproperty/895/wipo_pub_895.pdf
3. Prudential Reasons for IPR Reform, University of Melbourne, Doris Schroeder and Peter Singer, May 2009
4. Law on the protection of trademarks No. 38-XVI (adopted on February 29, 2008, applicable from September 6, 2008)
5. Government Decision of the Republic of Moldova No. 257 of April 2, 2009 on approving the Regulation of the Appeal Board of the State Agency on Intellectual Property
6. <http://agepi.gov.md/> - state agency on intellectual property of the republic of moldova
7. Cornish W.R., Llewelyn D. *Intellectual Property: Patents, Copyrights, Trademarks and Allied Rights*. Sweet and Mazwell. 2003.
8. Olivier Vrins and Marius Schneider, 'Enforcement of Intellectual Property Rights through Border Measures: Law and Practice in the EU', 1,248 pages, 2012.
9. Prof. Thomas F. Cotter, 'Comparative Patent Remedies: A Legal and Economic Analysis', 448 pages, 2013.
10. Trademark Basics. A Guide for Business, International Trademark Association INTA, 2012

11. International Intellectual Property Law. Jonathan Franklin* Electronic Resource Guide. 2013
12. Bondarenko S. Copyright and Related Rights [teach. guidances] / S. Bondarenko. – Kyiv: Inst. int. prop. and law, 2009
13. Krainev P.P. Patenting inventions in Ukraine [monographs] / Krainev P.P., Robotyahova L.I., Dyatlyk I.I. – K.: Publishing house “Inyure”, 2009.
14. Tsybulev P.M. Popular intellectual property / P.M. Tsybulev, V.P. Chebotarev. – K.: ООО “Alfa – PIC”, 2010

Інтернет - ресурси:

1. <http://www.ipo.gov.uk/types.htm>
2. <http://librarysource.uchastings.edu/sp/subjects/guide.php?subject=intl-ip-law#box-1095>
3. <http://www.wall-street.ro/slideshow/IT-C-Tehnologie/160322/topul-celor-mai-inovative-companii-din-lume-gigantii-care-domina-piata-cu-noile-tehnologii-si-patente-lansate.html>
4. <http://www.european-patent-office.org>
5. “*Interflora Inc and another v Marks and Spencer plc and another [2013] EWHC 1291 (Ch), 21 May 2013*” (Full text: <http://www.bailii.org/ew/cases/EWHC/Ch/2013/1291.html>; analysis: <http://uk.practicallaw.com/7-530-0226?q=google+key+words+trademarks>)
6. <http://www.uspto.gov/>
7. <http://www.wipo.int/>
8. http://www.bardehle.com/fileadmin/contentdocuments/broschures/Trademark_Protection.pdf
9. <http://www.ipo.gov.uk/downloads/practice-manual.pdf>
10. <http://www.wipo.int/pct/guide/en/gdvol2/annexes/ep.pdf>
11. <http://www.ip.uk/bipc>
12. <http://www.uspto.gov/patft/index.html> – Office database patent and trademark office U.S.
13. <http://www.depatisnet.de/> – Cathode Digital Library Office of Patents and Trademarks Germany

Плановані види навчальної діяльності та методи викладання

Опрос. Проводиться викладачем, щоб з'ясувати рівень знань студента і визначити теми для подальшого вивчення.

Пояснення. Пояснення завжди повинно супроводжуватися відповідними прикладами, щоб полегшити розуміння. Воно схоже на обговорення певної теми, в якому бере участь група людей. Пояснення може супроводжуватися моделюванням, щоб бути більш ефективним і мати тривалий вплив на учнів.

Моделювання. Моделювання є одним із способів забезпечення наочності в процесі навчання. Цей метод заснований на трьох критеріях - спостереження, утримання в пам'яті і відтворення. Це також відомо як мотивована поведінка. Моделювання допомагає студентам в візуалізації та прийнятті рішень.

Демонстрація. За допомогою демонстрації студенти отримують можливість вивчити різні аспекти і зрозуміти теорію з іншої точки зору. Демонстрація являє собою покрокове пояснення, що пояснює причини явищ та їх значення. Застосовуючи свої знання на практиці і відточуючи навички, студент покращує розуміння предмета і набуває здатність ідентифікувати предмет вивчення більш ефективним способом. Практичний експеримент є дуже хорошим методом, використовуваним для демонстрації теми.

Співпраця. Робота в команді є сучасною формою співпраці. Студенти вчаться працювати в групі, що трохи полегшує роботу викладача. Цей метод навчання сприяє розвитку почуття взаємної відповідальності у студентів. Вони вчаться докладати більше зусиль, досліджуючи ту чи іншу тему і застосовувати ефективні методи, щоб отримати результат.

Крім цих певних методів, в даний час застосовуються і багато інших методів, щоб забезпечити якісну освіту. Рольові ігри, історії, семінари, презентації, конференції, мозковий штурм,

ситуаційний аналіз, освітні поїздки і сучасні аудіовізуальні засоби, як, наприклад, документальні фільми, комп'ютери, Інтернет, і т.д., були введені в процес освіти. Ці нові методи збільшили темп навчання і розуміння і сприяли підвищенню здатності студентів до досліджень і логічним розмірковуванням для вирішення поставлених задач.

Більший акцент робиться на самостійне навчання.

Методи, критерії і режим оцінювання

Для оцінки студентів будуть використовуватися самооцінка і підсумковий іспит.

Курсові роботи фокусуються на окремих моментах індикативного змісту.

Для визначення рівня розуміння, використовуватимуться методи перевірки, такі як: робота в групах, мозковий штурм, індивідуальна діяльність, збір даних і інформації, тематичні дослідження аналіз.

Іспит спрямований на перевірку основних знань і відповідних навичок.

Співвідношення компонентів:

- Знання і розуміння 20%
- Індивідуальна робота 60%
- Спілкування 20%

План індивідуального розвитку

Цей курс (модуль) надає студентам можливість підвищити здатність:

- визначати і узагальнювати наукову точку зору і використовувати її як допоміжний засіб правового аналізу
- використовувати свої знання, навички та установки в цій галузі дослідження
- управляти власним навчанням
- працювати разом з іншими
- розвивати свої навички критичного аналізу, незалежних досліджень, співпраці та ефективної комунікації з колегами.

Навчальні та методичні матеріали

Навчально-методичні матеріали можуть мати різну природу, це залежить від змісту курсу.

Вони можуть включати: підручники та навчальні посібники; окремі розділи з підручників; Power Point презентації; відеоматеріали; наукові статті; аналіз правової бази, тематичні дослідження; презентації з конференцій тощо.

Цей курс заснований на індивідуальній роботі студентів і передбачає додаткові матеріали для читання.

Для досягнення результатів курсу, процес навчання містить:

- тестові завдання, орієнтовані на результат навчання;
- типи тестових завдань можуть бути використані для оцінки досягнення результатів;
- студенти отримують можливість продемонструвати свій рівень досягнення результатів, виконуючи різні типи завдань;
- студенти знають критерії оцінки до виконання завдання;
- оцінка результатів проводиться по досить широкій шкалі, щоб адекватно відобразити відносні відмінності виконання завдань студентами.

Однак ми повинні мати на увазі, що цей курс / модуль містить тільки 3 кредити і навантаження студента становить близько 75-90 годин.

СОДЕРЖАНИЕ

1. КУРСОВА ОДИНИЦЯ 1. Право інтелектуальної власності. Введення (Розробник Олег Кулаєнко, (ХНУБА))	7
2. КУРСОВА ОДИНИЦЯ 2. Товарний знак. Введення (Розробник Олена Бабенко, (КДУ))	12
3. КУРСОВА ОДИНИЦЯ 3. Міжнародна система захисту об'єктів промислової власності (Розробник Олена Гурина, (БНТУ))	22
4. КУРСОВА ОДИНИЦЯ 4. Посягання на права інтелектуальної власності (Розробник Дарія Фірсав, (БДУ))	26
5. КУРСОВА ОДИНИЦЯ 5. Норми загального права захисту ТМ (Розробники Олена Чернікова, Наталія Телюра, (ХНУМГ))	31
6. КУРСОВА ОДИНИЦЯ 6. Авторство та авторське право (Розробник Сергій Чіус, (АЕНМ))	43
7. КУРСОВА ОДИНИЦЯ 7. Патенти. Введення (Розробник Галина Нагорняк, (ТНТУ))	54
8. КУРСОВА ОДИНИЦЯ 8. Правове регулювання електронного цифрового підпису (Розробник Сергій Євсєєв, (ХНЕУ))	60

КУРСОВА ОДИНИЦЯ 1: Право інтелектуальної власності. Введення

Автор: Олег Кулаєнко, Харківський національний університет будівництва та архітектури - ХНУБА

Тема 1.1. Типи і об'єкти інтелектуальної власності

Спроцено опис права інтелектуальної власності. Об'єкти права інтелектуальної власності. Промислова власність і авторське право.

Право інтелектуальної власності є областю права, яка стосується юридичних прав, пов'язаних з творчими зусиллями або діловою репутацією і престижем. Предмет інтелектуальної власності дуже широкий і включає в себе літературні та художні твори, фільми, комп'ютерні програми, винаходи, промислові зразки та знаки, використовувані трейдерами для своїх товарів або послуг. Закон попереджає копіювання або інше несправедливе використання результатів роботи або репутації інших людей і забезпечує засоби правового захисту, якщо це сталося. Є кілька різних форм прав або областей права, породжують права, складові інтелектуальну власність¹.

Термін інтелектуальна власність в широкому сенсі означає творіння людського розуму. Право інтелектуальної власності захищає інтереси творців, даючи їм права власності на свої творіння.

Конвенція про заснування Всесвітньої організації інтелектуальної власності (1967) дає наступний перелік предметів або **об'єктів** права інтелектуальної власності (ПІВ)²:

- літературні, художні та наукові твори;
- результати виконавської діяльності артистів, звукозапису, передачі;
- винаходів у всіх областях людської діяльності;
- наукові відкриття;
- промислові зразки;
- товарні знаки, знаки обслуговування, фірмові найменування і комерційні позначення;
- захист від недобросовісної конкуренції;
- «всі інші права, що стосуються інтелектуальної діяльності у виробничій, науковій, літературній і художній областях».

Комп'ютерні програми є хорошим прикладом типу роботи, яка не включена в список, але які, безсумнівно, включені в поняття виробництва в галузі літератури, науки і мистецтва за змістом останнього елемента в списку.

Інтелектуальна власність, як правило, ділиться на **дві гілки**, а саме **промислова власність і авторське право**².

Авторське право відноситься до художніх творів, наприклад, віршам, романам, музиці, картинам і кінематографічним творам. У більшості європейських мов, крім англійської, авторське право відомо як права автора. Вираз авторських прав відноситься до основних дій щодо літературних і художніх творів, які можуть бути зроблені тільки автором або з його дозволу. До цих дій відноситься, наприклад, виготовлення копій літературного чи художнього твору, такого як книги, картини, скульптури, фотографії або кінофільму. Другий вираз, «права автора», відноситься до людини, яка є творцем художнього твору, його автором, підкреслюючи тим самим факт, визнаний в більшості законів, що автор має певні особливі права на своє творіння, такі як: право запобігати відтворення в тому чи іншому вигляді, яке належить тільки йому, в той час як інші права, такі як право робити копії, може здійснюватися іншими особами, наприклад, видавцями, які отримали від автора ліцензію на цей вид діяльності.

Промислова власність має ряд форм. До них відносяться патенти для захисту винаходів і промислові зразки, які представляють собою об'єкти, що визначають зовнішній вигляд промислової продукції. Промислова власність охоплює також товарні знаки, знаки обслуговування, планування інтегральних мікросхем, комерційні назви та позначення, а також географічні зазначення та захист

¹ Brainbrige D. Intellectual Property, 8th edition, 2010

² Understanding Industrial Property [Electronic resource] Available from:

http://www.wipo.int/export/sites/www/freepublications/en/intproperty/895/wipo_pub_895.pdf

від недобросовісної конкуренції. В деяких з них аспект інтелектуальної творчості хоча і присутній, але менш чітко визначений. Тут важливо те, що об'єкт промислової власності, як правило, складається з знаків, що передають інформацію, зокрема для споживачів, відносно товарів і послуг, пропонує на ринку. Захист спрямована проти несанкціонованого використання таких позначень, здатних ввести в оману споживачів, а також проти недобросовісних дій в цілому.

Інтелектуальна власність відноситься до елементів інформації або знань, які можуть бути включені в матеріальні об'єкти в необмеженій кількості копій в різних місцях в будь-якій точці світу. Право власності відноситься не до самих копій, а до інформації або знань, відбитих у них. Права інтелектуальної власності також характеризуються певними обмеженнями, такими як обмежений термін дії авторського права і патентів.

Таким чином, основними формами інтелектуальної власності є³:

- авторське право;
- патенти;
- конструкція;
- торговельні марки.

Ці види інтелектуальної власності будуть розглянуті у цій роботі.

Тема 1.2. Юридичні обґрунтування права інтелектуальної власності.

Описані основні причини права інтелектуальної власності.

Існує дві причини, за якими надається захист прав інтелектуальної власності. Перша з них морального характеру відбиває бажання висловити підтримку творцеві при використанні плодів своєї творчості; друга полягає в заохоченні інвестиції навичок, часу, фінансів та інших ресурсів в інновації, які корисні для суспільства. Це зазвичай досягається шляхом надання творцям певних обмежених у часі прав управління використанням цих продуктів⁴.

Різні обґрунтування були висунуті для існування права інтелектуальної власності, і вони, як правило, встановлені в контексті патентів. Основною причиною виникнення права інтелектуальної власності є те, що людина повинна володіти тим, що він виробляє, тобто тим, що він приносить у світ. Якщо те, що він виробляє, може бути відібрано у нього, то він не краще, ніж раб. Інтелектуальна власність є, таким чином, самою основною формою власності, тому що людина не використовує для виробництва нічого, крім того, що у нього в голові. Вважається, що інвестиції повинні стимулюватися наявністю і виконанням строгих законів, що забезпечують публікації, тоді поява нових творів і виробництво нових продуктів буде вигідно, за умови, звичайно, що вони достатньо обґрунтовані, корисні і комерційно привабливі для досягнення життєздатного рівня продажів. Якщо інвестиції стимулюються це повинно привести до збільшення добробуту і зайнятості. Існування строгих законів у цій галузі стимулює публікацію та поширення інформації і розширює запас наявних знань. Наприклад, відомості про патенти публікуються і доступні для публічного ознайомлення. Свого часу, коли закінчиться термін дії патенту, кожен вільний зробити продукт або використовувати процес. Це, здавалося б, достатнє обґрунтування для захисту монопольного права в разі патентів.

Таким чином, обґрунтування необхідності приймати закони в галузі інтелектуальної власності можна розділити на три основні типи:

Фінансовий стимул

Ці виняткові права дозволяють власникам інтелектуальної власності отримувати вигоду з власності, яку вони створили, забезпечуючи фінансові стимули для створення інвестицій в інтелектуальну власність, і, в разі патентів, оплачувати наукові дослідження і розробки⁵.

³ Electronic resource. Available from: <http://www.ipo.gov.uk/types.htm>

⁴ WIPO Intellectual Property Handbook: Policy, Law and Use," WIPO Publication No. 489. [Electronic resource] Available from: <http://www.wipo.org/about-ip/en/iprm/pdf/ch1.pdf>

⁵ Prudential Reasons for IPR Reform, University of Melbourne, Doris Schroeder and Peter Singer, May 2009

Економічне зростання

Спільний дослідницький проект Всесвітньої організації інтелектуальної власності (ВОІВ) та Університету Організації Об'єднаних Націй, спрямований на визначення впливу систем ІВ в шести азіатських країнах, виявив "позитивну кореляцію між зміцненням системи ІВ та подальшим економічним зростанням"⁶.

Мораль

Відповідно до статті 27 Загальної декларації прав людини, «кожна людина має право на захист її моральних і матеріальних інтересів, що є результатом наукових, літературних або художніх праць, автором яких він є». Хоча відносини між інтелектуальною власністю і правами людини досить складні, існують моральні аргументи на користь інтелектуальної власності.

Аргументи, що підтримують право інтелектуальної власності можна розділити на три основні категорії. Теоретики особистості вважають, що інтелектуальна власність є продовженням особистості. Прагматики вважають, що інтелектуальна власність стимулює соціальний прогрес і штовхає людей до подальших інновацій. Прихильники теорії Джона Локка стверджують, що інтелектуальна власність є виправданою на основі особистих заслуг і напруженої роботи⁷.

Таким чином, права інтелектуальної власності є життєво важливими для промисловості, бізнесу і комерції і цілком обґрунтованими, оскільки надається ними захист, заохочує фінансові, людські та технологічні інвестиції у створення нових або вдосконалених робіт, винаходів і конструкцій.

Тема 1.3. Джерела права інтелектуальної власності

Правові інститути інтелектуальної власності. Основні міжнародні договори інтелектуальної власності.

Джерела права ІВ включають в себе правові інститути інтелектуальної власності та міжнародні / місцеві договори на інтелектуальну власність⁸.

Правові інститути інтелектуальної власності

Всесвітні правові інститути:

- Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ) є спеціалізованою установою Організації Об'єднаних Націй. Робота цієї організації присвячена розробці збалансованої і доступної міжнародної системи інтелектуальної власності, яка винагороджує творчість, стимулює інновації і вносить вклад в економічний розвиток при дотриманні громадських інтересів";
- Всесвітня торгова організація (ВТО);
- Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО) спонсорувала ряд міжнародних угод про інтелектуальну власність, пов'язаних з авторським правом, культурними цінностями і захистом інтелектуальної власності країн, що розвиваються є основними глобальними інститутами, які керують міжнародними договорами інтелектуальної власності.

Основні міжнародні договори інтелектуальної власності

- Авторське право
- [Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів](#), 828 UNTS 221 (ВОІВ) (Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works)
- [Універсальна конвенція про авторське право](#), 6 UST 2732; 216 UNTS 133. (ЮНЕСКО) (Universal Copyright Convention)
- [Договір ВОІВ з авторського права](#), 36 ILM 65. (ВОІВ) (WIPO Copyright Treaty)
- [Договір ВОІВ з постановок і фонограм](#), ВОІВ Док. CRNR / DC / 96; Док Сенат США договір. 105-17 (ВОІВ) (WIPO Performances and Phonograms Treaty)

⁶ Measuring the Economic Impact of IP Systems, WIPO, 2007

⁷ Property. [Electronic resource] Available from: http://en.wikipedia.org/wiki/Intellectual_property

⁸ [Electronic resource] Available from:

<http://librarysource.uchastings.edu/sp/subjects/guide.php?subject=intl-ip-law#box-1095>

- Патенти і товарні знаки
- Паризька конвенція з охорони промислової власності, 21 UST 1583; 24 UST 2140; TIAS 6923, 7727; 6 ILM 806. (BOIB)
- Мадридська угода про міжнародну реєстрацію знаків, 828 UNTS 390 (BOIB)
- Договір про закони щодо товарних знаків, 2037 UNTS 35
- Договір про Патентному законі, 39 ILM 1047
- Договір про патентну кооперацію, 28 UST 7645; TIAS 8733. (BOIB)
- Європейська патентна конвенція, 13 ILM 268. (Європейське патентне відомство)
- (Для договорів, не перелічених тут, спробуйте: BOIB договори, адміністративні або основні договори в області інтелектуальної власності багатосторонні: Цитати і джерела (Колумбія Закон Керівництво МПП).
- ТРІПС
- Угода з торговельних аспектів прав інтелектуальної власності (ТРІПС), 33 ILM 81. (COT)

Закони України

Цивільний кодекс: т.4 «Право інтелектуальної власності».

Семінар 1.1. Базові поняття про право інтелектуальної власності

Мета:

- Закріплення основних концепцій прав у сфері інтелектуальної власності
- Вивчення законодавчої бази прав у сфері інтелектуальної власності
- Поглиблення розуміння інтелектуальної власності у разі командної роботи

Завдання:

- *Навчальна:* розвиток пізнавального інтересу в області інтелектуальної власності. Розвиток вміння вибирати джерела додаткової інформації.
- *Методична:* Поглиблення, узагальнення і систематизація знань з обґрунтування права на об'єкти інтелектуальної власності.

Структура семінару:

- 1) *Теоретична частина:* Вивчення законодавчих документів в галузі ІВ
- 2) *Практична частина:* Відповіді на тестові питання та обговорення запропонованої області

Теоретична частина

Перегляньте матеріали ресурсів, зазначених у посиланнях. Зверніть особливу увагу на тексти міжнародних договорів у галузі інтелектуальної власності (справка8).

Самостійно вивчіть основні документи, які регламентують права ІВ у вашому регіоні.

Практична частина

Тестові питання.

1. Сформулюйте концепцію права ІВ.
2. Що є об'єктом інтелектуальної власності?
3. Хто може бути суб'єктом права ІВ?
4. Які документи включені в нормативно-правову базу міжнародного і регіонального права ІВ?
5. Чому необхідно законодавче регулювання об'єктів права ІВ?

Питання для обговорення

1. Розглянемо, чому деякі права інтелектуальної власності породжують захист монополій, в той час як інші цього не роблять. Чи повинні всі форми прав інтелектуальної власності вимагати дозволу на копіювання?
2. Різні права інтелектуальної власності можуть застосовуватися при розробці твору або продукту і його використанні. Обговоріть, як ці права можуть застосовуватися і взаємодіяти в відношенні (а) логотипу, використовуваного для просування нового продукту і (б) нових засобів створення віджета, який має інший вигляд у порівнянні з вже існуючим віджетом.

3. Обговорити обґрунтування прав інтелектуальної власності, враховуючи наслідки, які могла б спричинити скасування всіх законів про інтелектуальну власність.

Список рекомендованої та обов'язкової літератури:

1. Brainbrige D. Intellectual Property, 8th edition, 2010.
2. Prudential Reasons for IPR Reform, University of Melbourne, Doris Schroeder and Peter Singer, May 2009.
3. Measuring the Economic Impact of IP Systems, WIPO, 2007.

Інтернет -ресурси

1. Understanding Industrial Property [Electronic resource] Available from:
http://www.wipo.int/export/sites/www/freepublications/en/intproperty/895/wipo_pub_895.pdf
2. [Electronic resource] Available from: <http://www.ipo.gov.uk/types.htm>
3. WIPO Intellectual Property Handbook: Policy, Law and Use,” WIPO Publication No. 489.
[Electronic resource] Available from: <http://www.wipo.org/about-ip/en/iprm/pdf/ch1.pdf>
4. Intellectual Property. [Electronic resource] Available from:
http://en.wikipedia.org/wiki/Intellectual_property
5. [Electronic resource] Available from:
<http://librarysource.uchastings.edu/sp/subjects/guide.php?subject=intl-ip-law#box-1095>

КУРСОВА ОДИНИЦЯ 2: Товарний знак. Введення

Автор: Олена Бабенко, Комратський державний університет - КДУ

Тема 2.1. Товарний знак. Основні теоретичні положення

1. Суть і мета товарних знаків
2. Основні функції торгової марки
3. Правова охорона товарного знака

Вивчення теми забезпечить:

- *Знання суті та мети товарних знаків*
- *Здатність ідентифікувати функції товарних знаків*
- *Можливість визначати правову охорону товарних знаків*

1. Суть поняття «товарний знак»

Торгова марка (товарний знак) - це зареєстроване в установленому порядку позначення, яке присвоюється продукту для його відмінності від інших і вказівки на виробника (фірму). Це образ або малюнок (символ, знак), комбінація букв і цифр.

Цей образ розуміється як засіб індивідуалізації виробника, щоб сприйматися як товарний знак або логотип. Реєстрація товарного знака відбувається в державних установах, а його отримання захищає права виробника (продавця) на використання бренду або логотипу.

Правова охорона товарного знака в даний час здійснюється в більш ніж 160 країнах, при цьому більше 90 з цих країн закріпили її на рівні законодавства.

З точки зору виробничої та комерційної діяльності, товарний знак - це особливий символ відповідальний за якість продукції, із зазначенням того, хто має виключне право на цей продукт і отримання прибутку, але в той же час, несе за нього відповідальність, в тому числі за поставку неякісного товару. Товарний знак приносить власнику відчутну вигоду, забезпечуючи йому високу репутацію.

Існує чотири типи символів марок (марки) (Рис. 2.1.):

1. **Торгова назва (ім'я)** - слово (група слів) або букв, які можуть бути вимовлені;
2. **Логотип** - це символ, малюнок або відмітний колір або знак;
3. **Торговий імідж** - персоналізований бренд;
4. **Торгова марка** є назвою бренду і захищена юридично.

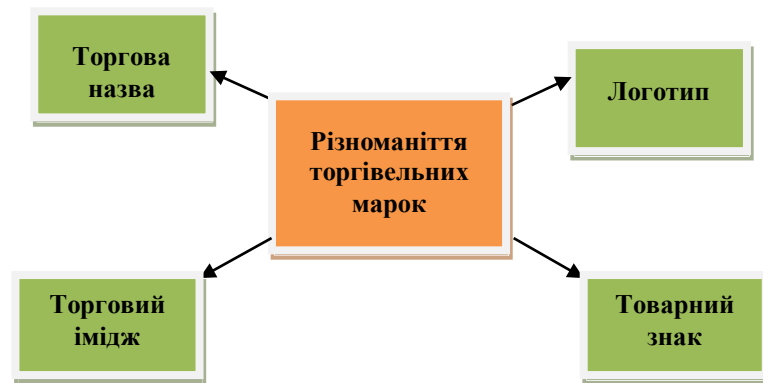

Рисунок 2.1. Типи символів торгових марок.

Слід зазначити, що товарний знак є також частиною фірмового стилю, граючи при цьому провідну роль. В свою чергу, фірмовий стиль являє собою набір методів, які забезпечують сприйняття іміджу компанії та її продуктів у зовнішньому світі і в той же час дозволяє диференціювати себе від конкурентів. Він складається з таких частин, як колір бренду, знак, логотип, шрифт і т.д.

Залучаючи й утримуючи споживачів, успішні бренди забезпечують процвітання компанії. Завоювавши увагу постійних клієнтів, компанія отримує можливість зміцнити свої позиції на ринку і підтримувати рівень прийнятних цін і стійкі потоки грошових коштів, які в свою чергу збільшують ціну акцій компанії і забезпечують базу для її подальшого росту.

Бренд є не тільки однією з характеристик споживчого ринку, він також украй важливий для будь-якого бізнесу, ринків і постачальників послуг, роздрібної торгівлі та рекрутингових організацій.

Так як все більше число країн створили систему охорони винаходів і товарних знаків, існує необхідність гармонізації законодавства в галузі прав промислової власності на міжнародному рівні. З кінця 19-го століття, було укладено низку міжнародних угод, підписаних в галузі захисту промислової власності - 1883г., Паризька конвенція, Мадридська угода про міжнародну реєстрацію знаків від 1891 і т.д.

2. Основні функції товарного знака

Основною *функцією товарного знака* є засвідчення про високу якість товару, що продається, упевненість покупця, відображення хорошої репутації власника товарного знака (не обов'язково виготовлювача продукту), і контроль якості продукції.

Товарний знак є основою для реклами. У той же час, для успішного функціонування товарного знака необхідна реклама.

Основні функції товарного знака:

1. Індивідуалізація товару.

Торгова марка сприяє пізнанню товарів, можливості відрізнити товари і послуги одних виробників від подібних товарів і послуг, вироблених іншими постачальниками і полегшує вибір споживачів при купівлі товару або послуги.

2. Вказівка на походження товарів.

Торгова марка, без детального огляду товарів, дозволяє ідентифікувати виробника. Купуючи товари та послуги, відмічені певним товарним знаком, споживач впевнений, що вони мають певного виробника. Помітний товарний знак призначений для зв'язку споживача з конкретною фірмою.

3. Вказівка на якість товару.

Торгова марка позначає для споживача гарантію якості. Тримач торгової марки гарантує, що всі продукти і послуги, що пропонуються під цією торговою маркою, відповідають певним стандартам якості.

4. Реклама.

Торгова марка є необхідним засобом реклами і просування товарів і послуг на ринку.

3. Юридичний захист торгівельних марок

Схематично взаємозв'язок товарного знака з економічними інтересами виробників і споживачів може бути представлена на наступному малюнку (Рис.2.2.).

Суб'єктами права на товарні знаки можуть бути юридичні та фізичні особи, які займаються підприємницькою діяльністю.

Права на товарні знаки купуються і охороняються на території кожної держави згідно:

1. Реєстрації відповідно до положень цього Закону;
2. Міжнародної реєстрації відповідно до Мадридської угоди про міжнародну реєстрацію знаків, від 14 квітня 1891 року, і Протоколу до Мадридської угоди про міжнародну реєстрацію знаків від 27 червня 1989;
3. Визнанню відомих торгових марок.

Право на використання товарного знака охороняється відповідно до Цивільного кодексу, згідно з яким ніхто не має право на використання охоронюваної державної торгової марки без дозволу його

власника. Власник товарного знака має виключне право розпоряджатися знаком / символом або забороняти його використання іншими особами.

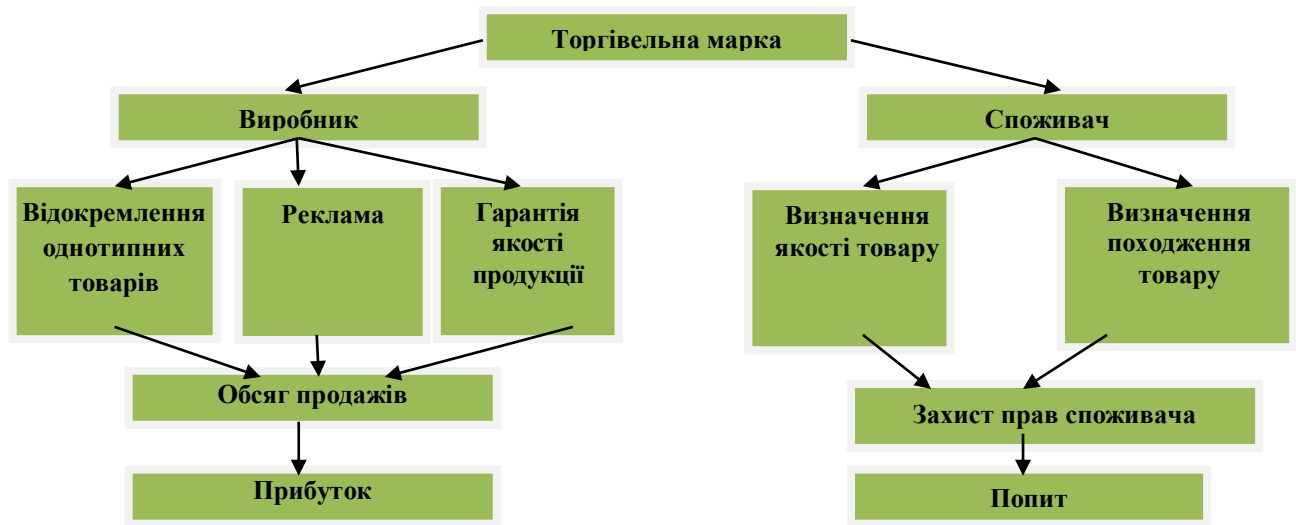

Рисунок 2.2. Схема роботи торгової марки.

Захист виняткових прав на засоби індивідуалізації здійснюється відповідно до Паризької конвенції з охорони промислової власності. Відповідно до Конвенції, будь-який продукт, незаконно позначений товарним знаком або торговим найменуванням, підлягає вилученню при ввезенні до тих країн, де знак або найменування має право на судовий захист. Арешт накладається в країні, де незаконне маркування була проведена, або в країнах, в які продукт був імпортований.

Арешт накладається відповідно до внутрішнього законодавства кожної країни на вимогу прокуратури або будь-якого іншого компетентного органу, а також будь-якої зацікавленої сторони - фізичної або юридичної особи.

Держави, що підписали Паризьку конвенцію, зобов'язалися захищати торговельні марки у своєму законодавстві.

Використання товарного знака. Використання товарного знака є абсолютним і суб'єктивним виключним правом. Це означає, що тільки власник має виключне право використовувати товарний знак і розпоряджатися ним, а також має право заборонити використання товарних знаків іншими. Ніхто не може використовувати охороняє мий товарний знак без дозволу власника товарного знака.

Дія права на товарний знак обмежується:

- переліком товарів, зазначених у свідоцтві;
- територією держави, в якому цей знак був зареєстрований;
- терміном, на який товарний знак зареєстрований.

З метою захисту прав власників товарних знаків та інтересів споживачів у кожній державі були прийняті закони про визнання права власника проставляти поряд з торговим знаком попереджувальне маркування, яке вказує на те, що прийнятий символ є торговою маркою, зареєстрованою в державі.

Попереджувальна маркування являє собою спеціальне позначення у вигляді укладеної в коло латинської літери "R", що попереджає, що товарний знак охороняється, а споживач купує товари саме цього виробника.

Передача прав на товарний знак. Передача прав може здійснюватися на основі договору поступки прав (повна передача) або ліцензійного договору (часткова передача), а також через законне успадкування.

Поступка товарного знака (тобто продаж) означає передачу товарного знака його власником іншій фізичній або юридичній особі щодо частини або всіх товарів, для яких він зареєстрований. Проте, відчуження не допускається, якщо це може ввести споживача в оману про продукт або його виробника.

Крім договору поступки, права власника товарного знака (ліцензіара) на право використання товарного знака можуть бути надані іншій особі (ліцензіату) за ліцензійним договором.

На відміну від договору про поступку товарного знака, ліцензійний договір надає ліцензіату право використовувати товарний знак протягом певного терміну відповідно до контракту.

Порушення прав на товарні знаки. Незаконне використання товарного знака або схожого з товарним знаком позначення, схожого чи ідентичної раніше зареєстрованому товарному знаку відносно ідентичних і однорідних товарів або послуг, яке вводить споживача в оману щодо продукту або його виробника, є порушенням виключного права власника раніше зареєстрованої торгової марки. Подібність між зареєстрованим товарним знаком і схожим маркуванням призводить клієнтів до невірних висновків про бренди, які мають незначні відмінності, але відносяться до окремих виробників. Слід зазначити, що часто якість товару, виробленого з порушенням прав власника товарного знака, значно відрізняються від оригінального продукту.

Серйозним порушенням права власника товарного знака визнається використання без дозволу власника в цивільному обороті товарного знака або схожого з ним до ступеня змішання позначення щодо товарів, для індивідуалізації яких товарний знак був зареєстрований. Подібні порушення можуть зустрітися:

- на товарах, етикетках, упаковках товарів, які виробляються, пропонуються до продажу, продаються, демонструються на виставках і ярмарках або іншим чином вводяться в цивільний оборот, або зберігаються і (або) перевозяться з цією метою, або ввозяться на територію держави;
- на документації, пов'язаної з введенням товарів в цивільний оборот;
- в пропозиціях про продаж товарів;
- в мережі Інтернет, зокрема в доменному імені, і при інших способах адресації.

Таким чином, етикетки та упаковані товари, на яких право на використання товарного знака використовується незаконно, вважаються підробками. Такі порушення підлягають покаранню через адміністративні стягнення і відшкодування збитків у вигляді недоотриманих доходів.

Тема 2.2. Міжнародна реєстрація товарного знака (торгової марки)

1. Основні риси міжнародних торгових марок.
2. Міжнародна реєстрація торгової марки.
3. Основні етапи реєстрації відповідно до Мадридської угоди і Протоколу.

1. Основні риси міжнародних торгових марок

Найчастіше, діяльність компанії є унікальною для країни, в якій вона знаходиться. У разі комерційного розширення, компанія не тільки зобов'язана зареєструвати товарний знак відповідним чином у своїй країні, але також зареєструвати такий же товарний знак за міжнародною шкалою, тобто за кордоном.

Правова охорона товарного знака здійснюється на території країни, в якій він зареєстрований.

2. Міжнародна реєстрація торгової марки

Як зареєструвати міжнародну торговельну марку?

В даний час існує два варіанти забезпечення правового захисту товарного знака в декількох країнах. Міжнародні товарні знаки можуть бути зареєстровані відповідно до національної процедури або за Мадридською угодою.

Ви можете подати заявку на реєстрацію товарного знака в Патентне відомство кожної країни, але це потребуватиме значних матеріальних затрат, так як буде необхідно зробити переклад всіх документів і оплатити послуги зареєстрованих патентних адвокатів у цих країнах. Крім того, реєстрація може зайняти багато часу. Наприклад, реєстрація торгової марки в Німеччині може скласти близько трьох років.

Щоб спростити і прискорити процес міжнародної реєстрації товарного знака (ТМ), ви можете використовувати Мадридську систему для реєстрації товарного знака.

Мадридська система дозволяє отримати міжнародну реєстрацію товарного знака в кількох країнах-учасниках Мадридської угоди та / або Протоколу до неї.

Країнами-членами Мадридської угоди є: Албанія, Алжир, Вірменія, Азербайджан, Австрія, країни Бенілюксу (Бельгія, Люксембург, Нідерланди), Боснія і Герцеговина, Болгарія, Білорусь, Бутан, Китай, Казахстан, Киргизстан, Кенія, Хорватія, Куба, Чехія, Корейська Народно-Демократична Республіка Корея, Єгипту, Франції, Німеччини, Угорщини, Італії, Лесото, Ліхтенштейн, Монако, Монголія, Молдова, Марокко, Мозамбіку, Польщі, Португалії, Румунії, Росії, Сан-Марино, Словенія, Іспанія, Судан, Сьєрра-Леоне, Швейцарія, В'єтнам, Югославія, Македонія, Ліберія, Словаччина, Таджикистан, Узбекистан, Україна, Латвія.

Країни, що не беруть участь в договорі, це: Сполучені Штати, Данія, Швеція, Норвегія, Фінляндія, Великобританія, Японія і більшість країн Латинської Америки.

Відповідно до правових норм, міжнародна заявка на реєстрацію товарного знака може бути подана тільки компетентним національним бюро товарних знаків в МБ ВОІВ (Міжнародне бюро Всесвітньої організації інтелектуальної власності), через національний орган, що має право проводити державну реєстрацію товарних знаків.

Скориставшись *Мадридською системою міжнародної реєстрації* товарного знака, торгова марка отримує такі *переваги*:

1. Відсутність необхідності подавати декілька заявок на один і той же товарний знак в кілька обраних країн, так як за умовою цієї системи оформляється одна заявка, з зазначенням країн, в яких просять охорони;
2. Заявка на міжнародну реєстрацію товарного знака подається через Патентне відомство країни, тобто відпадає необхідність у послугах іноземних патентних повірених;
3. Оплачується одна мито за подачу заявки на міжнародну реєстрацію товарного знака;
4. Термін експертизи заявки на міжнародну реєстрацію товарного знака обмежений 12 місяцями в країнах Мадридської угоди і 18 місяцями в країнах Мадридського протоколу.

Умови подання заявки на міжнародну реєстрацію товарного знака:

1. Заявка в країні-учасниці Мадридської Угоди подається на основі національної (базової) реєстрації товарного знака в своїй країні.
2. Заявка до країн Протоколу до Мадридської угоди, подається на основі заявки на реєстрацію товарного знака в своїй країні.
3. Заявка в країні-учасниці Мадридської Угоди і Протоколу до нього подається на основі базової заявки на реєстрацію товарного знака в своїй країні.

Заявка на міжнародну реєстрацію товарного знака повинна містити:

- Інформацію про базової реєстрації або базової заявці.
- Перелік країн, в яких проситься реєстрація.
- Перелік товарів і послуг, для яких просять реєстрація.

3. Порядок реєстрації товарного знака за процедурою Мадридської угоди та Протоколу

Заявка на міжнародну реєстрацію товарного знака подається в Патентне відомство РФ, яке спрямовує її в Міжнародне бюро ВОІВ (WIPO)

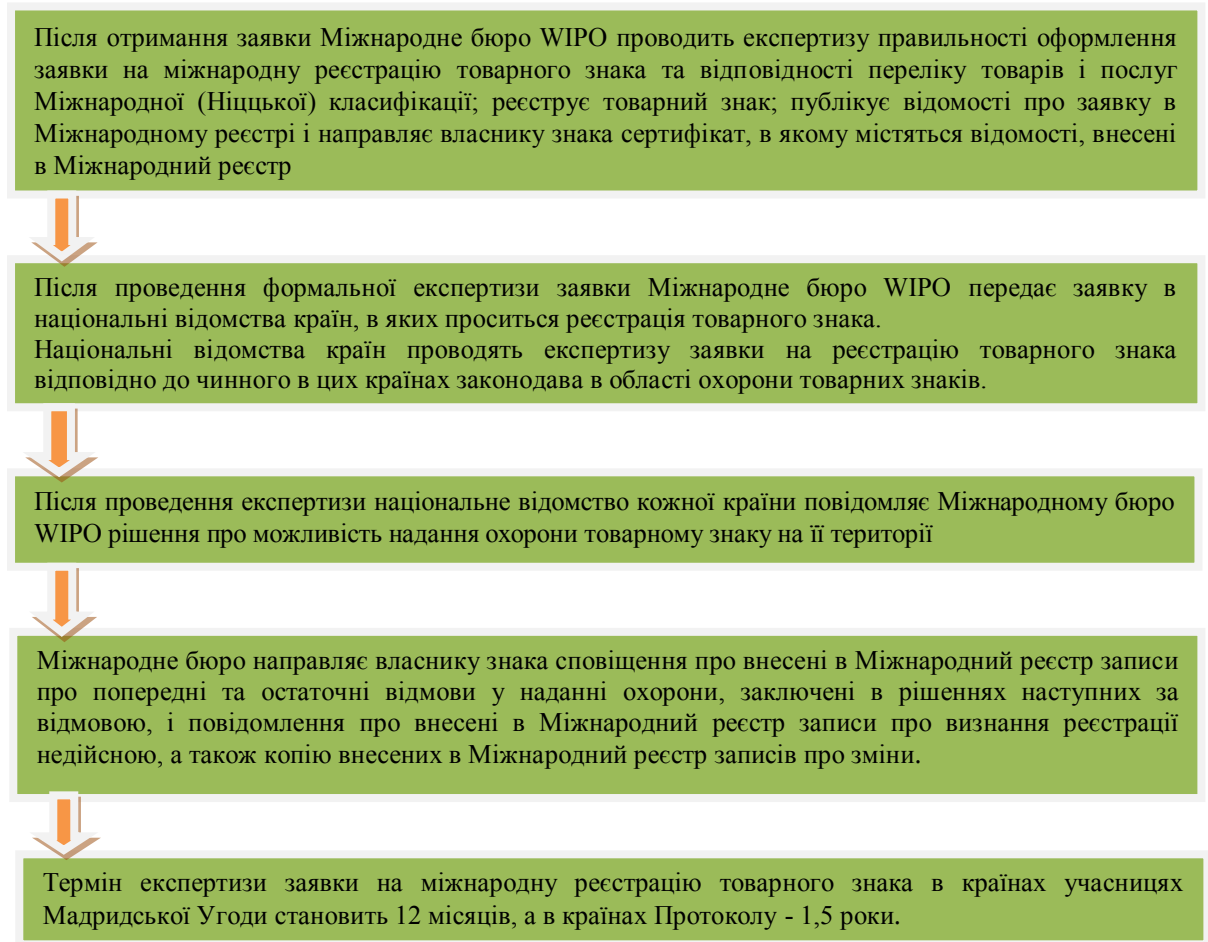

Рисунок 2.3. Порядок реєстрації товарного знака за процедурою Мадридської угоди та Протоколу

Міжнародна реєстрація товарного знака в Міжнародному бюро здійснюється на 10 років з можливістю продовження.

Заявка на міжнародну реєстрацію супроводжується сплатою мит безпосередньо в Міжнародне бюро WIPO. (Усі платежі здійснюються в швейцарських франках (CHF)).

Тема 2.3. Торгові марки в Республіці Молдова

Концепція торгової марки. Класифікація товарних знаків. Реєстрація товарного знака.

Семінар 2.1.

- знайомство з нормативно-правовою базою, що регулює захист і охорону товарних знаків;
- розгляд можливостей комерційної реалізації інтелектуальної власності;
- особливості *процедури реєстрації товарних знаків*.

Торгові марки представляють собою графічно представлені знаки або їх комбінацію, що дозволяє відрізнити товари та / або послуги однієї фізичної або юридичної особи від товарів та / або послуг інших фізичних або юридичних осіб.

Права на торговельні марки набуваються і охороняються Республікою Молдова через:

1. реєстрацію в AGEPI, відповідно до закону № 38-XVI / 2008 про захист товарних знаків;
2. міжнародну реєстрацію товарних знаків відповідно до Мадридської угоди про міжнародну реєстрацію товарного знака 14 квітня 1891 або відповідно до Протоколу Мадридської угоди про міжнародну реєстрацію товарних знаків від 27 червня 1989;
3. визнання товарного знаку загальновідомим.

Компетентним органом, уповноваженим реєструвати товарні знаки в Республіці Молдова, є Державне агентство з інтелектуальної власності Республіки Молдова (AGEPI). Національна реєстрація проводиться за допомогою заявки на реєстрацію в AGEPI, а міжнародна реєстрація - по заявці на реєстрацію відповідно до Мадридської угоди і Протоколом до неї.

Для реєстрації товарного знака, заявка про реєстрацію повинна бути подана до AGEPI. Торгові марки проходять реєстрацію у відповідності з наступними послідовними етапами:

- подача заявки;
- вивчення вимог подачі заявки;
- публікація даних заявки;
- проведення експертизи заявки;
- реєстрація товарного знака та видача охоронного документа.

Торгова марка є одним з найважливіших елементів стратегії компанії: вона забезпечує взаємодію та між товарами і послугами компанії і між товарами і послугами конкурентів. Для споживачів торгова марка представляє собою найпростіший спосіб швидше розпізнавати рекомендовану категорію товарів і послуг або, відповідно до досвіду, віддати перевагу іншим товарам та послугам. Для підприємств, товарний знак є засобом залучення й утримання клієнтів.

Власник зареєстрованого товарного знака має виключне право на його використання і забороняє його експлуатацію іншими особами на території Республіки Молдова протягом усього терміну дії відповідного товарного знака.

Існують індивідуальні, колективні та сертифікаційні товарні знаки.

Колективний товарний знак - це товарний знак, використовуваний асоціацією виробників, постачальників послуг, торгових компаній або інших аналогічних організацій для позначення продуктів і / або послуг.

Сертифікаційний товарний знак - це товарний знак, який використовується для підтвердження певних характеристик продукту та / або послуг.

Торгові марки проходять реєстрацію у відповідності з наступними послідовними етапами:

- подача заявки;
- вивчення вимог подачі заявки;
- публікація даних заявки;
- проведення експертизи заявки;
- реєстрація товарного знака та видача охоронного документа.

Кожен етап має встановлений період часу. Будь-яка фізична або юридична особа має право подати заявку на реєстрацію товарних знаків, як в Республіці Молдова, так і за кордоном. Власник товарного знака має виключне право використання відповідної торгової марки або заборони її несанкціонованої експлуатації. Свідectво про реєстрацію має термін дії 10 років. Реєстрація може бути продовжена на наступні десять років необмежену кількість разів.

Подача заявки

Для реєстрації товарного знака, заявка про реєстрацію має бути подана в AGEPI. Заява може бути подана безпосередньо або поштою.

Представлення через патентного повіреного є обов'язковим для осіб, які проживають за межами Республіки Молдова. Заявка повинна стосуватися однієї торгової марці і повинна бути написана державною мовою в 2-х примірниках, відповідно до основними правилами заповнення заявок на реєстрацію товарних знаків. До заяви також додаються:

1. довіреність, якщо заявка подана представником;
2. документи, що підтверджують пріоритет товарного знака, якщо це можливо;
3. підтвердження оплати мита у встановленому розмірі.

Заява з необхідними додатками і підтвердженням оплати мита в установленому розмірі є прикладом правильний подачі заявки.

Кожна заявка, подана у AGEPI, потрапляє в картотеку і отримує номер.

Перевірка дотримання вимог подачі заяви для реєстрації товарного знака повинна бути проведена протягом 2 місяців з дати отримання заявки. Вона складається з перевірки наявності всіх необхідних документів, у тому числі оплати мита за подачу, і правильності заповнення всіх представлених документів.

Всі необхідні документи повинні бути представлені в AGEPI протягом 2 місяців з моменту подачі заявки, в іншому випадку заявка вважається відкликаною.

Якщо матеріали заявки відповідають запропонованим критеріям, заявка повинна бути введена в Національний реєстр заявок і їй присвоюється дата та номер правильно оформленої заявки. Одночасно, вся інформація повинна бути введена в базу даних Національних товарних знаків.

Дуже важливо строго дотримуватися умов, враховуючи, що захист надається за пріоритетним принципом. Заявник отримує копію заяви із зазначенням дати подання заяви.

AGEPI перевіряє перелік товарів і послуг, а саме, відповідність зазначених даних міжнародної класифікації товарів і послуг відповідно до прийнятого в Німечці Угодою і правильної класифікацією. Якщо список потребує уточнення, експерт повинен зажадати від заявника надати його після сплати встановленого мита.

Публікація додатка

Якщо наказані критерії подачі заявки на реєстрацію дотримані, дані повинні бути опубліковані не пізніше ніж протягом 3-х місяців з дати подачі заявки в Офіційному бюлетені промислової власності (ОПЗ), про що заявник повідомляється. Наступні дані публікуються в ОПЗ:

- номер і дата подання заяви;
- дані та адреса заявника;
- звичайний або виставковий пріоритет (за необхідності);
- представлення торгової марки;
- вказівка на те, чи є товарний знак тривимірним, колективним або сертифікаційним;
- заявлені кольори (при необхідності);
- перелік товарів і / або послуг, для яких просять реєстрацію товарного знака.

Експертиза заявки по суті

Експертиза по суті здійснюється протягом 6 місяців з моменту публікації заявки в ОПЗ. В ході експертизи вивчаються:

- відсутність / наявність абсолютних підстав для відмови;
- відсутність / наявність відносних підстав для відмови;
- зауваження та / або заперечення щодо заявки на реєстрацію товарного знака.

Перш за все, перевіряється характер товарного знака: він не повинен бути описовим, не повинен вказувати на різні характеристики товарів, для яких він заявлений, не повинен суперечити громадському порядку або нормам моралі і т.д.

Щоб уникнути ризику змішання товарних знаків на ринку і при їх використанні, експерт повинен бути абсолютно упевнений в тому, що позначення, вказане у заявці, не входить в колізію з іншим раніше зареєстрованим позначенням. Заявлене позначення перевіряється з урахуванням підстав для відмови в реєстрації товарного знака. Позначення вважається ідентичним іншому позначенню, якщо воно збігається з ним у всіх елементах. Позначення вважається схожим до ступеня змішування з іншим позначенням, якщо воно асоціюється з ним в цілому, незважаючи на їх окремі відмінності.

Експертиза по суті включає в себе розгляд зауважень та / або заперечень проти реєстрації товарного знака, за обставинами, одночасно з розглядом абсолютних і відносних підстав для відмови.

Якщо заявлене позначення не відповідає встановленим вимогам або відповідає тільки для частини заявлених класів товарів та / або послуг, заявнику надсилається попереднє повідомлення про відмову в реєстрації товарного знака. Йому надається 2-місячний термін для висловлення своєї точки зору щодо підстав відмови та / або для представлення письма, що підтверджує згоду власника протипоставленого експертизою права на реєстрацію заявленого позначення (виключаючи ідентичні товарні знаки).

Залежно від результатів експертизи, по суті, приймається рішення про повну або часткову реєстрації товарного знака, або про відхилення заявки на реєстрацію товарного знака, і протягом одного місяця з дати прийняття рішення повідомляє про нього заявника.

Реєстрація товарного знака, запис до Державного реєстру товарних знаків, надання сертифікату

Якщо протягом одного місяця після прийняття рішення про реєстрацію товарного знака не було подано жодного протесту проти реєстрації або подані протести були відхилені як безпідставні, Агентство приймає рішення про внесення даних до Національного реєстру товарних знаків і видає свідоцтво про реєстрацію товарного знака, за умови оплати встановленої такси. Відомості про реєстрацію товарного знака вносяться до Національного реєстру товарних знаків і, одночасно, в базу даних «Національні товарні знаки». Заявнику, який з даного моменту стає правовласником товарного знака, в 3-місячний термін видається охоронний документ під назвою «Свідоцтво про реєстрацію товарного знака», оформлене на типовому бланку і містить наступну інформацію:

- номер і дату реєстрації товарного знака,
- номер і дату подання заявки,
- адреса та ім'я заявника,
- зображення товарного знака,
- заявлені кольори,
- перелік товарів і послуг,
- дані про конвенційний або виставковий пріоритет.

AGEPI публікує в BOIC дані про реєстрацію товарного знака, введені в Національний реєстр товарних знаків.

У Республіці Молдова товарний знак реєструється на 10-річний термін з дати правильно оформленої національної заявки. За клопотанням власника товарного знака, реєстрація може бути відновлена на той же 10-річний термін необмежену кількість разів, за умови оплати такси за відновлення дії товарного знака.

У разі, якщо заявник не згоден з рішенням формальної експертизи, він має право подати протест в Комісію з розгляду заперечень AGEPI. Якщо цей протест визнається обґрунтованим і легітимним, приймається рішення про відхилення заявки по реєстрації товарного знака, яке також може бути оскаржене в судовій інстанції.

Реєстрація торгової марки може бути скасована повністю або частково, якщо вона здійснювалася з порушенням Закону № 38-XVI / 2008 про захист товарних знаків.

Рекомендована і обов'язкова література

1. Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights (TRIPs) - Law of the Republic of Moldova No. 218-XV of 01 June 2000.
2. Government Decision of the Republic of Moldova No. 257 of April 2, 2009 on approving the Regulation of the Appeal Board of the State Agency on Intellectual Property
3. Government Decision of the Republic of Moldova No. 774 of August 13, 1997 on the fees for the services with legal significance in the field of intellectual property
4. Government Decision of the Republic of Moldova No. 852 of August 16, 2001 on the use of trademarks – state property

5. Government Decision of the Republic of Moldova No. 1425 of December 2, 2003 on the mode and conditions of permission grant to use the official or historical name of the state in the trademark and industrial design
6. Government Decision of the Republic of Moldova No. 1080 of October 8, 2001 on approving the list of trademarks – state property
7. Law on the protection of trademarks No. 38-XVI (adopted on February 29, 2008, applicable from September 6, 2008)
8. Madrid Agreement Concerning the International Registration of Marks - Decision of Parliament No 1624 - XII of 26 October 1993
9. Nice Agreement Concerning the International Classification of Goods and Services for the Purposes of the Registration of Marks - Parliament Decision No. 1251-XIII of 10 July 1997
10. Paris Convention for the Protection of Industrial Property - Decision of Parliament No 1328 - XII of 11 March 1993
11. Protocol Relating to the Madrid Agreement Concerning the International Registration of Marks - Parliament Decision No. 1252-XIII of 10 July 1997
12. Regulation on the procedure of filing, examination and registration of trademarks, approved by the Government Decision of the Republic of Moldova No. 488 of August 13, 2009
13. Singapore Treaty on the Law of Trademarks - Law of the Republic of Moldova No. 214-XVI of 23 October 2008
14. Trademark Law Treaty (TLT) - Parliament Decision No. 614-XIII of 27 October 1995

Интернет – ресурсы

1. <http://agepi.gov.md/> - STATE AGENCY ON INTELLECTUAL PROPERTY OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA
2. <http://www.tm-reg.ru/tovarnyj-znak-i-ego-sushhnost-v-otnoshenii-klasa-tovara/> - essence of the trademark
3. <http://kopilochka.biz/finance/article102.html> - purpose of the trademark

КУРСОВА ОДИНИЦЯ 3: Міжнародна система захисту об'єктів промислової власності

Автор: Олена Гурина, Білоруський національний технічний університет-БНТУ

Тема 3.1. Міжнародна система захисту об'єктів промислової власності

Формування європейського законодавства з охорони об'єктів промислової власності. Переваги реєстрації товарного знака. Засоби захисту об'єктів промислової власності.

Формування європейського законодавства з охорони об'єктів промислової власності. Охорона об'єктів промислової власності є дуже важливим інструментом підтримки конкурентоспроможності на ринку. Патенти, товарні знаки і промислові зразки належать до об'єктів промислової власності.

Торгової марка і знак (далі - товарний знак) дозволяють відрізнити товари та (або) послуги (далі - товари) однієї компанії від товарів і (або) послуг інших підприємств.

Найпершим договором в галузі промислової власності є Паризька конвенція з охорони промислової власності. Він був підписаний 20.03.1883 і пізніше близько 170 країн приєдналися до нього.

Основні принципи Конвенції:

- принцип національного режиму;
- право пріоритету.

У 1891 році були підписані Мадридська угода про припинення неправдивих або що вводять в оману зазначень походження на товарах і Мадридська угода про міжнародну реєстрацію знаків.

Загальні правила, що стосуються торговельних марок, включають:

- принцип незалежності товарних знаків;
- надання розумного терміну для початку використання товарного знака;
- заборона на використання відомих ознак;
- принцип захисту товарного знака «як є»;
- захист торгових найменувань;
- вимога арешту незаконної маркування товарів.

Для управління інтелектуальною власністю на міжнародному рівні в 1967 році на основі міжнародної організації "Об'єднане міжнародне бюро з питань охорони інтелектуальної власності" була створена Всесвітня організація інтелектуальної власності.

20 грудня 1993 нова система охорони та захисту товарних знаків - Товарний Знак Європейського Співтовариства (Співтовариство реєстрації товарних знаків у Європейському Союзі) - було створено.

Можна зареєструвати товарний знак в Європейському Союзі на території всіх країн - учасниць Європейського співтовариства шляхом подачі однієї заявки.

Тепер за допомогою подачі однієї заявки можна отримати охорону товарного знака на території 25 європейських країн, таких як: Австрія, Бельгія, Угорщина, Великобританія, Німеччина, Греція, Мальта, Нідерланди, Польща, Португалія, Словаччина, Словенія, Фінляндія, Данія, Ірландія, Іспанія, Італія, Кіпр, Латвія, Литва, Люксембург, Франція, Чехія, Швеція, Естонія.

Для реєстрації товарного знака в Європейському Союзі необхідно подати офіційну заяву в Управління по гармонізації внутрішнього ринку (ОНІМ, Аліканте, Іспанія). Ваш товарний знак буде зареєстрований на території кожної країни - учасниці Європейського союзу після введення вашого товарного знака до реєстру Управління по гармонізації внутрішнього ринку. Правила реєстрації товарних знаків і європейське законодавство схожі на реєстрацію товарних знаків у Великобританії. Торгова марка Європейського Союзу повинна бути по можливості представлена в графічній формі, що відрізняє товари і послуги одних юридичних або фізичних осіб від товарів і послуг інших фізичних або юридичних осіб. Торгова марка може бути зареєстрована різними способами і містити: слова, прізвища та імена, підписи і символи, ескізи, креслення, малюнки, портрети людей, етикетки, аббревіатури, гасла і заклики, комбінацій підписів, цифр, шрифтів, знаки, емблеми, рекламні слогани, тривимірні торгові марки, кольору, поєднання кольорів і звуків. Інші позначення можуть бути

зареєстровані в якості товарних знаків у випадках, передбачених законодавством.

Переваги реєстрації товарного знака. Зареєстрований товарний знак забороняє іншим особам використовувати товарний знак без дозволу власника і дає власникові право подати позов проти будь-якої особи, яке використовує товарний знак без офіційного дозволу. Торгова марка є власністю власника, яку він може продати або здавати в оренду.

Будь-яка фізична або юридична особа, яка має постійне місце проживання або представництво (філія) в одній з країн - учасниць ЄС, може отримати реєстрацію Європейської торгової марки. Таку ж реєстрацію може отримати житель країни-учасниці Паризької Конвенції.

Основні переваги реєстрації товарного знака в Європейському союзі полягають у наступному:

- Більш ефективний захист товарного знака як товарний знак Європейського Союзу (захищений відразу у всіх країнах ЄС).
- Однакові реєстраційні правила у всіх країнах - учасниках.
- Необхідно подати тільки одну заявку на реєстрацію товарного знака Європейського Союзу.
- Єдиний центр для реєстрації - Управління гармонізації на внутрішньому ринку.
- Немає необхідності в національній реєстрації заявника.
- Торгова марка ЄС може бути використана в якості бренду торгового підприємства, марки виробника, колективного товарного знака або знака обслуговування.
- В якості товарного знака ЄС можна зареєструвати в будь-якому місці раніше не зареєстровану торгову марку.
- Можна зареєструвати необмежену кількість товарних знаків ЄС.
- Низька вартість реєстрації товарного знака в порівнянні з національною реєстрацією в кожній країні.

Засоби захисту об'єктів промислової власності. Правовий захист товарного знака здійснюється на підставі його реєстрації в державній установі в порядку, встановленому законодавством про товарні знаки або в рамках міжнародних договорів. Торгова марка може бути зареєстрована на ім'я організації чи громадянина.

Право на товарний знак охороняється державою. На зареєстрований товарний знак видається Свідоцтво (патент). Свідоцтво (патент) на товарний знак засвідчує пріоритет товарного знака; виключне право власника на товарний знак відносно товарів, зазначених у свідоцтві, і містить зображення товарного знака.

Власник товарного знака має виключне право використовувати товарний знак і розпоряджатися ним, а також право забороняти використання товарного знака іншими особами. Ніхто не може використовувати охоронювані в ЄС товарні знаки, що мають сертифікат (патент) без дозволу його власника.

Порушенням прав власника товарного знака вважається несанкціоноване виробництво, використання, ввезення, пропозиція до продажу, продаж та інше введення в цивільний оборот або зберігання з цією метою товару, позначеного товарним знаком.

Порушенням прав власника на зареєстрований товарний знак є будь-яке посягання на його права, в тому числі реалізація без дозволу власника дій, що потребують його згоди або підготовка до подібних дій. Є кілька методів захисту прав на товарний знак.

Не юридичні - дії юридичних і фізичних осіб з питань захисту виняткових прав на товарний знак, які здійснюються ними самостійно, без звернення до державних або інших компетентних органів. Це означає тільки законні способи захисту, наприклад, повідомлення порушника про існування виключних прав і пропозиція вирішити спір шляхом переговорів.

Юридичні - діяльність органів, уповноважених державою щодо захисту порушених або оспорюваних прав. Суть такої форми захисту полягає в тому, що людина, права якої порушуються неправомірними діями, може звернутися за захистом прав у спеціально уповноважені державні органи - суд, Антимонопольний комітет і т.д.

Цивільні - найпоширеніший порядок вирішення спорів за винятковим правом на товарні знаки. Головна мета - не покарання порушника, а відновлення прав і відшкодування збитків. У зв'язку з цим законодавство багатьох країн встановило досить широкий спектр способів захисту:

- визнання виняткового права;
- визнання договору недійсним щодо прав на товарний знак;
- припинення дій, що порушують право, в тому числі зняття з товару або його упаковки незаконно використовуваного товарного знака або позначення, схожого з ним, що допускає можливість переплутати. Ліквідація товарного знака або зображення з позначеннями, схожими з оригіналом;
- відновлення ситуації, яка існувала до порушення прав;
- відшкодування збитків та інші способи компенсації матеріального збитку;
- компенсація моральної (нематеріальної) шкоди.

Причиною притягнення порушника до цивільно-правової відповідальності є звернення власника на ексклюзивних правах з позовом до суду.

Кримінальний процес вирішення спорів передбачає притягнення порушника до кримінальної відповідальності. Однак, щоб визнати правопорушення, пов'язане з товарним знаком кримінальним злочином, необхідна наявність доказів злочинного діяння, таких як, наприклад, багаторазове повторення незаконного використання або значні фінансові втрати.

Кримінальна відповідальність передбачає такі види покарання як штраф, позбавлення волі, конфіскація майна.

Адміністративний процес зводиться в основному до обігу людини, права якої порушуються, із заявою в Антимонопольний комітет або аналогічний орган. Таку заяву можливе у разі, якщо порушення прав на товарний знак може бути кваліфіковано як акт недобросовісної конкуренції. У зв'язку з цим антимонопольний комітет або інший аналогічний орган уповноважений видавати такі рішення:

- визнання наявності недобросовісної конкуренції;
- припинення недобросовісної конкуренції;
- застосування штрафних санкцій;
- конфіскація товарів із незаконно використовуваним позначенням та копіями продуктів, вироблених іншими виробниками.

Рішення Антимонопольного комітету може бути оскаржене в суді. Зареєстрований товарний знак, який отримав патент надає юридичний захист прав власника на промислову власність. Вона передбачає, перш за все, що право володіння буде юридично присвоєно власникові товарного знака, як і подальше право на отримання прибутку від його використання.

По-друге, патент захистить торгову марку від підробок і претензій конкурентів для будь-якої частини в зображенні товарного знаку. Іншими словами, копіювання товарних знаків без дозволу може привести до неприємних наслідків для несумлінних фірм, що намагаються незаконно використовувати товарний знак в корисливих цілях.

У всіх зазначених випадках порушення прав тільки власник товарного знака має право подати скаргу до арбітражного суду і покарати зловмисників і стягнути моральний і матеріальний збиток. Реєстрація товарного знака є надійним захистом від підробок і претензій конкурентів.

Так, в даний час захист товарних знаків є дуже важливим завданням у зв'язку з розширенням міжнародного ринку і збільшенням кількості його учасників. Вона забезпечує отримання прибутку і запобігання діяльності недобросовісних конкурентів.

Семінар 3.1

Тема: Торгова марка як засіб підвищення конкурентоспроможності.

Мета: Закріпити знання з захисту об'єктів інтелектуальної власності.

1) Теоретична частина

Захист об'єктів інтелектуальної власності (ОІВ) є дуже важливим механізмом, що дозволяє відрізнити продукт однієї компанії від продукту інший і зберегти конкуренцію на ринку. Ця функція була визнана бізнес-спільнотою з самого початку ринкової економіки. В результаті міжнародна система захисту ОІВ

почала формуватися понад століття тому. Були сформовані основні правила і процедури для реєстрації ОІВ. Зареєстрований товарний знак забороняє іншим особам використовувати товарний знак без дозволу власника і дає власникові право подати позов проти будь-якої особи, яке використовує товарний знак без офіційного дозволу. Торгова марка є власністю власника, яку він може продати або здавати оренду. Власник товарного знака має виключне право використовувати товарний знак і розпоряджатися ним, а також право забороняти використання товарного знака іншими особами. Ніхто не може використовувати охоронювані в ЄС товарні знаки, що мають сертифікат (патент) без дозволу його власника. Порухенням прав власника товарного знака вважається несанкціоноване виробництво, використання, ввезення, пропозиція до продажу, продаж та інше введення в цивільний оборот або зберігання з цією метою товару, позначеного товарним знаком.

Порушенням прав власника на зареєстрований товарний знак є будь-яке посягання на його права, в тому числі реалізація без дозволу власника, дій, що потребують його згоди або підготовка до подібних дій. Є кілька методів захисту прав на товарний знак:

Не юридичні - дії юридичних і фізичних осіб з питань захисту виняткових прав на товарний знак, які здійснюються ними самостійно, без звернення до державних або інших компетентних органів.

Юридичні - діяльність органів, уповноважених державою щодо захисту порушених або оспорюваних прав.

Цивільні - найпоширеніший порядок вирішення спорів за винятковими правами на товарні знаки.

Кримінальний процес вирішення спорів передбачає притягнення порушника до кримінальної відповідальності.

Адміністративний процес зводиться в основному до обігу людини, права якої порушуються, із заявою в Антимонопольний комітет або аналогічний орган.

2) Практичне завдання

«Прийняття рішення про політику компанії в разі порушення прав інтелектуальної власності»

Студенти діляться на три групи. Тренер пояснює, що є порушення прав ІВ компанії таких, як: а) незаконне використання товарного знака компанії; б) поява підробок на ринку; в) конкуренти використовують частину зображення товарних знаків.

Команди повинні вибрати відповідні заходи щодо захисту прав компанії залежно від порушень. Потім команди публічно повідомлять аргументи на користь обраного рішення.

Наприкінці тренер обговорює з усіма студентами рішення для забезпечення розуміння проблем і способів їх вирішення.

Рекомендована і обов'язкова література

1. Bainbridge D. *Intellectual Property*. Pearson publ. 2007.
2. Cornish W.R., Llewelyn D. *Intellectual Property: Patents, Copyrights, Trademarks and Allied Rights*. Sweet and Maxwell. 2003.
3. Sherman B. *Intellectual Property Law*. Oxford. 2004.

Інтернет - ресурси

1. Всемирная организация интеллектуальной собственности. <http://www.wipo.org>
2. Европейское патентное бюро <http://www.european-patent-office.org>

Глосарій

Інтелектуальна власність - це набір виняткових прав на результати творчої діяльності, виробництва, виконаних робіт і послуг.

Об'єкти промислової власності (ІПО) являють собою набір патентів, товарних знаків і промислових зразків, що належать виробникам товарів або послуг.

Конкурентоспроможність продукції - це здатність підприємства задовольняти потреби ринку.

Захист ОІВ - це комплекс заходів, спрямованих на те, щоб зупинити будь-яке порушення прав відносно власника товарного знака (несанкціоноване виробництво, використання, ввезення, пропозиція до продажу, продаж та інше введення в цивільний оборот).

КУРСОВА ОДИНИЦЯ 4: Посягання на права інтелектуальної власності

Автор: Дар'я Фірсава, Білоруський державний університет - БДУ

Тема 4.1. Посягання на права інтелектуальної власності. Введення.

Основна причина реєстрації прав ІВ - це захист від незаконного використання третіми сторонами прав, іншими словами, захист від порушень прав на ІВ. Причини появи порушень прав ІВ численні, але, грубо кажучи, порушники діляться на два типи:

- «безбілетники», які отримують вигоду з результатів чужої інтелектуальної діяльності. Порушники в даному випадку паразитують на правовласниках;
- недобросовісні конкуренти, які мають намір використовувати права ІВ третіх осіб для того, щоб переконати клієнта, що товари / послуги / роботи фактично вироблені / продаються власником права ІВ.

Іноді порушення прав ІВ відбувається в результаті недбалості. Невиконання належним чином позначення авторського права на фотографії. Якщо ви використовуєте в якості фону для вашого веб-сайту фотографію, не вказавши її автора, ви порушуєте права автора, навіть якщо ви впевнені, що змінили фотографію на 99%.

Розвиток сучасних технологій полегшує порушення; технологічна глобалізація виявляє недоліки територіальних принципів захисту прав інтелектуальної власності. Незаконна реклама за ключовими словами, підроблені сайти і кібер-атаки вже не новина.

У той час, як деякі із заходів по боротьбі з порушеннями прав інтелектуальної власності можуть здійснюватися самостійно (за допомогою адвокатів), що можуть виявитися недостатньою мірою, якщо ваш бізнес процвітає, обсяги порушень, а також їх складність зажадають залучення офіційних механізмів, включаючи поліцію, суди та вирішення спорів у спеціальних установах, що займаються захистом прав ІВ. Тим не менше, навіть якщо ваша держава надає вам хороші механізми вирішення спорів, завжди майте на увазі можливість переговорів. Це, як правило, дешевше, швидше і має більше перспектив з точки зору бізнесу.

Профілактика порушень ваших прав ІВ, алгоритм виявлення подібних порушень, а також пошук способів захисту в значній мірі залежить від типу об'єкта ІВ.

Таблиця 4.1

Тип ПІВ	Засоби запобігання	Виявлення порушень
Торгівельна марка	- реєстрація ТМ у всіх відповідних органах; - підписка на відстеження заявок на схожі товарні знаки; - використання знаків ТМ і ®; - внесення товарного знака в митні реєстри (для запобігання імпорту контрафакту)	- зареєстрований товарний знак або схожий знак використовується для подібних товарів; - репутація використовується щодо будь-яких товарів; - використання, як описано вище, включає: ввезення, пропозиція до продажу, продаж або введення в цивільний оборот або зберігання контрафактних товарів для названих цілей (торгівлі)
Патент на використання	- реєстрація патенту в усіх відповідних органах; - повний опис прав працівників / підрядників; - угода про нерозголошення	- нецільове використання товарів, включених в патентну угоду; - нецільове використання товарів, вироблених відповідно до патентними засобами; - під «використанням» зазвичай розуміється ввезення, пропозиція до продажу, продаж або інше введення в цивільний оборот або зберігання

		товарів для названих цілей
Патент на проект / промисловий патент / зареєстрований проект	- реєстрація патенту в усіх відповідних органах; - реєстрація авторського права на ті ж проекти, якщо це можливо; - повний опис прав працівників / підрядників; - наявність підпису проектувальника і дати на проекті	- зовнішній вигляд імовірно порушують права товарів не відрізняється від зареєстрованих зображень; - тест "звичайний спостерігач" (США); - імітація може ввести споживача в оману (ЄС)
"Ноу-хау"	- всі доступні заходи конфіденційності, в тому числі угоду про нерозголошення, політика внутрішньої конфіденційності; - положення про нерозголошення в угодах з третіми особами; - реєстрація патенту на використання, як тільки ви бачите ризик розкриття ноу-хау (якщо це ще можливо, звичайно)	- використання ноу-хау будь-якою стороною що підписала угоду про нерозголошення або інші відповідні угоди про конфіденційність з вами
Авторське право	- повідомлення про авторські права; - реєстрація авторських прав; - повна поступка прав працівників / підрядників роботодавцю / замовнику	- повторення вашої захищеної ідеї в іншому об'єкті; - іноді необхідно доказ доступу передбачуваного порушника до оригінального об'єкту.

Характеристики порушень прав інтелектуальної власності, представлені в таблиці вище, досить спрощені. Завжди майте на увазі, що захист прав інтелектуальної власності дотримується принципу територіальності. Суть цього принципу є зводиться до того, що закон, який можна застосовувати до ППВ, це закон території, на якій ви просите про захист прав (lex loci protectionis).

Крім того, існують винятки до закону про захист прав інтелектуальної власності. Поширена назва для такого дозволеного використання прав інтелектуальної власності - «правомірне використання». Це поняття в основному залежить від країни застосування закону і від типу порушення прав інтелектуальної власності. Найбільш поширені випадки правомірного використання права ІВ включають «незначне» використання, використання в некомерційних чи особистих цілях, а також для навчальної та наукової діяльності.

Виявлення порушення прав інтелектуальної власності не означає просто припинення діяльності порушників. Правовласник також має можливість розраховувати на інші засоби правового захисту, а саме: судову заборону, відшкодування збитку за умисні порушення, судові витрати, оплату правозахисників, вилучення і знищення контрафактних примірників, грошову винагороду, штрафні санкції, і відшкодування недоотриманого прибутку. Тип заявленого засобу правового захисту буде залежати від країни, в якій правовласник обрачає до органів захисту, типу порушеного права ІВ, а також інших факторів, таких як умисел порушення, наявність заподіяної шкоди і т.д.

Семінар 4.1.

Основна мета: Отримати базові знання з захисту прав ІВ.

Цілі: 1) Зрозуміти основні методи запобігання порушення прав ІВ;
2) Зрозуміти може / чи повинно порушення прав бути покаране.

1) Будь ласка, прочитайте і проаналізуйте наступні випадки і поясніть: а) чи вважаєте Ви, що отримання законних прав сприяє просуванню бізнесу; б) що сторона, яка програла могла б зробити, щоб виграти справу:

"Interflora Inc and another v Marks and Spencer plc and another [2013] EWHC 1291 (Ch), 21 May 2013"
 (Full text: <http://www.bailii.org/ew/cases/EWHC/Ch/2013/1291.html>;
 analysis: <http://uk.practicallaw.com/7-530-0226?q=google+key+words+trademarks>)

"Fundación Española para la Innovación de la Artesanía (FEIA) v (1) Cul de Sac Espacio Creativo SL (2) Acierta Product & Position SA, Case C-32/08, 2 July 2009"
 (Full text: <http://www.bailii.org/eu/cases/EUECJ/2009/C3208.html>)

- 2) Будь ласка, зробіть зразок бюджету ваших запланованих видатків для попередження порушень прав інтелектуальної власності:

Тип ІВ	Витрати на реєстрацію одного найменування (державне мито + оплата юриста)			Скільки об'єктів ІВ потребують реєстрації протягом року			Всього
	ЄС	США	Ваша країна	ЄС	США	Ваша країна	
Торгова марка							
Патент на використання							
Патент на проект / промисловий патент / зареєстрований проект							
"Ноу-хау"							

Тема 4.2. Протидія порушенням права ІВ

Як національні, так і міжнародні закони передбачають не тільки правові акти з охорони прав інтелектуальної власності, а й забезпечують засоби захисту. Як і всі інші злочини і правопорушення, порушення прав інтелектуальної власності підлягають впливу за допомогою адміністративних і судових засобів. Поліція та митні органи, як правило, представляють собою адміністративні засоби.

Їх основне завдання як адміністративних органів (що стосується захисту прав інтелектуальної власності) - це профілактика та припинення торгівлі контрафактними товарами. Звичайно, що митні органи не повинні допустити переміщення через кордон контрафактних товарів. Типовим прикладом роботи митних органів в даному випадку було б запобігання поставки партії ліків, на якій зазначено, що ліки містить запатентований речовина або речовина, що є зареєстрованою торговою маркою без прямого дозволу власника ТМ або патенту на ввезення цієї партії. Звичайно, не всі товари проходять перевірку на митниці на утримання запатентованих речовин або зареєстрованих торгових марок, а в основному ті, щодо яких правовласник подав відповідну заяву про призупинення товарів на кордоні з метою перевірки їх справжності. Тим не менш, зараз багато держав вже уповноважили митні органи виконувати деякі заходи «з обов'язку служби»: наприклад, вони можуть призупинити переміщення підозрілих партій та інформувати правовласника про таке призупинення.

Наприклад, у статті 58 (заходи «з обов'язку служби») Конвенції ТРІПС передбачено такі основні правила заходів «з обов'язку служби» для митних органів: «Якщо члени вимагають, щоб компетентні органи діяли за власною ініціативою і призупиняли товари, щодо яких отримані достовірні докази того, що права інтелектуальної власності, порушуються: (а) компетентні органи можуть у будь-який час отримати від правовласника будь-яку інформацію, яка може допомогти їм здійснювати свої повноваження, (б) імпортера і правовласника негайно повідомляють про призупинення ввезення товару. Якщо імпортер подав апеляцію проти призупинення в компетентні органи, призупинення ввезення в країну буде здійснюється відповідно до обліку необхідних змін, викладених у статті 55; (с) Органи державної влади і посадові особи повинні бути звільнені від відповідальності за відповідних заходів щодо виправлення становища, якщо дії були зроблені з добрими намірами ».

Національне законодавство різних держав передбачає для митних органів можливість діяти «з

обов'язку служби» і повністю співпрацює з ними в цій галузі. Так, центральні митні органи адмініструють митний реєстр товарних знаків в рамках єдиного економічного простору, що охоплює Росію, Білорусію і Казахстан. Будь-який власник товарного знака, зареєстрованого у відповідній країні може подати встановлений пакет документів, на підставі якого митний орган буде призупинити вантаж на кордоні і інформувати правовласника про призупинення, щоб дозволити йому прийняти деякі заходи проти передбачуваного порушника.

Повноваження органів поліції майже завжди регулюються національним законодавством. Національні адміністративні коди зазвичай передбачають список можливих порушень прав ІВ і передбачуваних покарань за них. Порушення, як правило, включають в себе виробництво / продаж / і т.д. контрафактної продукції і випадки недобросовісної конкуренції. У деяких виняткових випадках, поліцейський відділок, розташований на місці скоєння порушення або місця проживання порушника, вважається відповідальним і компетентним для розгляду таких порушень.

Державні суди, як правило, включають в себе спеціальний відділ, який спеціалізується на випадках порушення інтелектуальної власності, і допомагає залучати до вирішення суперечок висококваліфікованих суддів. До недоліків, пов'язаних з обігом до державного суду, можна віднести тривалість процедури, відсутність конфіденційності, і, безумовно, труднощі застосування права в чужій країні.

Основний альтернативою державним судам в суперечках між громадянами різних держав є арбітраж. Третейські суди не залежать від держави і залучення їх до розгляду справи і винесенню рішення, обов'язкового для обох сторін спору, можливо тільки в разі попередньої угоди сторін. Така угода має бути закріплено в окремій угоді про арбітраж, вибраному обома сторонами або в пункті про врегулювання суперечок в основному договорі. Угода може бути досягнуто у відношенні майбутнього та існуючих суперечок. Наприклад, стандартна арбітражна обмовка з Лондонського суду міжнародного арбітражу щодо майбутніх суперечок звучить так (слова / пропуски в квадратних дужках слід виключити / завершити відповідним чином на розсуд сторін):

«Будь-який спір, що виникає через або у зв'язку з цим контрактом, у тому числі будь-яке питання щодо його існування, валідності або припинення, повинні бути передані на розгляд та остаточне вирішення в арбітражний суд відповідно до Правил ЛСМА (London Court of International Arbitration, правила якого мають на увазі і в цій статті. Кількість третейських суддів [один / три]. Офіційне місце арбітражу [місто і / або країна]. Мовою арбітражного розгляду буде []. Правом, регулюючим договір є матеріальне право [].»

Арбітражні рішення легко втілюються в життя в усіх країнах, що беруть участь в Нью-Йоркській Конвенції 1958 року (Конвенції про визнання і приведення у виконання іноземних арбітражних рішень (Нью-Йорк, 1958)). Арбітраж дешевше, забезпечує більше неупередженості і гарантує конфіденційність. Тим не менш, це досить дорого, що зобов'язує вас бути дуже обережними при укладенні арбітражної угоди. Найвідоміші і в той же час найдорожчі арбітражні інститути - це Міжнародна торгова палата, Лондонський суд міжнародного арбітражу (Лондон), Американська арбітражна асоціація.

Останнім часом також розвиваються деякі альтернативні (державним судам) методи вирішення спорів з інтелектуальної власності. Одним з найбільш відомих з них є Єдина поліція з вирішення спорів про доменні імена (UDRP). Цей процес запущений Інтернет-корпорацією з присвоєння імен та номерів (ICANN) для вирішення суперечок у зв'язку з реєстрацією доменних імен в Інтернеті. UDRP даний час застосовується до всіх .aero, .asia, .biz, .cat, .com, .coop, .info, .jobs, .mobi, .museum, .name, .net, .org, .post, .pro, .tel and .travel доменах верхнього рівня і до деяких кодам країн доменів вищого рівня. UDRP - це швидка (близько 45 днів), дешева (близько 750 USD), проста (вам не потрібно буде звертатися до правових повіреним для цього) і ефективна процедура, яку можна використовувати за умови, що ваші торговельні марки використовуються в доменному імені третього учасника, який також потрапляє під регулювання UDRP.

Семінар 4.2.

Основна мета: отримати базові знання щодо методів захисту права ІВ.

Цілі: 1) Ознайомитись з можливими способами розгляду спорів з прав ІВ;

2) Зрозуміти різницю між різними способами вирішення спорів та основними правилами щодо

їх використання.

1. Будь ласка, проаналізуйте статтю 58 Конвенції ТРІПС та визначте, чи є її правила обов'язковими і в якій мірі. Зверніть особливу увагу на підкреслені слова.
2. Будь ласка, складіть арбітражну обмовку для ІСС суду, Американської арбітражної асоціації, третейського суду, розташованого в країні вашого громадянства. Візьміть типові положення, розміщені на їх сайтах, і заповніть прогалини найкращим, на вашу думку, способом.
3. Будь ласка, підготуйте план дій для подачі позову проти реального або передбачуваного порушника вашого товарного знака в доменному імені відповідно до процедури UDRP. Вкажіть в плані, які документи та інформацію ви повинні будете подати в UDRP і в які стадії подачі позову потрібно буде пройти.
4. Будь ласка, дізнайтеся процедуру того, чи можете ви (і, якщо так, то як) звернутися до ваших митних органам, щоб дати їм можливість призупинити товари, що порушують ваші товарні знаки, корисні патенти, промислові зразки.

Рекомендована і обов'язкова література

1. Amanda Michaels and Andrew Norris, 'A Practical Approach to Trade Mark Law', Fourth Edition, 464 pages, 2010.
2. Lionel Bently and Brad Sherman, 'Intellectual Property Law', 1,264 pages, 2008.
3. Olivier Vrans and Marius Schneider, 'Enforcement of Intellectual Property Rights through Border Measures: Law and Practice in the EU', 1,248 pages, 2012.
4. Prof. Thomas F. Cotter, 'Comparative Patent Remedies: A Legal and Economic Analysis', 448 pages, 2013.

Інтернет-ресурси

1. Веб-сайт UNDRP: <http://www.icann.org/>
2. Бюро США з патентів і товарних знаків: <http://www.uspto.gov/>
3. Відомство по гармонізації на внутрішньому ринку: <https://oami.europa.eu/ohimportal/en/>
4. Білоруський національний центр інтелектуальної власності: <http://www.belgopatent.org.by/>
5. Український інститут промислової власності: <http://www.uipv.org/>
6. Молдавське Державне агентство інтелектуальної власності: <http://agepi.gov.md/ru/about/>
7. Всесвітня організація інтелектуальної власності: <http://www.wipo.int/>
8. IPKat блог: <http://ipkitten.blogspot.com/>

КУРСОВА ОДИНИЦЯ 5: Норми загального права захисту ТМ

Автори: Олена Чернікова, Наталія Телюра, Харківський національний університет міського господарства ім. О.М.Бекетова–ХНУГХ

Тема 5.1. Торговельні марки (ТМ)

В темі розглядаються основні визначення ТМ, даються короткі характеристики різних категорій ТМ.

Основні питання для самооцінки:

1. Що таке товарний знак (торгова марка)?
2. Як вибрати правильний товарний знак. Що працює? Що не працює?
3. Категорії ТМ та їх характеристики.
4. Як встановити права на товарний знак?
5. Що таке Мадридська система реєстрації ТМ?
6. Як ви захищаєте права на товарний знак? Як товарні знаки захищені на міжнародному рівні?
7. Як ви можете втратити свої права на знак?
8. Що таке товарний знак, що охороняється нормами загального права?

Семінар 5.1. Торговельні марки. Основні міжнародні угоди про захист ТМ та встановленні прав

Основна мета: вивчити основні терміни та визначення ТМ, ознайомитися з основними міжнародними угодами щодо захисту ТМ і встановленню прав.

Цілі: ознайомитися з основними визначеннями і категоріями ТМ; зрозуміти, як хто може встановити права на товарний знак, захистити або втратити свої права на знак.

Торговельні марки (ТМ)

Бренди та / або торгові марки мають вирішальне значення для більшості підприємств, і можуть коштувати мільйони, навіть мільярди, як думають Microsoft або Coca-Cola. В інтернеті брендинг передбачає особливе значення, не в останню чергу тому, що бренди можуть бути включені в доменні імена. Значення притаманне бренду, захищене законом про товарні знаки. Саме тому й доцільно для підприємств, що працюють в Інтернеті, принаймні, мінімальні знання в цій галузі права.

Що таке товарний знак

Товарним знаком може бути ім'я, слово, слоган, дизайн, символ або інший унікальний код, який ідентифікує продукт або організацію. Торгові марки реєструються на національному або територіальному рівні компетентним державним органом. Реєстрація в таких країнах, як США, Великобританія, Японії і т.д. захищатиме вашу марку тільки в цій країні, але в рамках Європейського Союзу, в даний час існують співтовариства товарних знаків (СТМ), яке охоплює товарні знаки в усіх країнах ЄС.

Товарні знаки отримують право на охорону нормами загального права в силу своєї репутації в торгівлі або ж вони можуть бути зареєстровані⁹. Права, що надаються реєстрацією товарного знака, є абсолютними. Іншими словами, якщо знак уже зареєстрований у відношенні передбачених товарів або послуг однією особою, то використання того ж самого або подібного до ступеня змішання знака на той же вид товарів іншими особою, є порушенням торгової марки і може бути зупинено.

Так як права, надані реєстрацією значні, є досить суттєві обмеження на те, які марки можна зареєструвати. Ці обмеження встановлені таким чином, щоб гарантувати компаніям, провідним законний бізнес, відсутність несправедливих обмежень.

Для проходження реєстрації, торговий знак повинен відрізнятися від товарів чи послуг інших підприємств і не повинен бути оманливим. Пізнаваність може бути присутньою з самого початку, тобто ще до того, знак введений в експлуатацію. З іншого боку, відмітні особливості можуть бути отримані після періоду використання.

Вибір правильного товарного знака

Вибір торгової марки не може бути легким. Це може бути привабливим, вибрати слово, яке «чіпляє» і описує функцію або характеристики ваших товарів або послуг. Однак, як правило, торговий знак,

⁹ © 2009 RGC Jenkins & Co. A Guide to Intellectual Property. www.jenkins.eu.

який просто описує ваші товари та послуги, може бути важко захистити як знак. І чим більш ваш знак описує ваші товари або послуги, тим важче запобігти його використанню конкурентами. Аналогічно, у багатьох країнах важко захистити географічні терміни та прізвища в якості товарних знаків.

У той же час, чим більше відмінних характеристик має ваш знак, і чим більш широко відомий він стає, тим більше широкий спектр захисту він набуває. Найсильніші знаки, як правило, не мають ніякого відношення до товарів або послуг, для яких вони використовуються, хоча знаки, які свідчать про позитивні якості товарів чи послуг також можуть іноді бути сильними.

Товарні знаки можуть бути класифіковані як такі, що такі рівні самобутності або сили¹⁰:

Химерні або придумані знаки

Ці знаки є словами, які придумані штучно і не мають сенсу, окрім як назва торгової марки (наприклад, XEROX для копіїв і EXXON на нафтопродукти). Такі знаки, як правило, отримують найширший обсяг захисту.

Довільні знаки

Ці знаки включають слова, які можуть мати загальне значення, але не стосовно товарів або послуг, для яких вони використовуються в якості торговельних марок (наприклад, APPLE для комп'ютерів і SAMSUNG для телевізорів).

Сугестивні знаки

Ці знаки припускають деякі атрибути або переваги товарів чи послуг, але не описують самих товарів (наприклад, Microsoft для програмного забезпечення для мікрокомп'ютерів, Airbus для літаків, і VOLKSWAGEN для автомобілів).

Описові знаки

У більшості країн, терміни, що описують товари, послуги або їх характеристики не можуть бути захищені як знаки, якщо громадськість не визнала їх як знаків; в цьому випадку, термін, як кажуть, «придбав відмінну здатність» чи «вторинне значення».

Знаки можуть придбати відмінну здатність за рахунок широкого застосування та реклами (наприклад, RICH 'N CHIPS для шоколадного печива і HOMEMAKERS для предметів домашнього вжитку). До складу цієї групи входять хвалебні слова (наприклад, ЗОЛОТА МЕДАЛЬ для борошна та ГОЛУБА СТРИЧКА для пива), географічно описові терміни, які дійсно мають на увазі зв'язок з місцем (наприклад, КАНАДСЬКИЙ для пива), та прізвища (наприклад, FORD для автомобілів).

Родове слово для типу продукту або послуги (наприклад, газонокосарка, бритва, цукерки або кредитна карта) ніколи не може бути торговельною маркою або знаком обслуговування для продукту або послуги. Це відбувається тому, що родове слово визначає продукт або послугу, але не його джерело.

Обманливе позначення (наприклад, СУПЕР ШОВК для не шовкової сорочки) або географічний термін, що створює помилкову асоціацію з місцем (як MADE IN PARIS для духів, виготовлених в США) ніколи не може бути зареєстровано як товарний знак або знак обслуговування.

До прийняття нового знака, бажано провести пошук і оцінку кваліфікованими адвокатами або постачальниками послуг. Можливо, права практично на таку ж марку вже є у когось, і краще знати про це заздалегідь, як, втім, і про інших потенційно конфліктуючих знаках, перш ніж робити інвестиції у вашу нову марку. Брак знань, як правило, не є виправданням для порушення торгової марки.

Ступінь просторості пошуку залежить від характеру знака, товарів або послуг, для яких він використовується, та країн, в яких цей знак планується виводити на ринок. Основний пошук, як правило, проводиться по базах даних реєстрації товарних знаків. Більш обширні пошуки включають в себе інші численні джерела, такі як бази даних назв компаній, професійних видань та Інтернету.

Встановлення прав на товарний знак

Залежно від країни, права на товарний знак, як правило, встановлюються або шляхом використання,

¹⁰ Trademark Basics. A Guide for Business. 2012 International Trademark Association inta.org | info@inta.org

якої реєстрації. В деяких країнах, особливо в країнах з правовими системами на основі англійського загального права, використання знака може встановити застосування законів загального права на знак. До таких країн належать Австралія, Канада, Сполучене Королівство і Сполучені Штати. У цих країнах, реєстрація товарного знака може забезпечити більш широкі права, ніж закони загального права, які випливають із простого використання товарного знака¹¹.

Наприклад, закони загального права, як правило, діють на обмеженій географічній території, в якій знак фактично використовується, в той час як права, отримані через реєстрацію товарного знака, можуть діяти по всій країні або регіону, на який поширюється реєстрація. Примітно, що в країнах, які не визнають за товарними знаками законів загального права, перший власник реєстрації знака набуває виняткові права.

Як правило, заявка на реєстрацію товарного знака подається до національного відомства з товарних знаків в країні або регіоні, де заявник бажає захистити марку. Подача заявки, як правило, включають в себе ім'я та адресу заявника, подання марки, список товарів або послуг, які будуть охоплені в реєстрації, і офіційний збір за подачу заявки.

В деяких юрисдикціях, також може бути необхідно подати зразки, що показують, як використовується знак. Тим не менше, більшість країн не вимагають використання знака, перш ніж він зареєстрований.

Після того, як заявка на товарний знак подана, експерт у відомстві з товарних знаків розглядає заявку і може піднімати питання по ній. В деяких країнах, експертиза буде проведена на тільки «абсолютних підставах», що припускають розгляд природи знака (наприклад, чи носить знак описовий характер і, отже, не підлягає реєстрації) та перевірку правильності заповнення заявки (тобто, чи були виконані формальні вимоги процесу подачі заявки). В інших країнах, експертиза буде проведена на «відносних підставах», що оцінюють чи є марка досить унікальною в порівнянні з іншими знаками, зареєстрованими в цій країні. Після того, як експерт упевнився, що заявка на товарний знак відповідає відповідним вимогам, що пред'являються до реєстрації, заявка на товарний знак, як правило, публікуються відомством по товарних знаках. У більшості юрисдикцій, особи, які вважають, що їм може бути завдано шкоду в результаті реєстрації знака, матимуть обмежений період часу після цієї публікації, щоб виступити проти реєстрації. Якщо жодне заперечення не подано в цей період часу, проводиться реєстрація.

Реєстрація товарного знака може залишатися в силі назавжди, за умови, що реєстрація періодично оновлюється. У деяких країнах, таких як Португалія та США, також необхідно представити докази подальшого використання знака для того, щоб реєстрація залишалася в силі. Більшість країн також мають процедуру відміни, яка дозволяють третім сторонам вимагати скасування реєстрації товарного знака, якщо знак не використовується на країні протягом певного часу, часто трирічного або п'ятирічного періоду.

Існує **Мадридська система**, яка забезпечує можливість представити заявку на товарні знаки в багатьох країнах одночасно. Зареєстровані товарні знаки можуть бути визначені символом 'TM', або '®'. (незаконно використовувати ®symbol або згадка про те, що товарний знак зареєстрований, поки він не був дійсно зареєстрований).

TM СИМВОЛ¹²

Символ TM, при використанні поряд з назвою, логотипом або іншим символом, повідомляє всьому світу, що компанія стверджує права на товарний знак в цьому символі як у своєму запатентованому товарному знаку. Компанії можуть використовувати символ TM на будь-якому знаку, який ідентифікує товари цієї компанії, і символом SM на будь-якому знаку, який служить для ідентифікації послуг компанії. Немає необхідності проходити федеральну або державну реєстрацію перед використанням TM або SM символів.

У більшості країн, національне патентне відомство буде також керувати товарними знаками.

¹¹ Trademark Basics. A Guide for Business. 2012 International Trademark Association inta.org | info@inta.org

¹² <http://www.marklaw.com/trademark-glossary/T-Z.htm>

Мадридська угода

Мадридська угода про міжнародну реєстрацію знаків є міжнародним договором, спочатку укладеним в 1891 році Він призначений для спрощення отримання товарних знаків і знаків обслуговування в різних країнах. Договір передбачає міжнародну реєстрацію затвердженого товарного знака однієї подачі на одній мові, в ході однієї процедури, з єдиною оплатою. Громадяни країн-членів повинні зареєструвати свою торговельну марку в країні походження до міжнародної реєстрації. З цієї причини, договір, як правило, укладають країни, що мають найменш суворі процедури подачі заявок, і, отже, Сполучені Штати і Канада, які мають більш складні процедури реєстрації товарних знаків, відмовилися підписати договір¹³.

Захист прав на товарний знак

Для того щоб захистити свій товарний знак і заборонити іншим використовувати його неналежним чином, важливо зрозуміти основні принципи товарних знаків. Закон про товарні знаки призначений для захисту людей від плутанини в питаннях товарів і послуг. Якщо існують подібні назви або символи на аналогічні продукти, споживач може помилково придбати не ті товари, які мав намір.

Тест для визначення порушення прав товарного знака - це "ймовірність змішування на відповідному ринку." Цей аналіз враховує багато факторів, але в цілому, якщо громадськість може розрізнити два аналогічних товарних знака, вони можуть співіснувати, як наприклад, Delta (авіакомпанії) і Delta (вентилятори) або Lexus (автомобіль) і Lexis (юридична служба).

Захист, пропонований реєстрацією товарних знаків часто обмежена територією країни, в якій вона отримана¹⁴. Таким чином, окремі заявки на товарні знаки, як правило, подаються в кожній країні, в якій запитується захист. Тим не менш, існує цілий ряд ініціатив, які дозволяють власникам товарних знаків покрити кілька країн за допомогою однієї заявки на товарний знак. Наприклад, Відомство з гармонізації на внутрішньому ринку ("OHIM") (<http://oami.europa.eu/ows/rw/pages/index.en.do>) є офіційною назвою відомства Європейського союзу (ЄС) з товарних знаків, де зареєстрована торгова марка (а також «товарний знак» або товарний знак Європейського Співтовариства) або промисловий зразок діє у всіх країнах-членах Європейського Союзу. Африка пропонує аналогічну альтернативу через Африканську регіональну організацію інтелектуальної власності (ARIPO) (<http://www.aripo.org/>).

Крім того, можна подати одну заявку на міжнародну реєстрацію товарного знака, щоб отримати реєстрацію в декількох країнах відповідно до положень Мадридської угоди або Мадридського протоколу, ще більше знижуючи складність і витрати, пов'язані з отриманням захисту товарних знаків в декількох країнах. Щоб дізнатися більше, відвідайте веб-сайт Всесвітнього бюро інтелектуальної власності (WIPO) (<http://www.wipo.int/madrid/en/index.html>). Обидва договори дозволяють міжнародну реєстрацію товарного знака через національне відомство по товарних знаках у своїй країні на одній мові. Інші переваги міжнародної реєстрації товарних знаків включають в себе можливість передачі прав у всіх охоплених країнах через одну процедуру поступки реєстрації (за умови, правонаступник перебуває в країні-члені угоди) і можливість продовжити реєстрацію через єдину подачу. Крім того, можна призначити додаткові країни після подачі заявки. Є більш ніж 80 країн, які можуть бути зазначені в міжнародній заявці на товарний знак в рамках **Мадридського протоколу**. Ці країни знаходяться в основному в Азії та Європі, але сюди також відносяться і такі країни як Австралія і Сполучені Штати.

Втрата прав на товарний знак

Найпоширеніший спосіб втратити права на знак - це припинення використання його без наміру використовувати знову. Це називається "відмова". Проте, є випадки, в яких втрата прав на товарний знак може статися ненавмисно.

Наприклад, в деяких країнах, можна втратити права на знак шляхом передачі ліцензування знака іншим без контролю характеру і якості товарів чи послуг, які ліцензіат надає під цією маркою. Це поняття часто називають «незахищеним ліцензуванням», тобто ліцензуванням товарного знака без контролю за тим, як знак використовуватиметься.

¹³ <http://www.marklaw.com/trademark-glossary/M-Q.htm>

¹⁴ International Trademark Association inta.org | info@inta.org

Ще один спосіб, при якому права можуть бути втрачені, це зловживання знаком або несвоєчасне заяву про зловживання іншими особами. В цьому випадку знак перестає вказувати джерело товарів або послуг і стає загальним словом (як ескалатор і целофан, які спочатку були товарними знаками, але стали розумітися громадськістю як загальні імена товарів, для яких вони були використані в якості брендів). Крім того, чи перестає знак бути товарним знаком, може варіюватися від країни до країни, як і у випадку з аспірином, який є загальним терміном в США, але охоронюваною торговою маркою в Канаді та Німеччині.

Щоб запобігти втраті ваших прав на знак, виконайте наступні стандартні правила використання товарного знака:

- Використовуйте торговельні марки як прикметник з родовим назвою продукту наступної позначки (наприклад, серветки Kleenex)
- Не використовуйте форму множини для знаків, що мають форму однини (наприклад, печиво Oreos, що не Oreos)
- Не змінюйте родовий відмінок в назві товарного знака, або вкажіть в назві товарного знака його власника (наприклад, LEVI'S джинси, чи не LEVI джинси)
- Не використовуйте назви торгових марок як дієслів або іменників. (наприклад, Ви НЕ ксерокопіруєте, а копіюєте на копіювальному пристрої XEROX.)

Норми загального права щодо товарних знаків

Норми загального права щодо товарних знаків є правами, які ви автоматично набуваєте на товарний знак, просто використовуючи його¹⁵. Вони набирають чинності, як тільки знак використовується для ідентифікації товарів або послуг у торгівлі. Наприклад, якщо ви використовуєте назву / знак "Yellow Brick Road" в як назва туристичного агентства, ваше використання цього знака для цих послуг, як правило, захищене на території використання і може (залежно від юрисдикції) поширюється на територію «прогнозованого розширення». Зверніть увагу, що в будь-якій суперечці, вам потрібно буде показати, що ви використовували торговельну марку до використання її іншою стороною.

Ви можете поліпшити свої права на основі норм загального права, використовуючи верхній індекс символу ТМ (для товарів) або символу SM (для послуг), щоб показати, що ви заявляєте свої права на використання незареєстрованого товарного знака в ім'я згідно норм загального права. Це ставить людей в популярність, що ви заявляєте права на товарний знак і захищає від «ненавмисних порушень».

Існує потенційний ризик порушення прав на торговельну марку, коли ви використовуєте символ ТМ або SM. Якщо ви уявляєте як товари, так і послуги з торговою маркою, використовуйте символ ТМ. Після того, як реєстрація товарного знака США отримана (і тільки тоді), ви можете використовувати символ ®.

Система законів загального права

Система законів загального права - це правова система, яка характеризується **прецедентним правом**, тобто законами, розробленими суддями на підставі рішення судів і аналогічних органів адміністративної юстиції¹⁶.

Європейські країни мають досить суворі закони щодо недобросовісної конкуренції, а також систему законів загального права, які можуть забезпечити майже такий же загальний ефект. Якщо інший виробник випускає на ринок ваш продукт (можливо, більш низької якості) і продає його від імені вашої фірми, вводячи покупців в оману, він тим самим незаконно користується вашою репутацією і може бути зупинений.

Інші закони загального права забезпечують захист від неправомірного використання конфіденційної інформації, такої як комерційна таємниця, і забезпечують засоби правового захисту від промислового шпигунства.

В США є також диференціація між знаками, використовуваними для товарів чи послуг, та класифікацією, яка називається «знак обслуговування», хоча вони підлягають однаковою правовий захист в якості товарних знаків.

¹⁵ TRADEMARK BASICS © Brown & Kannady, LLC (2007)

¹⁶ <http://www.duhaime.org/LegalDictionary/C/CommonLaw.aspx>

Типи знаків

Слова «товарний знак» або «знак» зазвичай використовуються для позначення будь-якого виду знаків, наприклад, сертифікаційного знака, колективного знака, знака обслуговування або торгової марки. Як правило, «знак обслуговування» використовується у зв'язку з продажем послуг, в той час як «товарний знак» використовується у зв'язку з продажем товарів. Сертифікаційні знаки використовуються для ідентифікації певного рівня якості або як підтвердження того, що конкретні норми були дотримані; колективні знаки використовуються для ідентифікації асоціації компаній або організацій. Будь-який такий знак може складатися з символу, запаху, звуку, фрази, упаковки, оскільки він використовується для ідентифікації предмета, який потрібно виділити з ряду інших предметів.

Чи є торгові марки тим же самим, що і патенти або авторські права?

Проста відповідь на це питання - **НІ!** Товарні знаки, патенти і авторські права є формами інтелектуальної власності, але вони сильно відрізняються один від одного.

Авторське право являє собою набір прав, якими автор або творець творів, що мають право на захист авторських прав, користується щодо своїх робіт. Авторське право захищає ці оригінальні твори, а не саму ідею. Предметами авторського права можуть бути листи, публікації, книги, ігри, пісні, танці, живопис, скульптура, фотографії, фільми, відеозаписи, але цей список не є вичерпним. Авторські права також можуть бути надані для захисту комп'ютерних програм і навіть будівель.

Авторське право виникає автоматично в декількох юрисдикціях, як тільки робота була зафіксована на матеріальному носії, наприклад, на папері або в записі. Реєстрація не є обов'язковою умовою відповідно до міжнародних конвенцій, але може, як у Сполучених Штатах, є необхідною умовою для вступу в силу певних переваг, наприклад, можливості подачі судового позову за порушення авторських прав та відшкодування збитків. В інших юрисдикціях, реєстрація обов'язкова. Реєстрація авторських прав, як правило, недорога процедура, так як вона не вимагає високого рівня експертизи.

Термін дії авторського права в залежить від країни, але може тривати цілих 70 років після смерті автора або творця, або 95 років з дати публікації, або 120 років з дня створення об'єктів, авторами яких є компанії. Відсутність відмітки про авторське право не є достатньою підставою для винесення судження про його відсутність, оскільки в більшості країн подібні позначки не є обов'язковими. Як вже говорилося вище, торгова марка - це слово, логотип, символ, дизайн упаковки або інший індикатор, використовуваний для ідентифікації конкретного продукту або послуги на ринку.

Права на товарний знак можуть тривати нескінченно, поки власник товарного знака не відмовився від своїх прав на нього, або ж він втратив своє значення на ринку в якості товарного знака, ставши загальним терміном. Товарні знаки є свого роду охоронним документом, спрямованим на захист споживачів від плутанини.

Таким чином, кожна форма інтелектуальної власності захищає різні об'єкти і має різні вимоги, терміни дії і вартість.

Тема 5.2. Патенти та патентні права

Опис: Тема надає основні визначення, що стосуються патентів і патентного права, визначає джерела, об'єкти та суб'єкти патентного права.

Основні питання для самооцінки:

1. Що таке новизна і патентоспроможність?
2. Які винаходи потенційно не можуть розглядатися в якості винаходів?
3. Хто отримує патент?
4. Як ви закріплюєте права на винаходи, промислові процеси, нові продукти, і т.д.?
5. Яка мета Європейської патентної конвенції?
6. Що таке Паризька конвенція з охорони промислової власності?
7. Які основні завдання Угоди з торговельних аспектів прав інтелектуальної власності (TRIPS agreement)?

Семінар 5.2. Європейський і Національний Патентний закон (BY, MD, UA) - загальні символи і основні відмінності

Основна мета: вивчити загальні положення Європейського та Національного Патентного закону (BY, MD, UA), визначити основні відмінності, ознайомитися з основними міжнародними договорами з патентного права.

Цілі: ознайомитися з основними патентного права і патентних питань, ознайомитися з основними міжнародними угодами; зрозуміти, як можна встановити права на винаходи, захистити або втратити свої права на патенти і \ або промислові процеси і т.д.

Патенти

Патенти відносяться до виробничих процесів і винаходам і захищають від їх несанкціонованого використання. Патенти представляють собою державні гранти, які дають творцеві винаходу виключне право на використання, продаж або виробництво винаходи. Як і товарні знаки, патенти реєструються на національному або територіальному рівні уповноваженим державним органом. Отримання патенту зазвичай займає від 2 до 3 років.

Патент є державною гарантією виняткового права автора винаходу, яка забороняє іншим особам застосовувати на практиці новий винахід протягом обмеженого часу. Патент є єдиним способом захисту нових корисних винаходів в більшості країн, і він повинен бути отриманий до будь-якого публічного розкриття винаходу. У деяких країнах, наприклад в США, надається пільговий період протягом року після винаходу, протягом якого можна подати заяву на реєстрацію патенту. Предметом патенту може бути новий корисний процес, механізм, виріб або склад речовини, а також будь-яке їх удосконалення. Залежно від країни, патенти також можуть бути надані для бізнес-методів, комп'ютерних програм і живих організмів, а також декоративних конструкцій.

Патент видається державою і процедура подачі заявки може бути досить дорогою. Заявка піддається суворій експертною оцінкою, яка може зайняти кілька років. Після того, як патент видається, термін його дії може змінюватися в залежності від типу патенту, але зазвичай триває протягом 20 років з дати подачі заявки, якщо своєчасно проводиться оплата за обслуговування. Фраза «патент заявлений» означає, що заявка на патент була подана. З іншого боку, об'єкт може бути запатентованим, але при цьому не мати ніяких відповідних маркерів, т.к. вони не є обов'язковими.

Патентоспроможність винаходів

Європейські патенти видаються на винаходи, які є новими, мають винахідницький рівень і промислово придатний. Винахід може належати будь-якій області технології.

ЕКП (Електронний код продукту) не визначає зміст слова «винахід», але дає неповний перелік тематики та діяльності, які не можуть розглядатися в якості винаходів, тобто, які прямо виключені зі списку патентоспроможності.

В цьому відношенні необхідно звернути увагу на наступні чотири області¹⁷:

1. Програми для комп'ютерів, які не розглядаються як винаходи. Тим не менш, комп'ютерна програма **не виключається** зі списку патентоспроможності відповідно до Статті 52, якщо, при роботі на комп'ютері, вона викликає додатковий технічний ефект, що виходить за рамки "нормального" фізичної взаємодії між програмою (програмним забезпеченням) і комп'ютером (апаратним забезпеченням). Приклад подальшого технічного ефекту настає в разі, коли програма служить для контролю технічного процесу або управляє роботою технічного пристрою. Внутрішнє функціонування комп'ютера як такого під впливом програми також може привести до такого ефекту.

Якщо сама комп'ютерна програма не виключена, то неістотно, заявляється чи програма сама по собі, або ж як носій даних для зберігання програми, як метод або як частина комп'ютерної системи.

Таким чином комп'ютерні програми не будуть автоматично виключені зі списку патентоспроможності. Більш докладна інформація про патентоспроможності комп'ютерних винаходів доступна на ЕПО веб-сайті (www.epo.org).

¹⁷ How to get a European patent. Guide for applicants Part 1, December 2007 (11th edition)

2. Методи лікування людини або тварини шляхом хірургічної операції або терапії, і способи діагностики організму людини або тварини. Виключення з патентоспроможності не поширюється на товари, речовин і засоби для використання в таких випадках, наприклад лікарські засоби або хірургічні інструменти. Речовини і композиції фактично виділені в окрему категорію в ЕКП в тому, що стосується вимог новизни: навіть відома речовина або композиція може бути запатентована для подальшого використання в медицині або ветеринарії, за умови, що таке використання є новим.

Це виняток не виводить за межі списку патентоспроможності інші методи лікування людей і тварин. Лікування тканин організму після того, як вони були видалені з тіла людини або тварини, і діагностичні методи, застосовувані для таких тканин, можуть бути запатентовані, оскільки тканини не повертаються в ті ж органи

3. Різновиди рослин і тварин і суттєві біологічні процеси для виробництва рослин або тварин, які прямо виключені зі списку патентоспроможності. Що стосується сортів рослин, окрема форма захисту доступна в більшості держав і відповідно до законодавства ЄС.

Спосіб вирощування рослин чи тварин, по суті, біологічний, якщо він складається лише з природних явищ, таких як схрещування або селекція (відбір).

Виняток не поширюється на мікробіологічні процеси або продукти таких процесів. Загалом, біотехнологічні винаходи також є патентоспроможними, якщо вони стосуються біологічного матеріалу, який ізольований від його природного середовища або отриманий за допомогою технологічного процесу, навіть якщо раніше він відбувався в природі.

4. Остання група винаходів, виключених зі списку патентоспроможності, пов'язана з тим, що їх комерційне використання суперечитиме «громадському порядку» або моралі. Зокрема, патенти не надаються на **процеси клонування людини**, способи модифікації генетичної ідентичності зародкової лінії людських істот, використання людських ембріонів в промислових або комерційних цілях, процеси модифікації генетичної ідентичності тварин, які можуть завдати їм шкоди без суттєвої медичної користі для людини або тварин.

Винахід вважається новим, якщо він не є частиною сучасного рівня розвитку в даній області. Визначення сучасного рівня розвитку в ЕКП відображає принцип абсолютної новизни: сучасний рівень технічного розвитку включає в себе все, що доступно громадськості в будь-якій точці світу в формі письмового або усного опису, використання або в будь-який інший формі, до дати подання заявки або пріоритету. Тим не менш, новизна оцінюється тільки на підставі того, що в ясній формі доводиться до відома досвідченого фахівця у вигляді єдиного джерела обмежувальної частини патентної формули (прототипу), наприклад, в опублікованій заявці на патент до дати пріоритету.

Патентне право

Патентне законодавство стосується нових, промислово застосовних винаходів¹⁸. Це, мабуть, розумно, що право інтелектуальної власності пропонує абсолютно особливий і потужний режим охорони винаходів, які відповідають суворим стандартам. Видача патенту фактично дає винахіднику, або частіше його роботодавцю, монопольне право використовувати винахід протягом часу, що не перевищує 20 років. Однак, монополія не є абсолютною і існує цілий ряд стримуючих і врівноважують сил, щоб попередити зловживання.

Винахід може стосуватися нового або вдосконаленого продукту: наприклад, новий тип замка для вікна або поліпшення конструкції затискачів будівельних лісів. Крім того, винахід може стосуватися деяких промислових процесів, таких як новий метод антикорозійної обробки двигуна або вдосконалення методу виготовлення друкованих плат для електронних пристроїв. Через міцності цієї форми права власності, необхідні високі стандарти - винахід повинен бути новим і обов'язково містити винахідницький компонент, тобто, воно має бути чимось більшим, ніж просто очевидним застосуванням технології. Крім того, винахід повинен бути промислово придатним і не повинні потрапляти в категорію деяких зазначених винятків. Ці вимоги докладно розглядаються в наступному розділі; досить сказати на даний момент, що патенти не видаються легко і заявки на отримання патенту піддаються ретельній експертній оцінці.

Разом з іншими правами інтелектуальної власності, патент є формою особистого майна, яке можна

¹⁸ Intellectual Property. David I. Bainbridge Eighth Edition. 2010., www.pearsoned.co.uk

передавати, ліцензувати або вилучати в якості застави.

Патентне законодавство надає монополію на обмежений період часу щодо винаходу в обмін на розкриття деталей, що стосуються цього винаходу. Ці дані доступні для загального ознайомлення в досить повній формі, так, щоб фахівець у даній галузі зміг здійснити практичне використання винаходу; іншими словами, він буде мати можливість використовувати винахід.

Після закінчення терміну дії патенту, винахід відноситься до суспільного надбання, і кожен вільний використовувати його. Можна задатися питанням, що держава або широка громадськість отримують в обмін на ці привілеї. Той факт, що деталі винаходу публікуються, означає, що конкуренти, дослідники та т.п. мають безпосередній доступ до цієї інформації, яку вони можуть вивчати і використовувати, в тому числі з метою контрафактних дій. Переваги цієї системи полягають у тому, що більша доступність такої інформації сприяє поширенню і розширенню технічних знань і, що важливо, оскільки інвестиції заохочуються, високий рівень життя та зайнятість населення створюються і підтримуються. Вся патентна угода може розглядатися як взаємовигідний контракт між винахідником (або його роботодавцем) і державою (см таблицю 5.1).

Без патентної системи, винахідники та їх роботодавці намагатимуться тримати деталі винаходу в таємниці, спираючись на закон про конфіденційність для захисту. В деяких випадках неможливо зберегти деталі винаходу секрет. Наприклад, якщо мова йде про новий тип зубчастого перебору для велосипеда, то будь який купив велосипед з новою системою, зможе виявити винахід просто розглянувши шестерні, можливо, після їх демонтажу. Проте, якщо винахід передбачає якийсь новий промисловий процес, використовуваний для виготовлення зубчастих коліс велосипеда, можна було б підтримувати таємничість, тому що перевірка готового продукту не обов'язково розкриває процес виробництва.

Найбільш важливі джерела інформації по Європейському патентному праву та діяльності Європейської патентної служби, разом з великою кількістю іншої корисної інформації, доступні в Інтернеті через веб-сайт Європейської патентної служби (www.epo.org).

Таблиця 5.1

Приклад розгляду патенту

Патент - концепція контракту - розгляд	
Інформація для патентовласника	Інформація для держави
1. Деталі, доступні для загального вивчення.	1. Уповноважений орган Об'єднаного Королівства в області прав інтелектуальної власності може допомогти в експертній оцінці та дослідженні при оформленні та подачі заявки.
2. Винахід переходить в суспільну власність після закінчення терміну.	2. Змістовність інформації Уповноваженого органу може допомогти прийняти рішення про подачу заявки на отримання патенту та в правильному оформленні заявки.
3. Деякі дії (що не порушують права) можуть бути виконані під час терміну дії патенту іншими особами.	3. Передача обмеженою монополії.
4. Винахід може підлягати обов'язковому ліцензуванню або ліцензуванню прав.	4. Дата пріоритету буде видана допомагаючи подати заявку в інших країнах.
5. Антимонопольне законодавство ЄС та Об'єднаного Королівства може накласти обмеження на використання патенту.	5. Корисні цінні матеріали стають доступними, підстава для припущень.
6. Повинно сплачуватися мито.	6. Доступна недорога думка Контролера патентної служби щодо валідності і порушень.
7. Існує ризик того, що права будуть присвоєні Короною (з відповідною виплатою).	

Суть і мета Європейської патентної конвенції (ЄПК)

ЄПК створила єдину європейську процедуру видачі патентів на основі однієї заявки і єдиний орган норм патентного права для забезпечення більш простого, дешевого і якісного захисту винаходів в

держав, що підписали конвенцію.

У кожній країні, що підписала конвенцію, Європейський патент дає його власнику такі ж права, як і права національного патенту, виданого в цій державі¹⁹. Якщо його предметом є процес, захист поширюється на продукти безпосередньо отримані в результаті цього процесу. Будь-яке порушення європейського патенту розглядається національним законодавством²⁰.

Опублікована заявка на європейський патент надає попередній захист, яка не поступається захисті, наданої державою, яка підписала конвенцію, опублікованим національним заявками і які повинні, принаймні, включати право на розумну компенсацію в разі неправомірного порушення.

Стандартний термін європейського патенту становить двадцять років з дати подачі заявки. За умови, що щорічні збори належним чином сплачені. У більшості країн-учасниць ЄПК патенти залишаються в силі на максимальний термін.

Європейські патенти також може бути ефективним в деяких країнах, що не приєдналися до ЄПК. В даний час це Албанія, Боснія і Герцеговина, Хорватія, Сербія і колишня югославська Республіка Македонія.

ЄПК представляє собою спеціальну угоду за змістом Паризької конвенції з охорони промислової власності. Це означає, зокрема, що положення Паризької конвенції з утвердження пріоритету та принципу національного режиму також застосовуються в Європейській процедурі і європейських заявках на отримання патенту.

Паризька конвенція²¹

Міжнародна конвенція з охорони промислової власності. Цей договір був спочатку підписаний в 1883 році і підтверджує, серед іншого, права на товарні знаки на основі національного режиму для всіх громадян, чії країни підписали на конвенції. Реєстрація товарного знака в своїй рідній країні встановлює дату пріоритету для реєстрацій, здійснених у всіх інших країнах-членах.

Оскільки майже всі договірні держави ЄПК є членами СОТ, відповідні положення Угоди з торговельних аспектів прав інтелектуальної власності реалізовані в переглянутій ЄПК.

Угода з торговельних аспектів прав інтелектуальної власності (СТАПІС)²²

Угода з торговельних аспектів прав інтелектуальної власності є новою угодою в рамках ГУТТ (Генеральної угоди з тарифів і торгівлі), яке стосується питань інтелектуальної власності. СТАПІС відзначає перший серйозний досвід участі ГУТТ в питаннях інтелектуальної власності. На підставі СТАПІС, Закон Ленхема. 2(a) були внесені поправки, що передбачають заборону на реєстрацію будь-якого географічного знака для вин або міцних спиртних напоїв, що відрізняються від місця, вказаного в знаку.

Рекомендована і обов'язкова література

1. Intellectual Property. David I. Bainbridge Eighth Edition. 2010., www.pearsoned.co.uk
2. How to get a European patent. Guide for applicants Part 1, December 2007 (11th edition)
3. TRADEMARK BASICS © Brown & Kannady, LLC (2007)
4. Trademark Basics. A Guide for Business, International Trademark Association INTA, 2012
5. Intellectual Property Protection and Enforcement Manual: A Practical and Legal Guide for Protecting Your Intellectual Property Rights. <http://www.ipr-policy.eu>
6. International Intellectual Property Law. Jonathan Franklin * Electronic Resource Guide. 2013
7. Secrets of Intellectual Property. A guide for small and medium-sized exporters, International Trade Centre (ITC), World Intellectual Property Organization (WIPO) <http://www.wipo.int>

¹⁹ point 39 for a list of the contracting states. How to get a European patent. Guide for applicants Part 1, 2007 (11th edition)

²⁰ How to get a European patent. Guide for applicants Part 1, December 2007 (11th edition)

²¹ <http://www.marklaw.com/trademark-glossary/M-Q.htm#P>

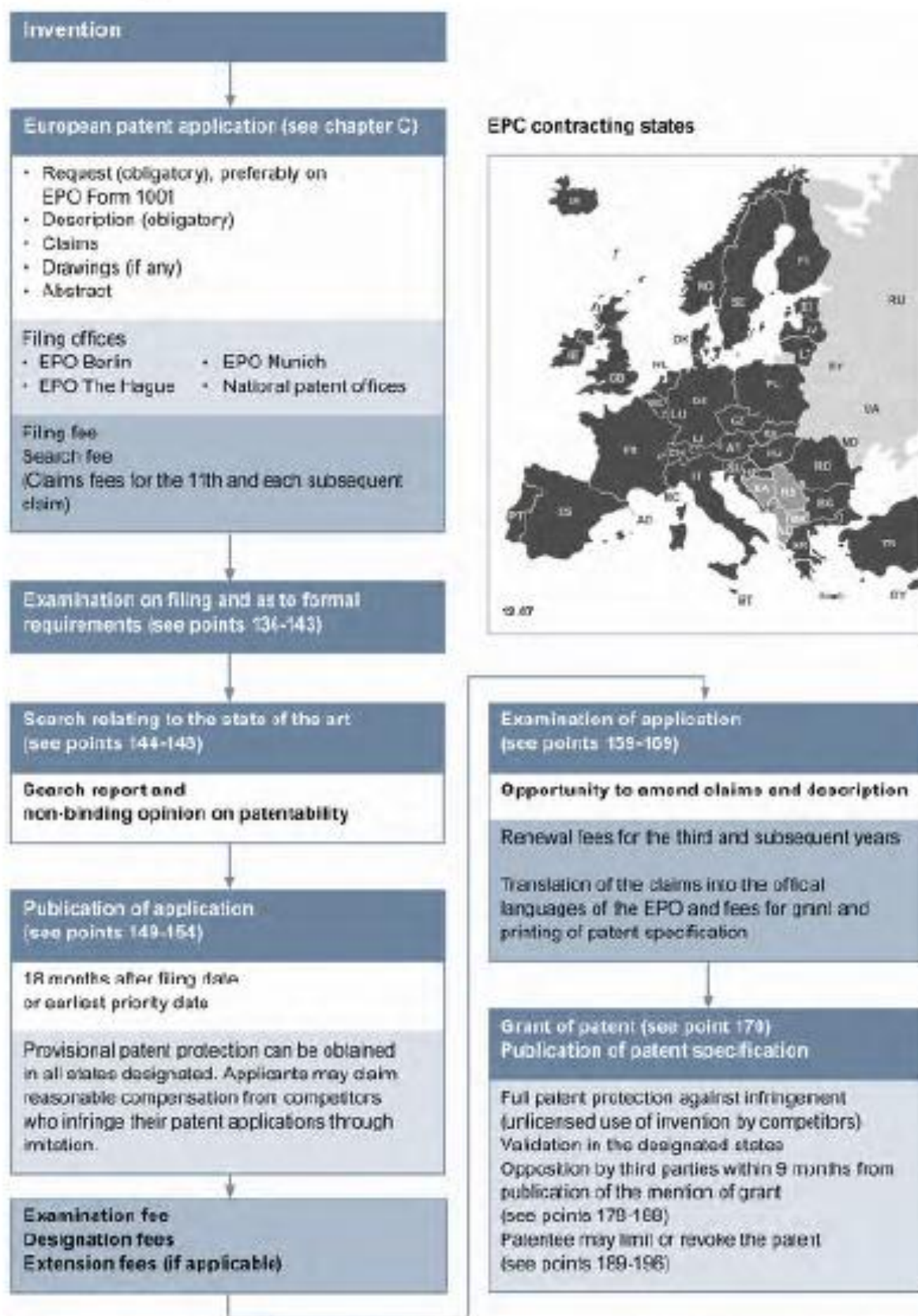
²² <http://www.marklaw.com/trademark-glossary/T-Z.htm>

Интернет-ресурсы

1. http://www.inta.org/Media/Documents/2012_TMBasicsBusiness.pdf
2. <http://www.marklaw.com/trademark-glossary/AC.htm>
3. http://ec.europa.eu/internal_market/copyright/docs/ipr_strategy/booklet_en.pdf
4. http://en.wikipedia.org/wiki/Trade_mark_law_of_the_European_Union
5. http://oami.europa.eu/en/office/diff/pdf/National_law.pdf
6. http://www.bardehle.com/fileadmin/contentdocuments/broschures/Trademark_Protection.pdf
7. https://docs.wto.org/dol2fe/Pages/FE_Browse/FE_B_009.aspx
8. <http://www.wto.org/english/>
9. <http://www.jenkins.eu/downloads/a-guide-to-intellectual-property.pdf>
10. <http://www.epo.org/searching/data/data/manuals.html>
11. <http://www.ipo.gov.uk/downloads/practice-manual.pdf>
12. <http://www.wipo.int/pct/guide/en/gdvol2/annexes/ep.pdf>

Процедура отримання Європейського патенту²³

Overview of procedure

²³ How to get a European patent. Guide for applicants Part 1, December 2007 (11th edition)

КУРСОВА ОДИНИЦЯ 6: Авторство та авторське право

Автор: Сергій Чіус, Академія економічних наук республіки Молдова - АЕНМ

Тема 6.1. Суть і базові поняття авторського права

«Авторське право» визначає закони, які відносяться до охорони літературних і художніх творів (творчих робіт) та надають автору виключні права на їх використання і поширення. Поняття «творча робота» означає будь-яку інтелектуальну творчість, в тому числі і науково-технічну діяльність, і будь-яку іншу діяльність, пов'язану з творчою уявою: літературу, живопис, музику, архітектуру, хореографію і т.д.

Англійська назва Copyright («авторське право») походить від першого акту, який визнав виключне право авторів на друк робіт або дозвіл їх друку: Закон про авторське право (The Copyright Act), прийнятий в Англії в 1709 році і відомий як Статут королеви Анни.

Авторське право дає авторам виключні права на видачу дозволу на використання своєї роботи будь-яким способом.

Два основні положення, на яких заснована визнання авторських прав може бути знайдено в переліку основних прав людини, зареєстрованих у якості таких у Загальній декларації прав людини:

1. Кожна людина має право на захист її моральних і матеріальних інтересів, що є результатом наукових, літературних або художніх праць;
2. Кожна людина має право вільно брати участь у культурному житті суспільства, втішатися мистецтвом, брати участь у науковому прогресі і користуватися його благами.

Обидва принципи знаходяться в тісній залежності і закони про авторське право врівноважують їх. Таким чином, суспільство заохочує автора опублікувати свої твори, роблячи їх доступними для всіх. Автор має гарантію передачі ексклюзивних прав видавцеві на опублікування своєї роботи.

З іншого боку, саме суспільство створює умови роботи автору, і тому має право отримати доступ, в певних межах, до опублікованих робіт. Тривалість ексклюзивності прав автора обмежена в часі, а потім робота стає надбанням громадськості.

Закон про авторське право і суміжні права не містить юридичне визначення авторського права; ця задача лежить на доктрині та судовій практиці.

Таким чином, в літературі, авторське право було визначено як "поєднання особистих і економічних обов'язків творців творів і законів і правил відносин між автором і суспільством щодо створення і використання творів науки, літератури і мистецтва."

В юриспруденції, авторське право було визначено в Рішенні Верховного Суду Республіки Молдова № 32 від 9 листопада 1998 року «Про практичне застосування судами окремих положень законодавства про авторське право і суміжні права». У розділі 2 сказано, що «авторське право являє собою систему правових норм, встановлених законом, які захищають результати інтелектуальної творчості, твори літератури, мистецтва і науки, виражені у формі, яка дозволяє їм бути відтвореними, як в друкованому, так і в недрукованих вигляді, незалежно від форми, призначення та вартості кожної роботи і прав, аналогічних авторським: прав виконавців, виробників фонограм, організацій ефірного мовлення».

Поняття авторського права може розглядатися як в об'єктивному, так і в суб'єктивному сенсі.

В об'єктивному сенсі, авторське право являє собою безліч правових норм, що регулюють відносини з використання літературних, художніх і наукових робіт. Отже, авторське право є правовим інститутом і, як ми бачили з наведеного вище аналізу, є частиною законодавства про інтелектуальну власність.

Суб'єктивний сенс цього поняття використовується, щоб відобразити ситуацію, коли, відповідно до законодавства, конкретний суб'єкт має право називатися автором літературного, наукового чи художнього твору.

Для більш чіткого визначення цього терміна можна сказати, що правовий інститут авторського права означає всі правові норми, що регулюють суспільні відносини, що виникають із створенням та використанням літературних, художніх або наукових робіт.

Висновок:

Авторське право є правом на інтелектуальну власність особи або осіб, які створили оригінальний твір інтелектуальної творчості в літературній, художньої, наукової або, іншими словами, в будь-якій творчій манері або формі вираження, що має самостійну практичну цінність і призначення. Володарями авторських прав можуть бути як фізичні, так і юридичні особи.

Семінар 6.1.

Основна мета: зрозуміти і придбати теоретичні знання про основні положення авторського права.

Цілі: дізнатися:

1. Поняття авторського права;
2. Основні положення авторського права.

Тема 6.2. Вимоги до захисту та категорії охоронюваних робіт

Відповідно до Закону 139/2010 про авторське право і суміжні права, всі твори, виражені в деякій об'єктивній формі літературної, художньої та наукового характеру, незалежно від того, чи були вони опубліковані. Тому до об'єктів, на які поширюється авторське право відносяться оригінальні твори інтелектуальної творчості в галузі літератури, мистецтва або науки, незалежно від творчої манери, способу і форми вираження, що мають незалежну практичну цінність і призначення.

Літературні та художні твори повинні задовольняти трьом умовам:

- бути результатом інтелектуальної творчості автора;
- мати конкретну форму виразу, чуттєвого сприйняття - це означає, що у всіх випадках робота має бути закріплена на матеріальному носії;
- мати можливість бути представленими громадськості через відтворення, виставки, презентації або будь-яким іншим способом.

Закон визначає, що роботи і частини робіт підлягають захисту, якщо вони оригінальні в тому сенсі, що представляють інтелектуальні творіння автора. Інші критерії, такі як кількісні, якісні або естетичні характеристики не застосовуються в даному випадку.

Поряд з абсолютно оригінальними творами зустрічаються і відносно оригінальні роботи, автори яких не зумисне запозичили елементи існуючих творів. Ціла категорія таких робіт називається деривативні або композитні.

Категорії охоронюваних творів

Більшість законів не включає перелік категорій охоронюваних творів. Зазвичай це посилання на три основні доктринальні класифікаційні категорії, а саме, літературна, художня і музична. В деяких випадках, музичний твір включається в категорію художніх творів. Наукові роботи іноді перераховані окремо. В деяких юрисдикціях не включене визначення охоронюваних творів.

Більш нові закони, проте, в тому числі закон №139 / 2010, приводять список охоронюваних творів не даючи вичерпний перелік.

Закон про авторське право і суміжні права, щоб уникнути різночитань, перераховує захищені категорії:

- а) літературні твори (оповідання, есе, романи, вірші і т.д.);
- б) комп'ютерні програми охороняються як літературні твори;
- в) наукові праці;
- г) драматичні і музично-драматичні сценарії та проекти сценаріїв, лібрето, сценарії;
- д) музичні твори, з текстом або без тексту;
- е) хореографічні твори і пантоміми;
- ж) аудіовізуальні твори;
- з) твори живопису, скульптури, графіки та інші твори образотворчого мистецтва;
- и) твори архітектури, містобудування і ландшафтного дизайну;
- й) твори прикладного мистецтва;
- к) фотографічні твори і твори, одержані способом, аналогічним фотографії;

- l) карти, креслення, ескізи і тривимірні об'єкти в географії, топографії, архітектурі та інших галузях науки;
- m) бази даних;
- n) інші роботи.

Закон не обмежує кількість об'єктів авторського права, але заявляє, що об'єктами можуть бути й інші роботи, що можуть бути створені в майбутньому і які, очевидно, повинні відповідати всім зазначеним умовам.

Авторське право також захищає себе і компоненти або елементи робіт (включаючи назву роботи або символ), які є продуктами розумової діяльності.

Також стаття 7 із Закону про авторське право і суміжні права №139 / 2010 включає те, як суб'єкти авторського права, без шкоди для прав автора оригінального твору, інтегровані і похідні роботи, засновані на одній або декількох роботах та / або будь-якому іншому матеріалі:

- a) Переклади, адаптації, замітки, музичні аранжування та інші переробки літературного, художнього чи наукової праці за умови, що результати є продуктами інтелектуальної творчості (похідні роботи);
- b) Збірники літературних, художніх або наукових творів (енциклопедії та антології, збірники матеріалів або даних, незалежно від того, чи знаходяться вони під захистом, в тому числі бази даних), за умови, що, їх складання та систематизація їх змісту являють собою результати інтелектуальної діяльності (компаративні роботи).

Семінар 6.2.

Основна мета:

- 1. Закріпити знання про умови, необхідні для отримання статусу об'єкта захисту авторського права.
- 2. Зрозуміти всі категорії охоронюваних творів.

Цілі: Після вивчення цього розділу, ви будете знати:

- 1. Об'єкти авторського права;
- 2. Умови отримання юридичного захисту;
- 3. Категорії охоронюваних творів.

Тема 6.3. Творчі роботи та інші об'єкти не захищені авторським правом

Захист авторських прав поширюється на форми вираження, але не поширюється на ідеї, теорії, наукові відкриття, процеси, методи функціонування або математичні концепції як такі і на винаходи, які містяться в роботі, незалежно від способу сприйняття, пояснення або виразу.

По-перше, виключаються з робіт, що підлягають охороні, ті, які не відповідають трьом істотним умов, а саме: робота є результатом творчої діяльності автора, являє собою конкретну форму вираження помітну для людських почуттів і доступна громадськості. Таким чином, доктрина і судова практика прийшли шляхом тлумачень до висновку, що не можуть бути об'єктом авторського права роботи, в яких відсутній елемент інтелектуальної творчості: телефонні книги, календарі, щоденники, каталоги, вивіски розклад і т.д., а також вклад редакторів в редагування роботи, вклад людей, які, в разі спільної роботи, забезпечують координацію дій співавторів.

Приклади винятку робіт зі списку робіт, що знаходяться під захистом, дає нам угорське, німецьке, датське, італійське, бельгійське і румунське законодавство.

Молдавське законодавство, перейнявши практику західних законів, надає у статті 8 перелік робіт, що не підлягають захисту авторських прав:

- a) **Офіційні документи нормативної, адміністративної та політичної тематики, а також їх офіційні переклади.** Аналогічні положення зустрічаються у всіх законах. До категорії офіційних документів, належать закони, постанови, накази, інструкції, укази центральних і місцевих органів державного управління, а також судові рішення та інші процесуальні документи судових органів.

- b) **Державні символи і знаки держави.** Ця категорія включає в себе: прапори, герби, печатки, гімни, ордена, медалі, грошові знаки і т.д. Підставою для виключення їх з переліку об'єктів, що підлягають захисту, є той факт, що, вони мають інший правовий режим в якості державних символів і знаків і можуть бути використані без обмежень по правовому режиму авторського права.
- c) **Фольклорні вирази.** Оскільки в літературі немає єдиної думки з цього питання, існує кілька варіантів того, де і як застосовується захист.
- d) **Щоденні новини і факти.** Повідомлення інформаційних агентств, хроніка злочинів, різних фактів і т.д. орієнтовані в основному на ефективність і стислість, залишаючи не так багато місця для творчості авторів. Вони зможуть пред'являти претензії медіа-органам, щоб вказати джерело, з якого була взята ця інформація. Але якщо повідомлення про події та факти, супроводжуються коментарями, оцінками, аналізом прогнозів та іншими поясненнями цього автора, то це охороняється законом.

Крім того, правовий захист не поширюється на твори, для яких термін охорони закінчився, і твір став надбанням громадськості. Роботи, що представляють собою загальне надбання, можуть вільно використовуватися, враховуючи особисті права автора.

Важливо відзначити, що майже всі роботи, які обговорювалися вище, можуть виграти від захисту, передбаченого законом, якщо вони є предметом обробки або систематизації, а також, якщо вони з'явилися в результаті інтегральних похідних робіт. Це положення регулюється постановою № 32 від 9 листопада 1998 року «Про практичне застосування судами деяких положень із закону про авторське право і суміжні права», прийнятих Пленумом Верховного Суду Республіки Молдова.

Семінар 6.3.

Основна мета:

1. Отримати поняття про категорії об'єктів, що не підлягають захисту авторського права.
2. Отримати знання про правила, що стосуються незахищених об'єктів Бернської конвенції.

Цілі: Після вивчення цього розділу, ви будете знати:

1. Категорії об'єктів, що не підлягають захисту авторського права.
2. Ситуації практичного застосування судами деяких положень із закону про авторське право і суміжні права.
3. В яких випадках незахищені роботи можуть отримати користь з захисту авторських прав.

Тема 6.4. Суб'єкти авторського права

Закон проводить відмінність між авторами роботи, з одного боку і суб'єктами авторського права такої роботи, з іншого боку.

Найбільш важливим суб'єктом авторського права вважається сам автор твору мистецтва, літератури і науки.

Авторство творів можна віднести тільки до фізичних осіб, тому що тільки вони мають фізичні і духовні якості і можливості, які необхідні для створення таких робіт. У Статті 3 закону сказано, що авторство можна віднести до фізичній особі, яка «виконало роботу в результаті творчої діяльності».

Твір мистецтва має представляти собою продукт інтелектуальної творчості. Це є основною характеристикою, що дозволяє відрізнити роботу автора від роботи, проведеної іншими особами, які виготовили копії. Правовий статус набуває чинності з моменту створення такого твору, якщо робота зафіксована на матеріальному носії і має об'єктивну форму вираження.

Як тільки робота прийняла конкретну форму, навіть якщо вона не закінчена, автор отримує авторські права і правовий статус суб'єкта авторського права. Закон передбачає, що авторське право на твір, визнається і гарантується «за цим законом», і автор користується захистом авторського права своїх робіт вже за фактом їх створення.

Поняття суб'єкта авторського права означає особу, яка має індивідуальні права на твір мистецтва, літератури і науки. Ці права можуть належати фізичним і юридичним особам, як громадянам країни, так і іноземним громадянам та особам без громадянства.

Індивідуальні права на роботу набирають чинності з моменту створення роботи. Ми відзначили, що закон не передбачає ніяких обмежень у зв'язку з особливостями зовнішності, віком або здібностями індивіда. Суб'єктом авторського права може бути будь-яка людина, незалежно від статі, релігії і раси.

Суб'єктами авторського права можуть бути як юридичні, так і фізичні особи. Нинішнє законодавство визнає авторські права юридичних осіб, і в результаті вони можуть стати володарями прав на продукти інтелектуальної діяльності. Але те, що ви можете отримати і за законом передати іншій фізичній або юридичній особі не є «авторством», яке, природно, може належати тільки творцеві. Це «захист привілеїв», що надається автору.

Доктрина ділить питання авторського права на ті, які відносяться до первинних суб'єктам (власне авторам), і похідним суб'єктам - людям, які набувають атрибути авторського права.

Вважати, що автор - це людина, під ім'ям якого була вперше опублікована робота, невірно.

Коли робота була опублікована анонімно або під псевдонімом, який не ідентифікує автора, видавець, ім'я якого показано на творі признається, за відсутності доказів протилежного, що представляє автора, з правом захисту та використання авторських прав.

З метою інформування громадськості про свої права, власники авторських прав повинні використовувати символ захисту авторських прав, який буде застосовуватися до кожної копії роботи і складається з трьох елементів:

- а) латинська буква "©" включена в коло;
- б) ім'я правовласника з виняткового права;
- с) рік першого опублікування твору.

Використання знака охорони авторського права не є обов'язковою вимогою для забезпечення захисту роботи за цим законом.

Відносно первинних суб'єктів ми повинні задовольняти наступні умови:

- робота була створена однією людиною;
- робота була створена двома або більше людьми - робота з декількома авторами в співавторстві.

Як стверджується в літературі для існування співавторства, повинні бути виконані три умови:

- робота створена двома або більше особами;
- співавтором вважається людина, що здійснив творчу діяльність, а не той, який забезпечив наукове супроводження;
- існування попередньої угоди між співавторами.

У разі співавторства є спільна робота - це витвір мистецтва, на яке кілька людей матимуть права, в результаті, це і буде застосуванням правил співавторства відповідно до законів загального права.

Твори мистецтва, літератури і науки можуть бути створені однією особою і групою людей, які вносять спільний інтелектуальний вклад, щоб створити єдину роботу. Ми розрізняємо дві категорії робіт: спільні роботи і колективні роботи. І спільні роботи, і колективні роботи є загальними через колективної участі кількох авторів з їх створення і відрізняються тим, що автори колективної роботи, на відміну від авторів спільної роботи, не отримують авторські права на всі створені твори.

Суб'єктами авторського права є люди, які створили роботу як співавтори. Закон говорить, що авторське право в загальній роботі належить усім співавторам незалежно від того, чи є робота єдиним цілим чи складається з частин.

Відносини між співавторами мають бути закріплені договором. За відсутності такого договору, авторське право на твір здійснюється спільно всіма авторами, і винагорода розподіляється між ними пропорційно внеску кожного, якщо він може бути визначений. Якщо вклад кожного з співавторів не може бути визначений, винагорода розподіляється в рівних частках.

Спільна робота проводиться двома або більше особами. Конструктивний обмін ідеями є творчою діяльністю співавторів з метою створення одиниці роботи.

Художні роботи можуть ділені або неподільні. У разі неподільної роботи, автор має право управляти своїми правами незалежно від менеджерів. В цьому випадку, права можуть бути використані

самостійно. Робота неподільна, коли капіталізація частини роботи може нанести шкоду цілісності спільної роботи.

На відміну від спільних робіт, колективні роботи дуже комплексні, є результатом об'єднання зусиль кількох людей або декількох окремих робіт в одне ціле. При цьому авторське право на колективну роботу належить людині, під чийм керівництвом вона була створена (напр. Аудіовізуальний твір).

Похідні суб'єкти представляють наступників авторських прав: спадкоємців автора, видавців, театрів, кіностудій та інших організацій, і сама держава. Вони можуть отримати право на спадкування відповідно до цивільного законодавства. Перш за все, це права власності і частина особистих прав.

Очевидно, що є діти, які, створюють твори мистецтва, літератури і науки, які не так популярні, як твори, створені особами, що перевищили вік повноліття. Законодавча влада не обмежує коло суб'єктів, яким можуть належати авторські права, показуючи, що автором є людина, яка створила роботу. Тому не існує вікових обмежень.

Щоб бути володарем суб'єктивних прав необхідний юридичний факт - створення твору мистецтва, літератури чи науки.

Правовий статус учасника, який ще не досяг повноліття, регулюється Цивільним кодексом Республіки Молдова, який передбачає, що для осіб, які не досягли повноліття, всі дії покладаються на батьків, опікунів або піклувальників.

Спадкоємці авторських прав

Відповідно до законодавства, автор має право призначити людину, яка після його смерті буде від його імені захищати авторські права на його твори. Спадкування може бути зроблено за законом чи за заповітом. У разі законного спадкування, спадкоємцем стає особа, зазначена в законі. Якщо спадкування здійснюється за заповітом, то спадкоємцем стає людина, яка була вказана в заповіті, незалежно від його національності або існування спорідненості.

Спадкоємці авторського права використовують тільки майнові права, які підлягають передачі. Немайнові права не можуть бути продані, тому що вони невіддільні від особистості автора. Майнові права будуть використовуватися у разі, якщо права третіх осіб були порушені. Стягнення в судовому порядку в цьому випадку передбачає вчинення дій, спрямованих на відновлення прав.

Організації колективного управління авторськими правами.

Важливими суб'єктами авторських прав є організації, які здійснюють управління колективними авторськими правами.

Ці організації створюються тоді, коли індивідуальне здійснення авторських і суміжних прав авторів творів мистецтва, літератури і науки утруднено.

Організації колективного управління мають юридичний статус і вільну асоціацію створену і очолювану власниками авторських і / або суміжних прав, які або стають членами цих організацій або делегують повноваження на підставі письмового договору.

Відповідно до Закону №139 / 2010 організації колективного управління, діючи від імені власників авторських прав, виконують такі завдання:

- a) Видають ліцензії користувачам на використання творів або об'єктів суміжних прав, які були покладені на них правовласниками або здійснюються відповідно до законодавства;
- b) Ведуть переговори про винагороду за використання творів або об'єктів суміжних прав та про інші ліцензійних умовах;
- c) Збирають винагороду, передбачену ліцензією або те, яке прочитується в силу права на справедливу винагороду;
- d) Розподіляє винагороди справедливо і пропорційно цінності та фактичної експлуатації творів і об'єктів відповідних суміжних прав;
- e) Представляють правовласників, в тому числі іноземних (в особі організацій колективного управління у відповідній країні), в суді і в ході інших юридичних процедур, а також в державних органах та організаціях, щодо прав, переданих ними або цим Законом і виконують будь-які інші дії, необхідні для захисту і забезпечення цих прав, у тому числі самостійно;

- f) Забезпечують захист прав своїх членів за кордоном через угоди про взаємне представництво з аналогічними організаціями за кордоном;
- g) вживає будь-які інші дії в межах повноважень, які були їм делеговані від держателів авторського права і суміжних прав.

Поряд з обов'язками, зазначеними вище, організації колективного управління зобов'язані відповідно до статті 48 Закону про авторське право і суміжні права:

- a) Використовувати нараховані винагороди тільки для розподілу і виплати власникам авторських і суміжних прав. Тим не менш, організація має право утримати винагороду покриває фактичні витрати, пов'язані з правами управління, і спеціальні фонди, створені організацією, за умови, що їх створення було схвалено або правовласниками, або, якщо правовласниками є іноземні громадяни, організаціями колективного управління, які вони представляють;
- b) Ділити, за вирахуванням суми, згаданої вище в) накопичене винагороду, щоб здійснювати регулярні платежі пропорційно фактичним роботам та / або об'єктам суміжних прав;
- c) Повідомляти власникам авторських і суміжних прав, поряд з виплатою винагороди, про реалізацію їх прав.

Семінар 6.4.

Основні цілі:

- 1. Зрозуміти як організації з колективним авторським правом повинні їм управляти.
- 2. Закріпити знання в області суб'єктів авторського права і похідних суб'єктів.
- 3. Зрозуміти обов'язки організацій колективного управління авторськими правами.

Цілі: Після вивчення цього розділу ви будете знати:

- 1. Суб'єкти авторського права.
- 2. Критерії для визначення суб'єктів авторських прав.
- 3. Кому може належати авторство?
- 4. Похідні суб'єкти.
- 5. Обов'язки організацій колективного управління авторським правом

Тема 6.5. Суміжні права

Бенефіціари та об'єкти охорони.

Суміжні права тісно пов'язані з авторським правом. Вони відрізняються тим, що суміжні права належать людям, які вважаються посередниками у виробництві, друку і поширенні робіт. За Римської конвенції та Угоди ТРІПС, бенефіціарами суміжних прав є:

- виконавці (актори і музиканти) та їх відповідні правонаступники;
- виробники фонограм (касети та CD) та їх відповідні правонаступники;
- організації ефірного мовлення та їх правонаступники.

ВОІВ захищає тільки права виконавців та виробників фонограм. Відповідно до статті 2(a) ВОІВ, «виконавцями» є актори, співаки, музиканти, танцюристи та інші особи, які представляють, співають, читають, виконують на інструментах, інтерпретують чи інакше виконують літературні та художні твори, або твори фольклору. Диригенти відносяться до групи людей, які «інтерпретують».

«Фонограма» - акустична запис звуків виконання або інших звуків чи уявлення звуків іншим способом, ніж у формі запису, включеної в кінематографічне чи інше аудіовізуальний твір (стаття 2 (b) ВОІВ).

«Виробник фонограми» - фізична або юридична особа, з чисі ініціативи і під чію відповідальність, в тому числі фінансову, проводиться перша акустична запис звуків виконання або інших звуків (стаття 2 (d) з ВОІВ).

«Віщальні організації» - це організації радіо і / або телевізійного мовлення. Римська конвенція (стаття 3 (f)) визначає телерадіомовлення як передачу через ефір зображень і звуків для громадськості. Вони мають право дозволяти або забороняти певні дії, а саме: ретрансляцію їх передач, запис їх передач,

відтворення таких записів, публічний показ їх телевізійних передач, якщо такий показ здійснюється у місцях, за доступ в які з публіки стягується вхідна плата.

На міжнародному рівні традиційно існують три категорії суміжних прав: права виконавців, права виробників фонограм і права організацій ефірного мовлення. Римська конвенція та Угоду ТРІПС забезпечує всі ці категорії прав, в той час як ВОІВ представляє тільки права виконавців та виробників фонограм. Тим не менш, у відношенні прав аудіовізуальних виконавців, ці договори обмежують захист їхніх живих виступів.

Директиви ЄС, на додаток до зазначених вище категорій, забезпечують четверту категорію: права виробників перших записів фільмів. Тим не менш, вони розширюють захист прав аудіовізуальних виконавців та радіомовних організацій.

Закон про авторське право і суміжні права Республіки Молдова знаходиться у відповідності до міжнародних договорів та директивами ЄС (проте, використовуються термін «відеограма» замість фрази «перша запис фільму»).

Права виконавців

Особисті немайнові права

У відповідності зі ст. 33 (1) Закону про авторське право і суміжні права Республіки Молдова, виконавці мають право на авторство і повагу цілісності їх роботи, подібне правам авторів. Ця стаття відповідає статті 5 ВОІВ і поширює охорону, яка надається цією статтею.

У той же час, на відміну від особистих немайнових прав авторів, немає положення про право розкриття та вилучення (причина в тому, що є більш глибокі відносини між авторами та їх творами, а також між виконавцями та їх інтерпретацій).

Ексклюзивні права на авторство

- Права виконавців

Виконавці мають два ексклюзивних права відповідно до закону про авторські та суміжні права Республіки Молдова та у відповідності зі ст. 6 ВОІВ та ст. 7 (1) і 8 (1) Директив про оренду, кредитних і суміжні права:

- а) право на публічне виконання (стаття 33 (2) (е) Закону про авторське право і суміжні права Республіки Молдова), і
- б) право на запис виконання (стаття 32 (2) (а) Закону про авторське право і суміжні прав в Республіці Молдова).
Зверніть увагу, що записи виконання з точки зору авторських прав не поширюється на право друкувати, але дає право на відтворення.

- Права на запис виконань

Директиви ЄС поширюють свій захист на право виконавців на аудіо запис своїх виконань. Згідно з цим законом про авторське право і суміжні права Республіки Молдова передбачаються такі виключні права:

- а) право на відтворення записаного виконання (стаття 33 (2) (б) відповідно до ст 2 Директиви інформаційного суспільства);
- б) право на розповсюдження записаного виконання (стаття 33 (2) (с) відповідно до ст 8 (1) Директив про оренду і передачу суміжних прав);
- с) право здавати до прокату запису виконання (стаття 33 (2) (г) відповідно до ст 3 (1) Директив про оренду і передачу суміжних прав).;
- д) право на публічне виконання запису виконання (стаття 33 (2) (е) відповідно до ст. 3 (2) розвитку інформаційного суспільства).

Що стосується поширення, застосовуються ті ж положення, що і для авторів - право на розповсюдження примірників закінчується з першого продажу в Республіці Молдова (стаття 32 (7) Закону про авторські та суміжні права Республіка Молдова). Передача виключних прав виконавцями виробникам зберігає невід'ємне право на справедливую винагороду, яка має бути виконана організаціями колективного управління (стаття 32 (8) Закону про авторське право і суміжні права Республіки Молдова).

- Право кабельної ретрансляції

Міжнародні договори не гарантують виробникам фонограм (на відміну від авторів) право кабельної ретрансляції. Існування такого ексклюзивного права як обов'язкове колективне управління досі визнається відповідно до статті 8 і 9 Директиви по супутниковому і кабельному мовленню.

Право на винагороду

Виконавці і виробники фонограм мають право на одноразову справедливу винагороду за мовлення і публікацію їхніх виступів на записаних фонограмах. Про це буде сказано нижче у зв'язку з правами виробників фонограм.

Права виробників фонограм

Виняткові права

Стаття 34 (1) Закону про авторське право і суміжні права Республіки Молдова, у відповідності до міжнародних договорів та європейським директивам (і з правом адаптації), надає виробникам фонограм виняткові права дозволити або заборонити:

- a) відтворення фонограми;
- b) поширення фонограми;
- c) прокат;
- d) імпорт фонограми для розповсюдження;
- e) право надавати фонограму публіці в інтерактивному режимі;
- f) адаптувати фонограму.

Виробники фонограм мають три категорії прав:

- відтворення фонограм і створення конкретних зразків для громадськості;
- випуск для публіки фонограм в інтерактивному режимі (для використання онлайн - для скачування або потокового використання);
- право на адаптацію (перетворення фонограми так, що її елементи використовуються в новій фонограмі).
- право на винагороду

Закон про авторське право і суміжні права Молдови передбачає право на справедливу винагороду виконавців та виробників фонограм згідно ст. 37 (1). пункт (4), а також регулює частку заробітку, одержувану виконавцем і виробником фонограми, які - в відсутності іншого положення у договорі між представниками двох категорій отримувачів становить 50% на 50%.

Виробники фонограм, опублікованих з комерційною метою і виконавці, чий виступи записані на цих фонограмах мають спільне право на одноразову справедливу винагороду за ефірне мовлення і публічне повідомлення їх фонограми (в громадських місцях або через кабельні канали).

Права виробників першого запису фільмів («відеопрограм»)

Як згадувалося вище, міжнародні договори не містять положень, що стосуються цієї категорії прав, але це відноситься до директив ЄС.

Особливо важливим є той факт, що, оскільки фільм є аудіовізуальним твором, права співавторів і продюсера першого запису фільму повинні застосовуватися одночасно. З цього випливає, що у разі передачі співавторами прав виробнику, останній стає володарем прав. Це заслуговує на увагу, тому що права виробників перших записів фільмів нижче, ніж права співавторів аудіовізуального твору. Якщо виробники мають право на перший запис фільму (який також є аудіовізуальним твором), вони можуть бути, і часто є, власниками авторських прав на аудіовізуальні твори. Це відображає основне протиріччя з міжнародними договорами в галузі авторського права (Бернська конвенція, ТРІПС та ВОІВ), якщо захист буде застосовувати обмежені суміжні права, а не права, які витікають з прав автора виробництва.

Права організацій ефірного та кабельного мовлення

Стаття 13 Римської конвенції надає виняткові права *організаціям ефірного та кабельного мовлення* (радіо і телебачення) на ретрансляцію своїх передач, запис і відтворення таких записів передач і

телепередач, якщо таке мовлення здійснюється в публічно доступних місцях з оплатою за вхід. Однак, що стосується останнього згаданого, ст. 16 (1) (b) Конвенцією визнається резерв.

Стаття 36 (1) Закону про авторське право і суміжні права Республіки Молдова, відповідно до сказаного вище, забезпечує такі виключні права організацій ефірного та кабельного мовлення дозволяти або забороняти (якщо мова йде про програми, що транслюються організаціями ефірного та кабельного мовлення):

- (a) запис своїх передач (відповідно до ст. 7 (2) Директиви про прокат і передачу суміжних прав);
- (b) відтворення записів своїх телерадіопередач (відповідно до ст 2 (1) Директиви інформаційного суспільства);
- (c) розповсюдження записів своїх передач (відповідно до ст 9 (1) Директиви про прокат і передачу суміжних прав);
- (d) ретрансляцію своїх передач (відповідно до ст. 8 (3) Директиви про прокат і передачу суміжних прав);
- (e) кабельної ретрансляції своїх передач (відповідно до ст. 8 (1), 9 (1) і 10 Директиви про супутникове та кабельне мовлення);
- (f) публічне сповіщення своїх передач в місцях, доступних для публіки за вхідну плату (відповідно до ст. 8 (3) Директиви про прокат і передачу суміжних прав);
- (g) забезпечення доступу громадськості в інтерактивному режимі (у відповідності зі ст. 3 (2) Директиви розвитку інформаційного суспільства).

Право розповсюдження, ст. 36 (3) Закону про авторське право і суміжні права Республіки Молдова передбачає однакові умови для авторів та інших суб'єктів суміжних прав. В цьому випадку, право на імпорту з метою розповсюдження прямо не передбачено; однак, у зв'язку з впливом перших територіальних зразків продажів, з причин, розглянутим вище щодо посилання на авторські та суміжні права, право на розповсюдження включає в себе право на імпорту.

Відзначимо, що відповідно до ст. 10 Директиви про супутникове та кабельне мовлення, але на відміну від прав авторів і бенефіціарів відносних прав, трансляція не є предметом обов'язкового колективного управління. Ці організації здійснюють це право в індивідуальному порядку.

Інші права, передбачені директивами ЄС та Законом про авторські та суміжні права Республіки Молдова

Є три категорії прав, що не вважаються авторськими або суміжними правами, та, хоч і не передбачені міжнародними договорами, викладені в директивах ЄС і в Законі про авторське право і суміжні права в Республіці Молдова: унікальні права творців, права раніше неопублікованих творів стали суспільним надбанням, і права на критичні та наукові публікації.

Унікальні права творців

Творець бази даних, який здійснив значні інвестиції з точки зору якості та / або кількості в отримання, перевірку чи представлення інформації, яка міститься в них, має право заборонити отримання та / або повторне використання контенту в цілому або його істотної частини в цій базі даних (стаття 40 (1) Закону про авторське право і суміжні права Республіки Молдова відповідно до ст. 7 (1) Директив), тобто має унікальні права виробника баз даних. «Отримання інформації» означає постійну чи тимчасову передачу всього вмісту або істотної частини змісту бази даних на інший носій будь-якими засобами і в будь-якій формі, а «повторне використання» означає будь-який спосіб забезпечення публічного доступу до інформації (контенту) в цілому або до його значної частини через розповсюдження примірників, прокат, он-лайн передачу або будь-яким іншим способом.

Крім права на поширення, застосовується принцип територіальної сили (Ст. 40 (2) Закону про авторське право і суміжні права Республіки Молдова відповідно до ст. 7 (2) Директиви). Унікальні права творців застосовуються незалежно від того, чи підлягають бази даних захисті авторських прав або інших прав. Творці баз даних мають два основних унікальних права: «отримання» і «повторне використання», які схожі, але більш вузькі, ніж відповідні права авторів (мають менш тривалий захист, ніж авторське право). Однак, якщо бази даних, так як вони відповідають критерію оригінальності (найчастіше), підлягають захисту авторських прав, то два набору прав (авторські права і унікальні права творців) застосовуються паралельно.

Права раніше неопублікованих творів, які стали суспільним надбанням

Будь-яка особа, яке, після закінчення терміну захисту авторських прав, в перший раз на законних підставах публікує або робить доступними для громадськості будь-яким способом раніше неопубліковані роботи, має захист, рівноцінну з майновими правами авторів. Термін охорони авторських прав становить 25 років з дати першої правомірною публікації твору або моменту, коли воно стало загальнодоступними.

Права критичних і наукових публікацій стали суспільним надбанням

Тоді як ст. 4 Директиви про умови захисту вимагає від держав-членів ЄС визнати ці права, ст. 5 тієї ж Директиви не накладає жодних зобов'язань, що захищають критичні та наукові публікації, які стали суспільним надбанням. Стаття 46 (1) Закону про авторське право і суміжні права Молдови також забезпечує захист. Пункт (2) тієї ж статті Закону про авторські та суміжні права Молдови встановлює строк охорони цих прав - відповідно до цієї статті Директиви - через 30 років після першої легальної публікації цих видань.

Семінар 6.5.

Основні цілі:

1. Отримати знання про бенефіціарів та категоріях суміжних прав.
2. Зрозуміти категорії, що не вважаються авторським правом або суміжними правами.

Цілі: Після вивчення цієї глави ви повинні знати:

1. Що являє суміжні права.
2. Хто є бенефіціаром суміжних прав.
3. Умови і строки захисту.
4. Права бенефіціарів.
5. Ухвали таких понять, як «виконавець», «фонограма», «виробник фонограм», «організації ефірного мовлення».

Рекомендована і обов'язкова література

1. Конституція Республіки Молдова від 29.07.1994.
2. Закон про авторське право і відносних правах Республіки Молдова No.293-XIII від 23 листопада 1994.
3. Рішення Уряду про державну реєстрацію літературних і художніх творів, що охороняються законом про авторське та відносні прав No.901 від 28.08.2001.
4. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів від 9 вересня 1886
5. Calmuschi Otilia, "Dreptul proprietății intelectuale", București, 2004.
6. Щорічний науково-практичний симпозіум AGEPI, Chișinău, 2000-2005.
7. OMRI, "Introducere în proprietatea intelectuală". - București, 2001.
8. Roș Viorel, "Dreptul proprietății intelectuale". - București, 2001
9. Victor Volcinschi, Dorian Chiroșca "Dreptul proprietății intelectuale", Chișinău, 2001.
10. Bodiu T., "Protecția juridică a invențiilor", - Chișinău, 1997.
11. Constantin I. "Proprietatea intelectuală și succesul în afaceri". București, 1996.
12. Eminescu Iolanda "Dreptul de autor". - București, 1996.
13. Eminescu I., "Regimul juridic al mărcilor". - București, 1996.

КУРСОВА ОДИНИЦЯ 7: Патенти. Введення

Автор: Галина Нагорняк, Тернопільський національний технічний університет - ТНТУ

*Концепції та принципи суб'єктів прав промислової власності;
Правова охорона винаходів, корисних моделей, промислових зразків;
Процедура отримання патенту на винахід, корисну модель, промисловий зразок;
Види патентних документів, зміст патентних документів;
Міжнародна патентна класифікація;
Інформаційно-пошукова система і традиційний патентний пошук;
Методи і засоби пошуку, збирання і зберігання науково-технічної інформації;
Методи патентних досліджень технічного рівня, експертиза патентоспроможності;
Іноземні та вітчизняні патентні бази даних;
Комп'ютерна мережа патентних баз даних.*

Концепції та принципи суб'єктів прав промислової власності

Будь-яка власність потребує захисту. Інтелектуальна власність нічим не відрізняється. Проте, методи захисту інтелектуальної власності, значно відрізняються від методів захисту матеріального майна. Навіть якщо за інтелектуальною власністю закріпити озброєних охоронців, це не допоможе, тому що працівник компанії може, наприклад, розповісти конкурентам про винаходи чи технологічні секрети виробництва (ноу-хау). Йому навіть не обов'язково виходити залишати межі компанії, щоб передати цю та іншу інформацію через Інтернет. Тому основним методом захисту інтелектуальної власності є отримання заявником (наприклад, автором або роботодавцем) захисту у вигляді патенту або свідоцтва на об'єкт інтелектуальної власності.

Суть правового захисту інтелектуальної власності полягає в тому, що автор (розробник) ІВ отримує від держави виключні права на ІВ, як правило, на певний період часу. Обсяг цих прав регулюється документом захисту, виданими власникові прав на ІВ. Власник, маючи охоронний документ почуватися впевнено, бо його права захищені законом і державою. З цього моменту автор може розкрити зміст своєї ІВ і робота може бути використана на законних підставах тільки з дозволу власника прав з обов'язковим винагородою йому.

Якби не було ніякого правового захисту, власник замість додаткових доходів від використання інтелектуальної власності мав би одні збитки. Фактично, отримання документів про придбання прав інтелектуальної власності та їх збереження передбачає певні витрати. Ще більш високі витрати будуть потрібні для випуску продукту ІВ, наприклад, виробничого винаходу. Тільки після того, як ці продукти будуть вироблені і продані, можна повернути кошти, витрачені на попередніх етапах. А тепер уявіть собі таку картину: недобросовісний конкурент «перехопив» ідею до стадії готовності для комерційного використання. Він не вкладав гроші на етапах створення, придбання прав на ІВ і розміщення виробництва. Через це його продукція буде дешевше і, отже, більш конкурентоспроможним.

Мета правового захисту - правовий механізм, який запобігатиме можливість дій правових «паразитів» і допоможе вільно використовувати права ІВ третім особам у комерційних цілях.

З 1 січня 2004 набув чинності Цивільний кодекс України. У книзі IV «Інтелектуальна власність» кодексу виділено три групи прав інтелектуальної власності, в залежності від сфери застосування. До першої групи належать права промислової власності, які, як видно з назви, в основному використовуються в промисловості. До другої групи належать так звані нетрадиційні права інтелектуальної власності, які використовуються не тільки в промисловості. Нарешті, третя група складається з об'єктів авторського права і суміжних прав. Ця група має значні відмінності від об'єктів промислової власності в процесі набуття прав та терміни дії. На відміну від авторського права, права авторів творчих робіт, виробників фонограм і аудіограм та радіомовних організацій, є суміжними правами, тобто правами, пов'язаними з авторським правом. У широкому сенсі до цієї

групи також входять і інші результати творчої діяльності, такі як технічна документація, технічні норми, результати наукових досліджень тощо.

З різних історичних і адміністративних причин, права інтелектуальної власності, як правило, включають в себе такі основні категорії:

1. Літературні, художні та наукові твори, такі як книги. Захист цього виду власності регулюється законами, що стосуються авторських прав.
2. Програми мовлення, такі як концерти. Захист цього виду власності регулюється законами, що стосуються суміжних прав. Суміжні права пов'язані з авторським правом.
3. Винаходи, такі як новий тип реактивного двигуна. Захист винаходів, що підпадають під дію законів, що стосуються патентів.
4. Промислові зразки, наприклад, форма пляшки для безалкогольних напоїв. Промислові зразки охороняються згідно спеціальних законів або законів, що стосуються прав промислової власності або авторських прав.
5. Товарні знаки, знаки обслуговування і торгові назви і символи, такі як логотипи або назви продуктів унікального географічного походження, як, наприклад, «Шампанське». Здоров'я, як правило, передбачено в рамках різних законів.
6. Припинення недобросовісної конкуренції, наприклад, помилкових звинувачень проти конкуруючої компанії про попутках обдурити споживача.

Винахідник, правонаступник винахідника або роботодавець або сам роботодавець за вашим вибором може приймати різні варіанти рішень, що стосуються правового захисту на винахід (корисну модель):

1. Зберігати конфіденційність інформації про винахід відповідно до закону, комерційною таємницею, патентом, якщо винахід є непридатним до використання через неможливість або складності доказів його порушення;
2. Оприлюднити винахід без патенту, наприклад, для участі винаходи у виставці або публікації відомостей про незапатентованих винаходах, статтях, книг і багато іншого.
3. Отримати патент на винахід або корисну модель.

До 01.01.2004 в Україні була передбачена можливість чотирьох типів охоронного документа на винахід (патент на винахід, патент на секретний винахід, декларативний патент і декларативний патент на секретний винахід) і двох типів захисту на корисну модель (декларативний патент на корисну модель і патент на секретну корисну модель), що демонструють пріоритет, авторство і право власності на винахід (корисну модель). З 1 січня 2004 року відповідно до Цивільним кодексом України декларативні патентні заявки не приймаються, що призводить до збільшення ролі корисної моделі як результату інтелектуальної діяльності.

Об'єктом винаходу (корисної моделі) може бути:

- продукт (пристрій, речовина, штам, культура клітин рослин і тварин, і т.д.);
- процес (спосіб);
- нове застосування відомого продукту чи процесу.

Відповідно до міжнародних угод, патентний захист надається винаходам у всіх областях техніки. Це означає, що майже все, що ви створюєте, може бути запатентовано, якщо винахід промислово застосовно. Хімічний склад може бачи запатентований. Машина або механізм, звичайно, можуть бачи запатентовані. Можуть бути запатентовані методи проектування або виготовлення матеріалів або речовин. Насправді є тільки кілька об'єктів, які не можуть бути запатентовані, і вони, як правило, становлять винятку. Не можуть бути запатентовані людські гени, матеріали або речовини, що існують у природі, з деякими винятками. Вічний рух, чинне всупереч законам природи не може бути запатентовано, якщо раптом хтось не зможе показати як воно працює. Тоді, звичайно, старі правила більше не будуть працювати і будуть створені нові.

Патенти призначені для знакових досягнень у галузі техніки, але вони також застосовуються для технічно незначних досягнень. Тому успіхи в мистецтві, які патентовані можуть бути великими досягненнями, як, наприклад, відкриття пеніциліну, і дуже незначні досягнення, такі як новий важіль на машині, що дозволяє рухатися трохи швидше. Ці об'єкти можуть бути запатентовані.

Промисловий зразок - результат людської творчості в галузі художнього дизайну. Об'єктом дизайну може бути форма, малюнок чи забарвлення або ж їх комбінація, які визначають зовнішній вигляд промислового зразка і призначені для задоволення естетичних та ергономічних потреб.

Промисловий зразок є художнім оформленням або естетичним аспектом корисного виробу. Він може складатися з тривимірних елементів, таких як форми або поверхні продукту, або двовимірних елементів, таких як форма, зображення або поєднання кольорів.

Промислові зразки застосовуються до великого асортименту продуктів промисловості та ремесел: від годинників, ювелірних виробів, модних продуктів та інших предметів розкоші до промислових та медичних товарів, від посуду, меблів та електроприладів до транспортних засобів та сільськогосподарських структур, від товарів практичного застосування та текстилю до предметів для дозвілля і задоволення, як наприклад, іграшки та речі для тварин. Хороший промисловий зразок, такий як садовий обприскувач або упаковка для йогурту, підвищує привабливість продукту, приносить додатковий дохід, збільшує конкурентоспроможність.

Показниками патентоспроможності продукту є:

- новизна;
- промислова застосовність.

Промисловий зразок вважається новим, якщо сукупність його суттєвих ознак не стала загальнодоступною до дати подання заявки або якщо заявляється пріоритет, до дати пріоритету. Промисловий зразок вважається промислово придатним, якщо він може бути використаний у промисловості або в іншій області. Право власності на продукт засвідчується патентом. Захист промислового зразка дає власнику право забороняти третім особам самостійне виробництво копій. Оскільки дизайн - це аспект продукту, який робить його естетично привабливим, він збільшує комерційну цінність продукту і полегшує його просування на ринку і стимулює продажі. Власник отримує прибуток від промислового дизайну через його промислового використання, а захист допомагає забезпечити отримання справедливого доходу від інвестицій. Однак, покупці і широка громадськість також отримують перевагу - охорона промислових зразків сприяє чесній конкуренції, справедливій торгівій практиці й творчості, і, таким чином, призводить до появи більш естетично привабливих і різноманітних продуктів. Крім того, охорона промислових зразків інтегрує мистецтво в промисловий і виробничий сектор, сприяє просуванню бізнесу та збільшує експортний потенціал національних продуктів.

Таким чином, охорона промислових зразків вигідна власникам, споживачам та економіці в цілому. Ще однією цікавою особливістю зразків є те, що їх відносно легко і недорого розробити і отримати захист. Таким чином, вони доступні для малих і середніх підприємств, навіть для окремих творців і винахідників в країнах з розвинутою економікою і в країнах, що розвиваються.

У більшості країн, промисловий зразок повинен бути зареєстрований, щоб бути предметом захисту відповідно до закону про промислові зразки. Для реєстрації зразок повинен бути «новим» або «оригінальним». В даний час питання про те, що являє собою новизна або оригінальність може відрізнятися в різних країнах, та й сама процедура реєстрації варіюється від країни до країни. Зокрема, це може бути наявність або відсутність формальної експертизи та експертизи заявок на реєстрацію зразка, особливо для визначення новизни або оригінальності. Крім того, повинна бути надана можливість застосувати дизайн до продукту, який може бути як двовимірним, так і тривимірним.

В принципі, промисловий зразок має бути опублікований до реєстрації, під час реєстрації або протягом визначеного періоду після реєстрації. Це залежить від національного законодавства, а іноді і рішення заявника. Крім того, слід мати на увазі, що реєстрація промислового зразка не обов'язково є єдиним засобом захисту. За умови дотримання певних умов, може забезпечений захист авторського права або застосований закон про припинення недобросовісної конкуренції.

Практична частина

Необхідно оцінити права на винахід в таких обставинах. Компанія має патент на технічний пристрій. Компанія має досвід продажу ліцензій на виробництво, так що розмір плати за право користування власністю встановлений. Економічний термін служби патенту становить 10 років, після чого значення патенту закінчується.

Довідкова інформація:

- Розрахункова сума продажів 1-го року становить 5000 \$, 2-го - 7500 \$, 3-го - 100 000 \$, з 4 по 10 роки - 50 000 \$ в рік;
- Ставка плати за право користування власністю 1 рік - 7%, 2-й - 6%, 3-й - 5%, від 4-го по 10-й - 7%;
- Облікова ставка становить 15%.

Глосарій

Апеляційний внесок - мито при подачі скарги.

Апеляційний орган - колективний орган для розгляду скарг, який оспорує рішення Управління охоронних прав інтелектуальної власності і займається вирішенням інших питань, що входять в його компетенцію.

Аналог - об'єкт, аналогічний за технічною сутністю, призначенню або функції заявленого винаходу і відомого рівня техніки. При виборі аналогів слід керуватися набором подібності його характеристик, характеристикам винаходу. Найбільш близький аналог називається «прототип».

Асоціативний знак - знак, ідентичний або схожий на товарний знак, вже зареєстрований тією ж особою щодо однорідних товарів і (або) послуг. Результатом реєстрації знака є нездатність асоціативної передачі такого знака іншою через ймовірність змішування на основі подібності.

Бібліографічний опис патентного документа - набір бібліографічних даних патентних документів, перерахованих відповідно до правил, встановлених відповідними нормативно-технічними документами, необхідними і достатніми для загальної продуктивності, виявлення і пошуку документа.

Види робіт - незалежна і похідна. Похідні роботи бувають двох видів: оригінал (переклад, переробка та узагальнення, реферати, резюме, огляди, постановка, і інші зміни творів науки, літератури і мистецтва) і збірник (енциклопедії, антології, бази даних та інші складові твори, які створені на основі зібраного матеріалу і є результатом творчої роботи).

Виняткові права - права, що надаються особам, які мають виконувати певні дії, передбачені законом, які не можуть бути виконані іншою людиною без згоди власника таких прав.

Безкоштовне (вільне) використання - використання роботи, яка є результатом обмежень авторського права, безоплатне використання продукту в деяких випадках без одержання дозволу, але відповідно до умов, передбачених законодавством, які в основному, пов'язані з використанням та захистом моральних прав автора. Вільне користування мотивується в першу чергу інформаційним характером або вимогами освіти, науки і культури.

Винагорода - оплата вироблена особами, які використовують товари, твори, фонограми авторів на користь авторів, виконавців, виробників фонограм та радіомовних організацій, та інших зацікавлених власників в тій мірі, в якій їх права захищені.

Винагорода може складатися з разових платежів (так звана «повна компенсація» або «одноразова компенсація») для певних випадків.

Винахід - вирішення практичної задачі в будь-якій галузі промисловості або будь-який інший суспільно корисний області людської діяльності, яка відповідає умовам, зазначеним законом для забезпечення правового захисту та визнання винаходу компетентним державним органом.

Винахідник - людина, дослідницька робота якого спрямована на створення винаходів. Винахідницький рівень - критерій патентоспроможності винаходу, який характеризується його неочевидністю для середнього професіонала в цій конкретній галузі. Творець відеограми - фізична або юридична особа, яка прийняла на себе ініціативу і відповідальність за перший запис виконання або будь-яких рухомих зображень (із звуком або без нього).

Патентне відомство - національне патентне відомство або міжурядова організація, до якої подаються міжнародні заявки.

Відчуження прав - надання дозволу уповноваженого державного органу на використання запатентованого об'єкта інтелектуальної власності без згоди власника прав за умови виплати йому відповідної компенсації. Відповідно до чинного законодавства України дозвіл надається Кабінетом

Міністрів України. Дозвіл може бути надано будь-якій юридичній особі, яка має можливість використовувати об'єкт, забезпечений правовим захистом, в інтересах суспільства і національної безпеки України на правах невиняткових ліцензій. Спори, що стосуються умов авторизації та виплати компенсації та її розмірі, вирішуються у судовому порядку.

Власник захисту - особа (фізична або юридична), на ім'я якого видано документ про захист або його наступник.

ВОІВ (Всесвітня організація інтелектуальної власності, 1967) - міжнародний орган, в підпорядкуванні Організації Об'єднаних Націй, основна мета якого полягає у сприянні охороні інтелектуальної власності в усьому світі та сприяння отриманню переваг і вигод усіх держав-учасників.

Державна науково-технічна експертиза - юридично регульований дослідницький процес, який спрямований на перевірку заявленої патентоспроможності промислової власності, здійснюваний експертною установою (уповноважена державна установа (компанія, організація) для розгляду та експертизи заявок).

Державна система інтелектуальної власності - це Установа і сукупність експертних, наукових, освітніх, інформаційних та інших державних закладів відповідної спеціалізації, що входять до сфери управління Установи.

Захист прав власності - це використання правових засобів для усунення або попередження порушення цього права.

Забезпечення стандартів різних секторів - цивільних, трудових, адміністративних, патентних. Будь-яке несанкціоноване використання охоронюваного об'єкта є порушенням прав власника промислової власності. На прохання власника таке порушення може бути припинено і порушник має сплатити власнику збитки, включаючи не отриманий прибуток. Вимагати відшкодування може також особа, яка купує ліцензію, якщо інше не передбачено в ліцензійній угоді. Захист прав здійснюється відповідно до законодавства або рішенням адміністративного суду. У разі порушення правопорушник може бути притягнутий до дисциплінарної, цивільної, адміністративної або навіть кримінальної відповідальності.

Міжнародна класифікація промислових зразків (Локарно, 1968) - відомства з охорони промислових зразків країн-учасниць Локарнського союзу повинні включати в офіційні документи про реєстрацію зразків і в офіційні публікації відомостей про зразки номери класів і підкласів по Локарнській класифікації, до яких належать ті чи інші промислові зразки.

Офіційний патентний бюлетень - це офіційне видання патентного відомства, яке включає в себе публікацію закону про промислову власність в рамках національних патентних законів або міжнародних угод з охорони промислової власності.

Офіційні акти законодавчого, адміністративного або юридичного характеру - це законодавчі акти, судові накази та інші рішення властей, норми і стандарти, що стосуються промислової продукції та різних послуг, правил та адміністративних органів та їх офіційні переклади; офіційні акти не захищені авторським правом.

Патентна документація - комплект патентних документів.

Патентна інформація - будь-яка інформація, що міститься в патентних документах.

Патентний повірений - представник інтелектуальної власності, який забезпечує окремим особам і корпораціям послуги, пов'язані із захистом прав інтелектуальної власності, представляє їх інтереси у відомстві, а також судових органах, кредитних організаціях, відносинах з іншими фізичними та юридичними особами.

Обґрунтування патенту - це впорядкований набір патентних документів і довідкових і пошукових інструментів до нього, нормативне керівництво та інші матеріали для охорони промислової власності.

Патентовласник - фізична або юридична особа, якій належить патент на об'єкти промислової власності.

Патентоспроможність - сукупність властивостей технічного рішення, без наявності яких воно не може бути визнано винаходом на основі чинного законодавства.

Патентування - це комплекс заходів для захисту промислової власності: винаходів, корисних моделей, марок, сортів рослин.

Промислова власність - це тип права інтелектуальної власності, що відноситься до такої промислової власності, як винаходи, корисні моделі, промислові зразки, товарні знаки, знаки обслуговування, фірмові найменування і вказівки походження або найменування місця походження товару, а також припинення недобросовісної конкуренції.

Промисловазастосовність - здатність винаходу застосовуватися в промисловому виробництві.

Промисловий зразок - результат людської творчості в галузі художнього дизайну.

Управління інтелектуальною власністю - діяльність, спрямована на отримання кінцевого результату - прибутку або іншої вигоди шляхом створення та використання прав інтелектуальної власності в усіх секторах економіки.

Установа - центральний орган виконавчої влади з питань правової охорони прав інтелектуальної власності (Міністерство освіти і науки України).

Формула в заявці на патент або патенті - патентна претензія, короткий опис, що містить набір суттєвих ознак винаходу (корисної моделі), необхідних для досягнення зазначеного заявником технічного результату. Формула, яка використовується для визначення обсягу захисту, що надається патентом.

Рекомендована і необхідна література

1. Bondarenko S. Copyright and Related Rights [teach. guidances] / S. Bondarenko. - Kyiv: Inst. int. prop. and law, 2009. - 260 p.
2. E Brukynh. Intellectual capital / [Trans. with Eng.] - ed. LN Kowalyk. - St.-Petersburg: Piter, 2006. - 288 p.
3. Butnik-Siversky O.B. Economics of intellectual property / O.B. Butnik-Siversky. - Kyiv: Inst. int. prop. and law, 2004. - 296 p.
4. Demchenko T.S. Trademark protection (comparative legal analysis) [monographs] / TS Demchenko. - Inst. state and law named after M. Koretsky NAS of Ukraine, 2008. - 184 p.
5. Drobyazko V.S. Intellectual property rights: [teach. guidances] / [V.S. Drobyazko, R.V. Drobyazko]. - K.: Inter Yurinkom, 2009. - 512 p.
6. V. Zharov Protection of intellectual property in Ukraine [teach. guidances] / V.A. Zharov. - Kyiv: Inst. int. prop. and law, 2008. - 88 p.
7. ZV Management of intellectual sobstvennostyu [Textbook. benefits.] - Moscow: Delo, 2007. - 512 p.
8. Kozharskaya Y.Yu. Patentn law / Y.Yu. Kozharskaya, B.G. Prakhov. - Kyiv: Inst. int. prop. and law, 2009. - 140 p.
9. Krainev P. Knowledge economy: managing industrial property [monographs] / PP Krainev. - K.: Publishing house "Inyure", 2007. - 448 p.
10. Krainev P.P. Patenting inventions in Ukraine [monographs] / Krainev PP, Robotyahova LI., Dyatlyk II - K.: Publishing house "Inyure", 2009. - 340 p.
11. Mendrul A.G. Valuation of assets nematerialnih / A.G. Mendrul, V.S. Kartseva. - K.: ООО "Poligraf-inform", 2008. - 264 p.
12. Tofylo A.V. Examination obektiv intellectual property: request for inventions and useful models / A. Tofylo. - Kyiv: Inst. int. prop. and law, 2007. - 176 p.
13. Tsybulev P.M. Popular intellectual property / P.M. Tsybulev, V.P. Chebotarev. - K.: ООО "Alfa - PIC", 2010. - 56 p.

Інтернет-ресурси

1. <http://ipdl.wipo.int/en> - WIPO (World intellectual property organization)
2. <http://www.uspto.gov/patft/index.html> - Office database patent and trademark office US
3. <http://www.depatistnet.de/> - Cathode Digital Library Office of Patents and Trademarks Germany
4. <http://www.patenl.gov.uk/patont/dbase/index.htm> - search the database agencies, particularly in the patent gazette <http://webdb4.patent.gov.uk/patents> - Patent registry <http://gb.espacenet.com> - patent documents with number 2000001 (1979 p.) - UK Patent Office (patent register)
5. <http://www.swissreg.ch>; <http://www.espacenet.ch> - Swiss institute of intellectual property
6. <http://www.wipo.int>.
7. <http://ukrpravo.com>.
8. <http://spon.kiev.ua>.
9. <http://sdip.kiev.ua>.

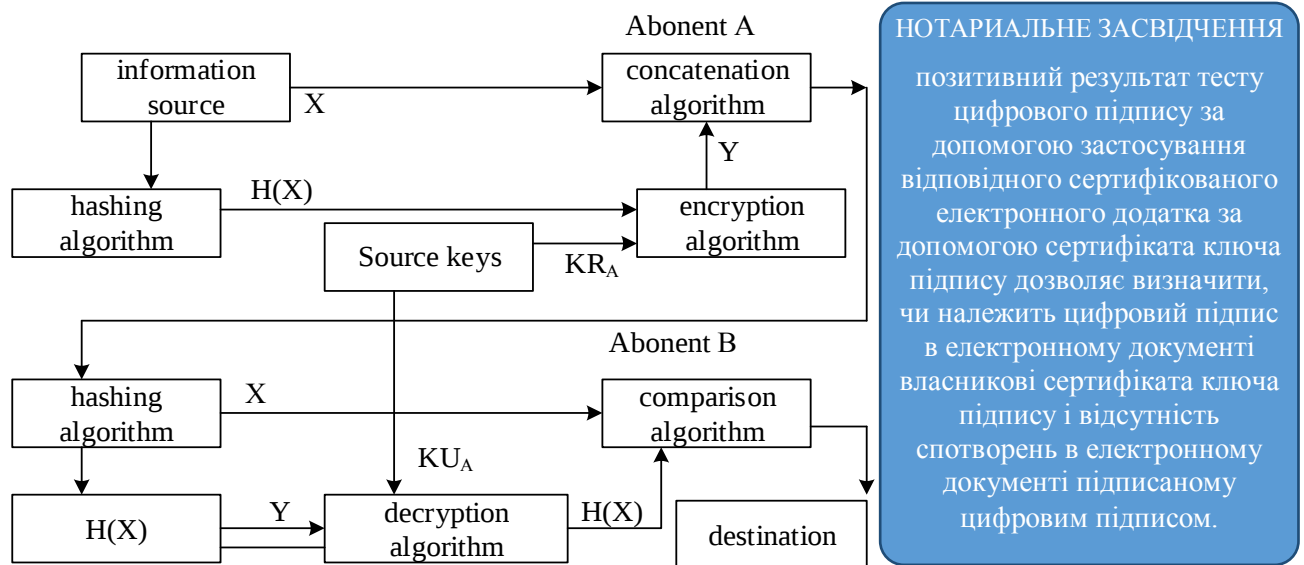
КУРСОВА ОДИНИЦЯ 8: Правове регулювання електронного цифрового підпису

Автор: Сергій Євсєєв, Харківський національний економічний університет - ХНЕУ

Тема 8.1: Поняття цифрового підпису та її юридичний статус

Опис: Цифрова підпис - поняття, правовий режим.

Цифровий підпис гарантує справжність інформації, що міститься в електронному документі, а також робить можливим довести будь-яким третім особам, що електронний документ був підписаний його відправником або від імені відправника, і не був змінений в процесі передачі.

СЕКРЕТНИЙ КЛЮЧ (PrK)

унікальна послідовність символів, відома власнику сертифіката ключа підпису і створена для розміщення цифрового підпису в електронних документах з використанням засобів електронного цифрового підпису

ПУБЛІЧНИЙ КЛЮЧ (PK)

унікальна послідовність символів, пов'язана з закритим ключем електронного цифрового підпису і доступна будь-якому користувачеві інформаційної системи і призначена для підтвердження автентичності цифрового підпису в електронному документі з використанням засобів електронного цифрового підпису

СЕРТИФІКАТ КЛЮЧА ПІДПISY

паперовий або електронний документ, що містить цифровий підпис уповноваженої особи сертифікаційного центру, який включає відкритий ключ електронного цифрового підпису для перевірки справжності цифрового підпису та ідентифікації власника сертифіката ключа підпису

Цифровий підпис в якості вступу документа, призначений для захисту електронного документа від підробки, отриманної в ході криптографічного перетворення даних з використанням закритого ключа електронного цифрового підпису і дозволяє ідентифікувати власника сертифіката ключа підпису, а також визначити відсутність спотворення інформації в електронному документі.

Цифровий підпис є аналогом власноручного підпису, виступаючого засобом інформаційної безпеки забезпечує можливість контролювати цілісність і перевірку достовірності електронних

Цифровий підпис є послідовністю символів в результаті криптографічного перетворення вихідної інформації, що дозволяє підтвердити

Рисунок 8.1. Протокол використання цифрового підпису

Тема 8.2. Діяльність центру сертифікації

Опис: Діяльність центру сертифікації.

Відповідно до законодавства, цифровий підпис в електронному документі еквівалентна власноручного підпису в паперовому документі, при дотриманні наступних умов:

- Свідцтво ключа електронно-цифрового підпису, пов'язаного з даною цифровим підписом діє в точці перевірки або при підписанні електронного документа за наявності доказів, що визначають момент підписання документа.
- Справжність цифрового підпису в електронному документі перевіряється.
- Цифровий підпис використовується відповідно до інформації, зазначеної в сертифікаті ключа підпису.

Особлива роль в легітимному функціонуванні системи електронного цифрового підпису покладеться на сертифікаційний центр.

ОСНОВНІ ФУНКЦІЇ СЕРТИФІКАЦІЙНИХ ЦЕНТРІВ:

- Формування власного секретного ключа і власного сертифіката;
- Видача (створення та підпис) сертифікатів філій сертифікаційних центрів і сертифікатів відкритих ключів для користувачів;
- Для управління базою даних всіх виданих сертифікатів наявність списку анульованих сертифікатів на постійній основі, яка визначається відповідними правилами;
- Публікація інформації про стан сертифікатів та списку анульованих сертифікатів.

ОБОВ'ЯЗКИ ЦЕНТРУ СЕРТИФІКАЦІЇ СТОСОВНО ВЛАСНИКІВ:

- Запровадити сертифікат даних ключа підпису у відповідну базу даних;
- Забезпечити видачу сертифіката ключа підпису до учасників відповідних інформаційних систем;
- Підтримувати термін дії сертифіката ключа підпису до апеляції його власника;
- Повідомити власника сертифіката ключа підпису про факти, відомі сертифікаційному центру, які можуть істотно вплинути на можливість подальшого використання сертифіката ключа підпису;
- Інші зобов'язання, передбачені в законодавстві або інших відповідних угодах.

ОБОВ'ЯЗКИ ВЛАСНИКА:

- Не використовувати для цифрового підпису відкриті і закриті ключі, якщо відомо, що в даний час ключі вже використовуються або використовувалися раніше;
- Зберігати в таємниці закритий ключ цифрового підпису;
- Оперативно зажадати підтримати дію сертифіката ключа підпису, якщо є підстави вважати, що закритий ключ електронного цифрового підпису був зламаний.

Невиконання вищевказаних вимог тягне за собою покладання компенсації збитку на власника.

СЕРТИФІКАТ КЛЮЧА ПІДПISУ МІСТИТЬ:

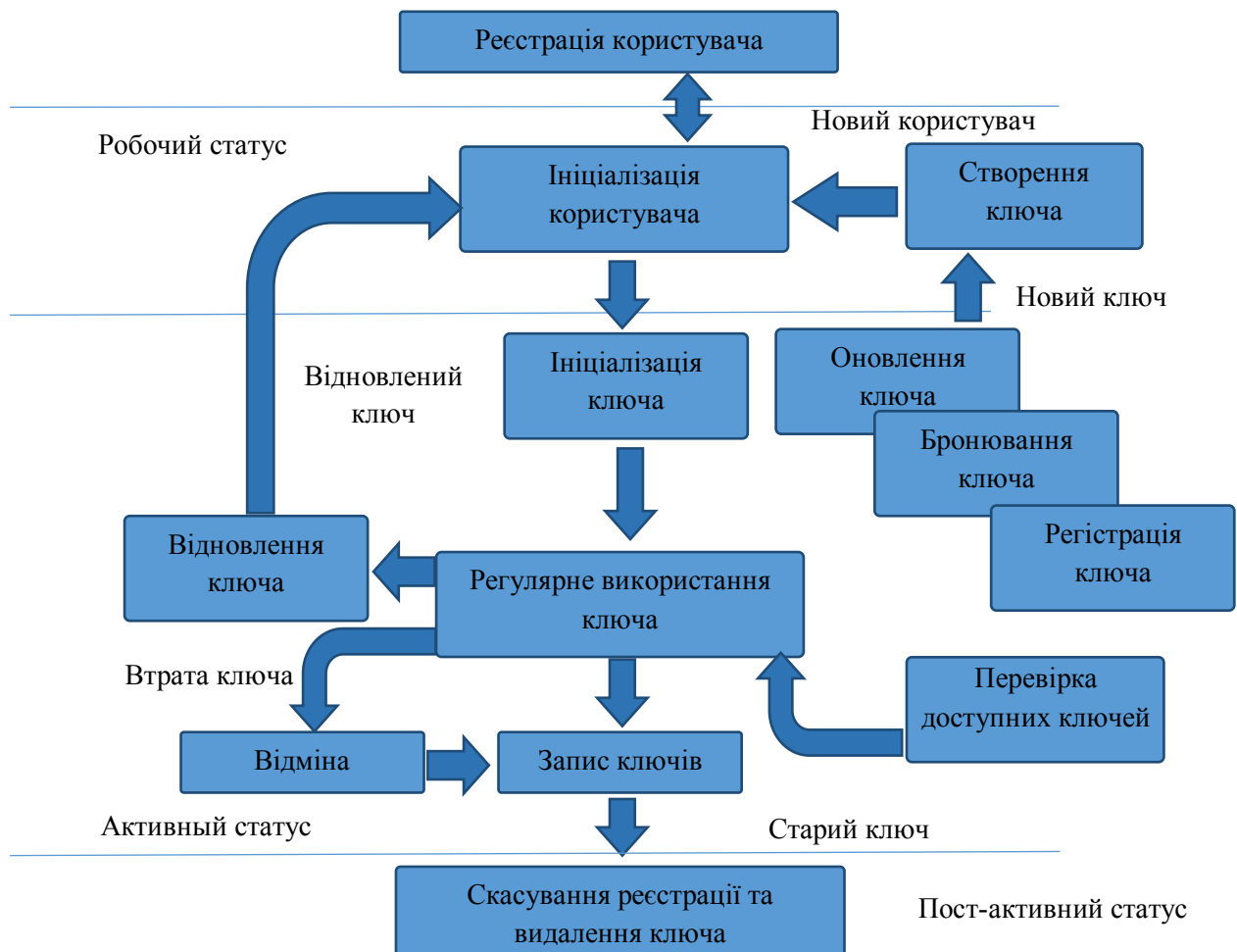
- унікальний реєстраційний номер сертифіката ключа підпису, дати початку і закінчення терміну дії сертифіката ключа підпису, розташований в реєстрі сертифікаційного центру;
- прізвище, ім'я, по батькові власника сертифіката ключа підпису або псевдонім власника;
- відкритий ключ електронного цифрового підпису;
- опис за допомогою цифрового підпису, поряд з якими використовується даний відкритий ключ електронного цифрового підпису;
- найменування та місце знаходження сертифікаційного центру, який виказав свідцтво ключа підпису.

Seminar 2: Життєвий цикл цифрового підпису

Основна мета: Основні етапи життєвого циклу цифрового підпису, вимоги для формування та реєстрації активних і пост-активних циклів з використанням електронного цифрового підпису.

Цілі: життєвий цикл цифрового підпису.

ЖИТТЄВИЙ ЦИКЛ ЦИФРОВИЙ ПІДПИСИ

1. *Реєстрація користувача* - це процес авторизації об'єкта в цілях безпеки.
2. *Ініціалізація користувача* являє собою процес ініціалізації криптографічного заявки користувачем.
3. *Створення ключа* - це процес додавання ключу відповідних особливостей і гарантія його випадкового характеру.
4. *Установка ключа* являє собою процес установки ключа в програмне або апаратне забезпечення за допомогою різних методів.
5. *Реєстрація ключа* є процесом запису ключа під унікальним ім'ям об'єкта адміністратором в приватній базі даних ключів.

6. *Регулярне використання* відноситься до функціонування системи в період регулярного використання ключів.
7. *Бронювання ключа* представляє собою процес зберігання ключа в незалежному і безпечному місці з метою відновлення в разі потреби. Взагалі резервні копії ключа відправляються на короточасне зберігання протягом часу регулярного використання ключа.
8. *Оновлення ключа* припускає або використання функції бронювання (зберігання) ключів, видачі або створення нових ключів, реалізації двостороннього протоколу введення в ужиток нових ключів або організації зв'язку за участю конфіденційною третьої сторони.
9. *Запис ключа*, який не буде в використовуватися для криптографічних операцій в майбутньому проводиться, щоб знайти ключ в разі необхідності або особливої ситуації (наприклад, для врегулювання спору).
10. *Скасування реєстрації* являє собою процес видалення відповідного запису з довідника і видалення кореляції між конкретним ключем і об'єктом.
11. *Відновлення ключа* здійснюється в разі ненавмисної втрати ключа (наприклад, помилки, несправності обладнання, втрати пароля).
12. *Видалення (анулювання)* ключа увазі вивід ключа з активного стану в пост-активний стан за угодою сторін.

Тема 8.3. Порядок використання цифрового підпису

Опис: Порядок використання електронного цифрового підпису. Застосування цифрового підпису в судовому позові.

Будь-яка людина може мати будь-яку кількість сертифікатів ключа підпису одночасно. Закон містить положення про те, що електронний документ з цифровим підписом має юридичне значення при здійсненні відносин, зазначених в сертифікаті ключа підпису. Дана вимога повинна бути визнана невдалою, так як не кожен майбутній власник цифрового підпису ознайомлений з законодавством в тій мірі, щоб точно визначити всі правові відносини, в яких буде застосовуватися цифровий підпис.

Законодавство передбачає скасування сертифіката ключа підпису. Процедура виконується сертифікаційним центром в певних випадках:

- після закінчення терміну дії сертифіката ключа підпису;
- при недійсності сертифіката відповідних засобів електронного цифрового підпису, що використовуються в громадських інформаційних системах;
- якщо сертифікаційному центру відомо про припинення дії документа на підставі якого був виданий сертифікат ключа підпису;
- за письмовою заявою власника сертифіката ключа підпису;
- в інших випадках, передбачених законодавством або іншими відповідними угодами.

При скасуванні сертифіката ключа підпису сертифікаційний центр оповіщає користувачів сертифіката ключа підпису за допомогою внесення відповідних даних до реєстру сертифікатів ключа підпису із зазначенням дати і часу скасування сертифіката, за винятком випадків, коли сертифікат скасовується у зв'язку із закінченням терміну його дії, і повідомляє про власника сертифіката ключа підпису та уповноважена особа (орган), від яких вказівку скасувати сертифікат ключа підпису було отримано.

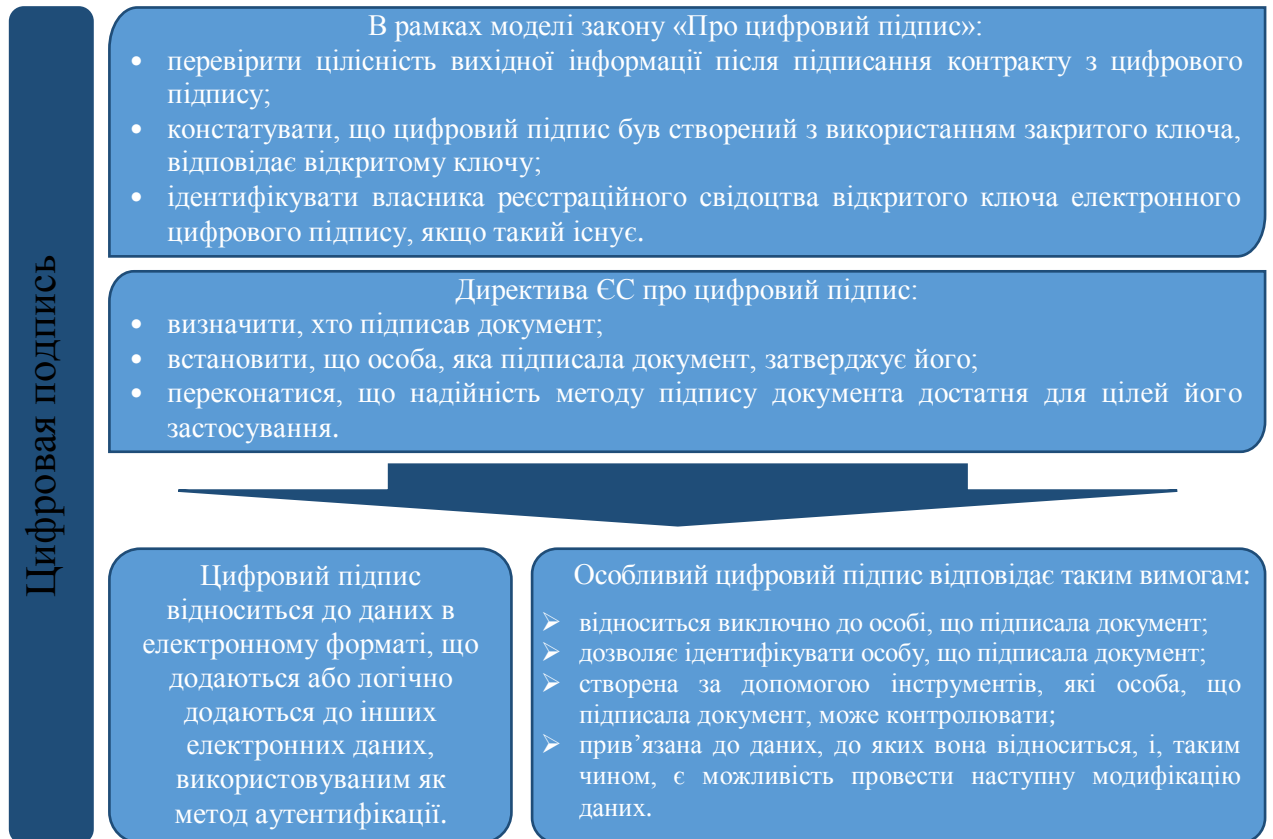
Семінар 8.3. Застосування цифрового підпису в судовому процесі

Основна мета: Основні питання застосування цифрових підписів суді.

Цілі: забезпечення аутентифікації, заснованої на використанні цифрового підпису.

Законодавство визначає «випадки заміни підписів», коли зміст документа на паперовому носії, завіреного печаткою та перетвореного в електронний документ відповідно до правил або відповідними угодами, може бути завірене цифровим підписом уповноваженої особи. У випадках, встановлених законами та іншими нормативними правовими актами або відповідними угодами, цифровий підпис в електронному документі визнається еквівалентом власноручного підпису на документі на гербовому папері, за умови, що сертифікат підпису містить всю необхідну інформацію про дозвіл його власника на здійснення таких дій.

У разі, коли сторони створили і підписали угоду, використовуючи комп'ютерні технології, які застосовують систему цифрового підпису під час урегулювання спорів, що виникають з даного договору, вони також можуть використовувати докази, завірені цифровим підписом. У разі відсутності в такій угоді процедури опису врегулювання розбіжностей і доказів автентичності договору та інших документів, а одна зі сторін спору відстоюю існування підписаної угоди та інших документів, суд не може приймати в якості доказів документи, підписані цифровим підписом. Крім того, закон декларує обов'язкову сертифікацію цифрових систем підписи для громадського використання. Це суперечить міжнародній практиці. У разі взаємної згоди будь-які (в тому числі бездокументарні) засоби застосовуються. Учасники правовідносин мають право вирішувати, яку ступінь надійності вони вибирають для конкретної угоди.

Рекомендована і обов'язкова література

1. Ю. Кузнецов. Патент и авторское право. – Кондор, 2005. – 428 с.
2. В. Дробязко, Р. Дробязко. Основы интеллектуальной собственности. – К.: Интер Юринком, 2004. – 512 с.

Інтернет-ресурси

1. <http://www.uipv.org>